The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", Inc. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Cable address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

WEDNESDAY, NOVEMBER 14, 1956.

LATVIJA
AMERIKĀ

91./524. n-rs. TREŠDIEN, 1956. G. 14. NOVEMBRĪ 6. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canadā. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — Arnolds Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80—$5.60 par vienas collas slejas telpu.

Maskava mēģina izraisīt jaunu karu Ēģiptē

ATKĀRTO VECO TRIKU AR ‚BRĪVPRĀTĪGAJIEM'

PADOMJU SAVIENĪBA GATAVOJAS SŪTĪT BRĪVPRĀTĪGOS UZ VIDĒJIEM AUSTRUMIEM

APVIENOTO NĀCIJU POLICIJAS ARMIJA GAIDA ĒĢIPTES PREZIDENTA NASERA ATĻAUJU IZKĀPT ĒĢIPTES KRASTĀ.

M a s k a v ā. Padomju Savienības varas vīri pagājušās nedēļas nogalē ziņoja, ka tā atļaus saviem „brīvprātīgiem" doties uz Vidējiem Austrumiem, lai cīnītos pret agresoriem — ja Anglija, Francija un Izraēla kavēsies ar savu bruņoto spēku izvākšanu no Ēģiptes territorijas.

Kremļa vīru aprindās pašreiz valda uzskats, ka angļi un franči, meklējot visdažādākos iemeslus, tīšu prātu kavējas ar izvākšanos no Ēģiptes. Šai sakarā Pad. Savienības varmākas nolēmuši nostāties ceļā to savu pilsoņu „brīvprātīgo" vienību braucienam uz Ēģipti, ja tās 3 valstis, kas Ēģiptei uzbruka, kavēsies ar savu bruņoto spēku izvākšanu no Ēģiptes territorijas, kā tas būtu jādara, paklausot Apvienoto Nāciju lēmumam. Sekojot iepriekšējo dienu ziņām par dzīvo interesi, kas radusies sakarā ar Ēģiptes sūtniecības „brīvprātīgo" vākšanas kampaņu Maskavā, Maskavas radio nedēļas nogalē ziņoja, ka lielāks skaits aviācijas, artilerijas un tanku virsnieku, nerunājot par rezerves virsniekiem, izteikuši vēlēšanos doties uz Ēģipti kā vienkārši „brīvprātīgie", lai cīnītos ar ēģiptiešu tautu un kopīgiem spēkiem izsviestu „agresorus no Ēģiptes.

KRIEVU RĪCĪBA ARABU ZEMĒS SATRAUC RIETUMUS

Pad. Savienība iefiltrējas Vidējos Austrumos

Franču un angļu armijas vienības Suecas kanāla joslā atklāj milzīgus Pad. Savienībā ražotus ieroču un kara materiālu krājumus. Padomju aviācija koncentrējas Sīrijā un Ēģiptē.

P a r ī z ē, L o n d o n ā un V a š i n g t o n ā. Pad. Savienības aktīvitāte Vidējos Austrumos un ārkārtīgais niknums, ar kādu Chruščevs uzbrūk Anglijas, Francijas un Izraēlas agresīvai politikai pret Ēģipti, Rietumu lielvalstīm liek nesaprašanā grozīt galvas un zīlēt Pad. Savienības tālākos nodomus. Pad. Savienības iefiltrēšanās Vidējos Austrumos jau ir sākusies, atliek tikai vaicāt, cik plašos apmēros krievi mēģinās izveidot savas Vidējo Austrumu bazes un ar kādām konsekvencēm? Līdz šim skaidrs ir tas, ka Sīrijā sākuši pienākt padomju MIG-17 strūklznīcinātāji ar krievu lidotājiem. Ēģipte lielā steigā labo īsajā karā sadauzītos lidlaukus, lai varētu novietot jaunu Iļjušina tipa bumbvedēju sūtījumu no Padomju Savienības. Tanī pašā laikā Maskavā turpina augt krievu brīvprātīgo skaits, kas „alkst mesties cīņā" pret Ēģiptes brīvības apspiedējiem Izraēlu, Angliju un Fransiju.

Ēģiptes prezidents Nasers vēl nav izšķīries, ko stāstīt par savas aviācijas likteni dažu dienu ilgajā karā. Sākot pienākt jauniem krievu sūtījumiem no Sīrijas, Nasers paskaidroja, ka tās esot pašu ēģiptiešu lidmašīnas, kas, sākoties angļu aviācijas uzbrukumiem, aizbēgušas uz Siriju un Saudi Arabiju, bet tagad atgriežas mājās. Kāda cita Nasera ziņa liecina, ka angļu skaitļi par Ēģiptes aviācijai nodarītiem zaudējumiem esot pavisam aplami, jo angļi, domādami, ka uzbrūk ēģiptiešu lidmašīnām, patiesībā aušaudījuši lidmašīnu izskatā izveidotus koku gabalus (!), kuriem pēc gaisa uzbrukuma ēģiptieši uzlējuši benzīnu un pielikuši uguni, lai angļi domātu, ka viņiem sekmējies. Šādā veidā Ēģiptei izdevies pasargāt visu savu aviāciju. **Lai kādi arī būtu Nasera stāsti, no malas skatoties, liekas, ka Pad. Savienība ir sagatavojusies apgādāt arabus ar pietiekamiem ieroču un kara materiālu krājumiem tālākām cīņām pret Izraēlu, kas nozīmē nemieru turpināšanu Vidējos Austrumos.**

Padomju Savienības Ēģiptei labvēlīgai politikai cieši uz pēdām seko komūnistu Ķīna, kas arī būtu ieinteresēta brīvprātīgo sūtīšanā uz Ēģipti cīņā pret Rietumu agresoriem. Agresoru, tāpat kā lidmašīnu jautājumā, Ēģipte ar saviem draugiem nav vēl paspējusi vienoties. Tā, piemēram, Nasers paskaidro, ka viņam ir 2 draugi, kas nosoda Anglijas, Francijas un Izraēlas rīcību, proti, Sav. Valstis un Pad. Savienība. Bet Pekinga šo stāstu nav dzirdējusi un turpina kliegt, ka agresijā pret Ēģipti vainojamas Sav. Valstis, kas jau gadiem ilgi mēģinot Suecas kanāla joslu pārņemt savās rokās. Tagad Sav. Valstis savu plānu īstenošot ar Apvienoto Nāciju starptautiskās policijas armijas palīdzību.

NEAPOLĒ PULCĒJAS AN POLICIJAS ARMIJA

KARAVĪRI NO SEŠPADSMIT DAŽĀDĀM VALSTĪM PĀRRAUDZĪS VIDĒJO AUSTRUMU PAMIERU.

N e a p o l ē. Tiklīdz tiks saņemta Ēģiptes prezidenta Nasera piekrišana (un Apvienoto Nāciju Palestīnas pamiera pārraudzības komisijas vadītājs ģen. Bērnss domā, ka uz to vairs ilgi nebūs jāgaida), Ēģiptē no Italijas ar Šveices lidmašīnām sāks ierasties pirmās Apvienoto Nāciju policijas armijas vienības, kas pašreiz sākušas formēties Neapolē. Daļa Skandināvijas valstu karavīru jau ieradušies Neapolē, kamēr pārējie vēl atrodas ceļā. Pa ceļam uz Italiju atrodas arī Indijas karavīri, kamēr pirmās kanadiešu vienības uz Italiju izlidos jau tuvāko dienu laikā. Galvenie kanadiešu spēki uz Vidējiem Austrumiem dosies ar lidmašīnu bazes kuģi Magnificent, kas pašreiz atrodas atceļā no Anglijas uz Kanadu.

Apvienoto Nāciju policijas armiju komandēs kanadiešu ģen. Bērnss, kas nedēļas nogalē izteicās, ka starptautiskā armija okupēs daļu (bet ne visu) Suecas kanāla joslas. Iemesli šādai daļējai okupācijai netika minēti.

UNGĀRU TRAĢĒDIJA

Tāpat kā kādeiz mēs, arī ungāru tautas daļa, krievu tanku izraidīta, pēc izmisīgās sacelšanās meklēja glābiņu pāri robežai. Uzņēmumā kāda māmuļa, pazaudējusi visus piederīgos, šņukstēdama saņem maizes gabalu Austrijā. Viņai līdzi tek vienīgais draugs — sunītis.

FRANCIJA STEIDZINA TRĪS LIELO KONFERENCES SASAUKŠANU

Īdens un Mollē brauks uz Vašingtonu

Sagaida, ka jau vistuvākā laikā Anglijas ministru prezidents A. Īdens un Francijas ministru prezidents Mollē dosies uz Vašingtonu, lai kopā ar Sav. Valstu prezidentu Eizenhaueru pārrunātu draudīgo Vidējo Austrumu situāciju.

P a r ī z ē. Nerēķinoties ar ārlietu ministra Pino atzinumu, ka Vidējo Austrumu saspīlējuma mazināšana būtu turpināma ar Apvienoto Nāciju starpniecību, Francijas parlamenta Ārlietu komisija Parīzē proponēja trīs Rietumu lielvalstu valdību galvu konferenci augšminētā jautājuma pārrunāšanai. Franči domā, ka vispirms jāsastopas Sav. Valstu, Anglijas un Francijas valstu galvām, pēc tam sarunas varētu paplašināt, pieaicinot arī Indijas un Pad. Savienības valdību galvas, kā to jau Šveice paspējusi izdomāt.

Pad. Savienībai iefiltrējoties Ēģiptē un Sīrijā, Rietumi tagad ir spiesti atzīt, ka īsais Vidējo Austrumu karš stāvokli nav uzlabojis. Vienīgi varbūt viena otra lieta tagad saredzama skaidrākā gaismā nekā līdz šim. Vispirms jau arabu vienotība nebūt nav tāda, kādu Nasers to centās izpūst pirms Izraēlas iebrukuma Ēģiptē. Otrkārt, Ēģiptes un Izraēlas karā vienreiz par visām reizēm noskaidrojās pasaules lielvalstu simpatijas. Turpinoties tādam stāvoklim, kur Pad. Savienība atbalsta un apbruņo Ēģipti un arabu valstis, bet Anglija un Francija palīdz Izraēlai, kara atsākšana nebūtu nekāds pārsteigums.

Invāzija Suecas kanāla joslā un Izraēlas iebrukums Ēģiptē, kā militāras aperācijas tika atstātas puscelā. Nav iegūts nekas vairāk, kā vieta jauniem strīdiem un konferencēm un pārliecība, ka Ēģipte bez Pad. Savienības atbalsta nespēj eksistēt. Anglija, Francija un Izraēla, pašas neko neguvušas, ar savu pārsteigšanos attieksmē pret Ēģipti pavēra Pad. Savienībai vārtus uz Vidējiem Austrumiem.

LNAK paplašināta valdes sēde

Sakarā ar Eiropas Apspiesto tautu asamblejas pr-ža Dr. V. Māsēna viesošanos Toronto, LNAK sasauc paplašinātu valdes sēdi svētdien, 18. novembrī, plkst. 10 rītā, Sv. Andreja baznīcas telpās. Aicināti piedalīties visu organizāciju pārstāvji.

Arī visi pārējie latvieši, kas vēlētos šo sēdi noklausīties un dzirdēt Dr. V. Māsēna domas par tagadnes notikumiem, kas tieši attiecas arī uz mūsu tautu, aicināti ierasties.

„Molotova kokteiļi" uz sūtniecības verandas

O t a v ā: 11. novembra naktī, kā ziņo no Otavas, uz Pad. Savienības sūtņa Dimitrija Čuvachina nama ārējās verandas pēkšņi atradušās 4 pudeles ar „Molotova kokteiļiem" — gazolīnu, kādas cīņai ar padomju tankiem lietoja arī nemiernieki Ungārijā.

Kad pirms ugunsmēles izšāvušās gar nama pīlāriem pret jumtu, tās pamanījuši nama iemītnieki un liesmas nodzēsuši, pirms vēl paspējuši ierasties kaimiņu izsauktie ugunsdzēsēji. Zaudējumi esot nenicīgi.

Šai jaunajā mājvietā sūtnis apmeties pēc tam, kad pagājušā gada janvārā naktī izdega greznais Pad. Savienības sūtniecības nams.

BRĪVĪBAS CĪŅAS BEIGUŠĀS, BET . . .

BUDAPEŠTĀ VALDA PILNĪGS BADS

Lai gan Ungārijā iepludināts 13 padomju divīziju (vairumā mongoļu un armeņu) un tūkstošiem tanku, atsevišķās vietās nacionālisti vēl joprojām turpina cīņu un mirst.

B u d a p e š t ā. Jau vairākas dienas Budapeštas komūnistu radio ziņo par nemiernieku apspiešanu, bet vienmēr gan būdams spiests atzīmēt, ka atsevišķās vietās brīvības cīnītāji turpina pastāvēt neiedomājamā padomju armijas pārspēka priekšā. **Ja, Ungārijas brīvības cīņām sākoties, visā valstī atradās tikai 2 krievu divīzijas, tad tagad šis skaitlis jau ir pieaudzis uz 13:200.** **000 padomju karavīru, 4.600 tanku ar vēl 1.000 tanku rezervē aiz Ungārijas robežas ir vajadzīgs Pad. Savienībai, lai nožņaugtu ungāru neatlaidības garu.** Šodien vairs nav nekāds noslēpums, ka visas šīs asinspirts kurinātājs ir pats Pad. Savienība aizsardzības ministrs maršals Žukovs.

Nedēļas nogalē, pēc atkārtotiem aizliegumiem un traucējumiem no Austrijas Ungārijā tika ielaists pirmais starptautiskā Sarkanā Krusta konvojs ar pārtiku un medikamentiem. **Budapeštā valda pilnīgs bads, kamēr ungāru un krievu ievainotiem pārpildītās slimnīcas cieš no ārkārtīga medikamentu trūkuma. Aculiecinieki stāsta, ka cīņu laikā pilsēta cietusi nesalīdzināmi smagāk nekā 1945. gadā.**

Ungārijas jaunatnes zieds ir iznīcināts — tās pašas jaunatnes, uz kuru komūnisti lika savas cerības.

Viss tas ir darīts, it kā „lai apspiestu fašistu kontrrevolūciju." Fakts, ka 99 proc. ungāru tautas, ieskaitot lielāko tiesu kom. partijas locekļu, atbalstīja revolūciju. Ja brīvajās vēlēšanās 1945. g. komūnistus atbalstīja 15 proc., tad tagad krievu iebrucēji var saukt par savējiem tikai saujiņu komūnistu un slepeno policiju.

Ungārijā krievi ielikuši leļļu valdību ar Kadaru priekšgalā, bet īstais Ungārijas valdnieks pašlaik ir Žukovs, krievu aizsardzības ministrs, kas balstās uz kailu varu.

EIZENHAUERS NORAIDA ŠVEICES IETEIKUMU

Sav. Valstis paļaujas uz Apvienotām Nācijām, lai ar pēdējo starpniecību izvairītos no 3. Pasaules kara

V a š i n g t o n ā. Pagājušā nedēļa Šveices valdība izsūtīja aicinājumus Sav. Valstu Anglijas, Francijas un Padomju Savienības galvām, aicinot pēdējos sanākt uz tiešām sarunām, lai pārspriestu draudīgo pasaules politisko stāvokli un spertu nepieciešamos solus, lai izvairītos no Trešā pasaules kara. Indijas ministru prezidents Nēru Šveices valdības aicinājumu nekavējoties pieņēma. Sav. Valstu prezidents Eizenhauers aicinājumu noraidīja. Tiklīdz Sav. Valstu prezidents bija deklarējis savu nostāju, Pad. Savienības ministru prezidents Bulgāņins paziņoja, ka konference ir lieliska ideja un ka viņš aicinājumu pieņem . . .

Noraidot Šveices valdības aicinājumu lielo sarunām Trešā pasaules kara briesmu likvidēšanai, Sav. Valstu prezidents Eizenhauers deklarēja, ka pēc viņa domām labākais un pareizākais ceļš pasaules miera nodrošināšanai ved caur Apvienotajām Nācijām un, ka viņš tādēļ ieteic turpināt strādāt ar Apvienoto Nāciju starpniecību. Prezidents Eizenhauers cer, ka Apvienoto Nāciju policijas armija saņems Nasera piekrišanu izkāpt krastā Ēģiptes territorijā un ka angļu, franču un izraēliešu spēki tiks atvilkti no Ēģiptes territorijas pirms vēl padomju „brīvprātīgie" būs paspējuši saorganizēties. Pēc Apvienoto Nāciju policijas armijas stāšanās darbā Padomju Savienībai vairs nebūs ne mazākā iemesla sūtīt „brīvprātīgos" uz Vidējiem Austrumiem. Tā vismaz cerē.

Līdz ar Apvienoto Nāciju starptautiskās policijas armijas formēšanu Rietumiem ir zināmas cerības pašreizējo Vidējo Austrumu saspīlējumu likvidēt miera ceļā. Vai tas izdosies vai ne, atkarājas no tā, kas Ēģipti sasniegs pirmie — padomju „brīvprātīgie", vai policijas armija.

Runājot par brīvprātīgiem, vēl jāmin kāda Maskavas radio ziņa, ka 50.000 indonēziešu izteikuši vēlēšanos cīnīties Ēģiptes pusē. Dienvidkorejā tai pašā laikā lielāks skaits karavīru izteikuši vēlēšanos cīnīties pret Pad. Savienību Ungārijā. 250.000 ķīniešu, to starpā liels skaits Korejas kara veterānu, esot izteikuši vēlēšanos cīnīties plecu pie pleca ar ēģiptiešiem, lai padzītu angļu, franču un izraēliešu agresorus no Ēģiptes territorijas.

Ugunīgs pamiers Port - Saidā

L o n d o n ā. Angļu militārā vadība Vidējos Austrumos ziņo, ka svētdien, 11. novembrī, ēģiptieši atklājuši vieglo un smago ieroču uguni pret angļu un franču pozicijām Port - Saidā, apšaudi bez pārtraukuma turpinot veselas 3 stundas. Pēc 3 stundu klusēšanas franči un angļi ēģiptiešiem atbildējuši ar stundu garu apšaudi.

PRASA UNGĀRIEM VĒLĒŠANU TIESĪBAS

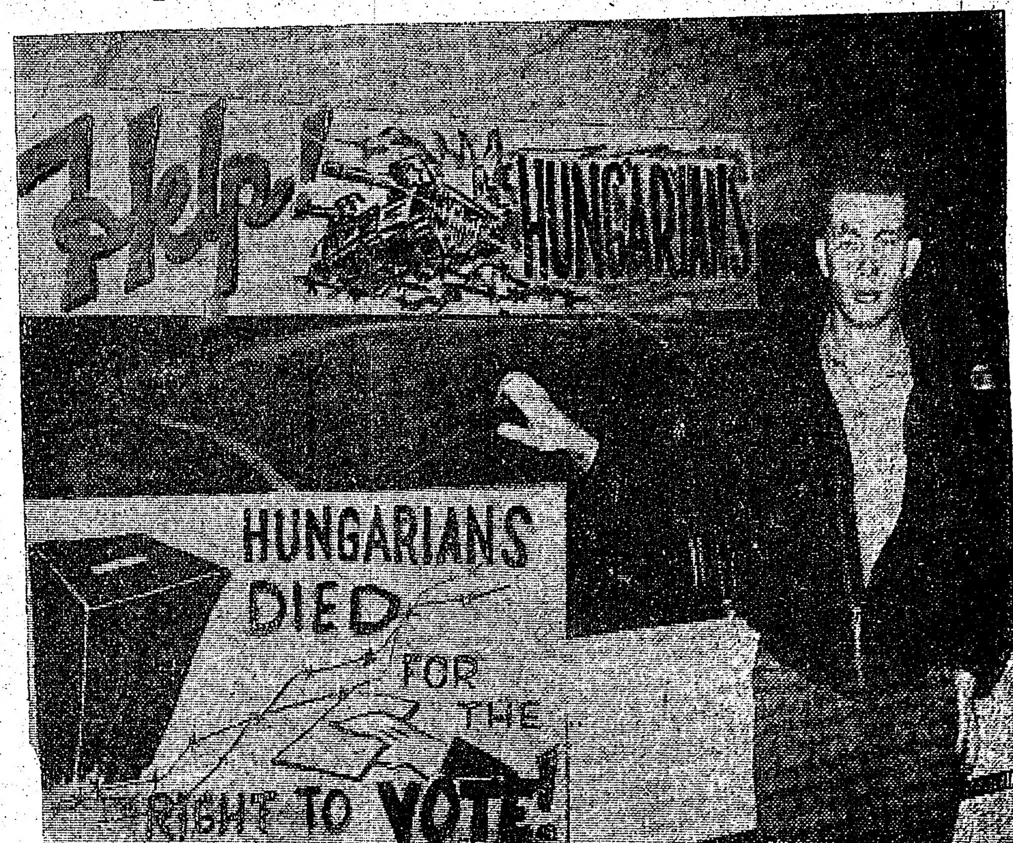

Ungāru tautas varonība un traģēdija satraukusi visu pasauli, un nav valsts vai pilsētas brīvajā pasaulē, kur pārējo apspiesto tautu locekļi, īpaši jaunieši, nerīkotu līdzjūtības demonstrācijas. Uzņēmumā aina no demonstrācijas Kalamazū, kas bija rīkota ASV prezidenta vēlēšanu laikā. Pie plakāta Aldonis Mežsēts.

LATVIJAS VALSTS SVĒTKU SVINĪGS AKTS UN KONCERTS TORONTO

17. novembrī, plkst. 8 vakarā Centrālā technikuma auditorijā, 275 Lippincott ielā

Svētku runu teiks Apspiesto Nāciju Asamblejas priekšsēdis Dr. V. M Ā S Ē N S . Ieteicams ierasties tautas tērpos.

Sekos koncerts, kurā piedalīsies baritons V. Kļaviņš, pianiste M. Tūtere, vīru koris Viesturs, dir. V. Rundāna vadībā, deklamēs A. Mača.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

JAUNTANE NES APSPIESTO TAUTU BRĪVĪBAS LĀPU

Ungāru tautas nacionālās apziņas stichiskais uzliesmojums, kas attīstījās krievu komūnistu tanku un mašīnšauteņu nežēlīgajā ložu krusā, pārsteidza ne tikai brīvo cilvēci, bet arī pašus komūnistus un komūnisma t. s. pazinējus visā pasaulē. Tie, kas lēsa, ka komūnistu pārvaldītajās zemēs ir ap 85% pret komūnismu, tagad spiesti atzīt, ka Ungārijā šis procents ir daudz augstāks, varbūt pat 99. Budapeštas asinspirts piemērs māca, ka par Maskavas koloniju pārvērstajā Ungārijā — komūnisti bijuši tikai maza grupa ar pravāku rokas pulku un līdzskrējēju skaitu. Pie tam arī liela daļa pēdējo nesājuši akmeni kabatā, ko pirmajā izdevīgajā brīdī tūdaļ meta uz komūnistiem.

Šie asiņainie notikumi skaidri pierāda, ka Ungārijā nevar būt runa tikai par sacelšanos pret krievu virskundzību, bet gan par apvērsumu, kas 10 g. vergu gaitās nobriedis visplašākajās tautas masās un izvērtās revolūcijā pret līdzšinējo iekārtu resp. komūnismu.

Dziļš, nepārvarams naids, kas, jāsaka, ir stiprāks par nāvi, lika ungāru tautai ar tās jaunatni, ieskaitot visu komjaunatni, priekšgalā, stāties pretim krievu tankiem, sākumā vienīgi ar nacionālajiem karogiem rokā. Tā bija neapbruņotu cilvēku cīņa ar apspiedēju kara mašīnām uz dzīvību un nāvi. Un naids uzvarēja: visa cilvēce noredz, ka ungāru tauta komūnisma verdzības važas cenšas nokratīt visiem līdzekļiem.

Šie tragiskie notikumi pierāda arī to, ka komūnisti nav spējuši pāraudzināt jaunatni. Nav jāaizmirst, ka cilvēce, īpaši jaunatne — tiecas pēc ideāliem jau kopš tiem senseniem aizvēstures laikiem, kad cilvēki sāka apzināties savas eksistences vajadzības. Un tā arī visa cilvēces vēsture, laikmetiem un iekārtām mainoties, ir nebeidzama cilvēka dziņa pēc ideāliem, no kuriem visusvarīgākais ir — gara brīvība. Taču komūnisms, kas savās gala konsekvencēs cilvēku valsts iekārtā ierindo kā dzīvu lietu, šo brīvību tautām nespēj dot, jo to var garantēt tikai politiskā brīvība. Aiz robežas, kur sākas kultūras cilvēka gara brīvība, komūnisma vairs nav un nevar būt. Dodot jaunatnei izglītību „jaunās pasaules cēlāji" marksisma ideoloģiskajā nebrīvībā un prakses mežonībā jauno audzi var noturēt tikai ar varas līdzekļiem, kas radošā gara un brīvības problēmas nevar atrisināt. Tāpēc arī saprotams, ka visur, kur vien aiz dzelzs aizkara uzsur, kur vien aiz dzelzs aizkara uzliesmo cīņas pret komūnismu, priekšgalā iet studējošā un pārējā jaunatne. Tā tas notika agrākajos gados, tā tas bija pirms 3 g. Austrumvācijā, šogad Tiflisā, Poznaņā, Varšavā, Ungārijā, atkal atkārtojas Austrumvācijā, Rumānijā u. c.

Janatne vienmēr bijusi un būs revolūcionāra — meklētāja un cīnītāja par pilnvērtīgāku dzīvi un labāku nākotni. Protams, komūnistu lielo un mazo varas vīru pēcnācēji, kam tēvi sagādā luksuriozu un izlaidīgu dzīvi, šīs progresīvās jaunatnes cīnītāju rindās redzami maz, taču arī viņiem marksisms ir vienaldzīgs, par ko uzzinām no pašu komūnistu avotiem.

Padomju iekārta galvenokārt balstās uz čeku, kas komūnistiem varu notur ar iedzīvotāju spiedzināšanu un viszemiskākajām slepkavībām. Armija varai nav droša, jo tajā kalpo tā pati jaunatne, kas nāk no padomju nabadzības un tajā atkal atgriežas. Tā savos meklējumos, kaut arī būtu kolchoznieku un fabriku strādnieku dēli, kā to zinām no prakses arī pašā Pad. Savienībā, kur komūnismu izjūt kā smagu nastu, kas nomāc garu un slāpē dvēseli. Tāpēc arī kalpošana komūnistu armijā jaunietiem nav patriotisks pienākums, bet gan varas vīru spiesta lieta. Pirmajā izdevīgajā gadījumā, kad komisāra pistole nav vērsta pret viņiem, tie kara laikā no kalpošanas komūnismam raisās vaļā. Tā tas bija 2. pasaules kara sākumā, tā bija nesen Polijā un it īpaši Ungārijā, kur visa komūnistu audzinātā armija pārgāja pie revolūcionāriem. Bet to darīja arī krievu daļu tanku apkalpe, atsevišķi strēlnieki un karavīri. Pat vesels krievu garnizons Djoras pilsētā, neuzsācis cīņu ar tautu, atstāja kazarmas un apmetās teltīs kādā mežā. Arī garnizons pie Balatonas ezera necēla ieročus pret ungāru revolūcionāriem, bet nereti savas mašīnšautenes pārdeva viņiem par maizi u. c. produktiem. Budapeštā 3 krievu tanki, kad čekisti šāva uz demonstrantiem, atklāja uz šiem uguni. Tāpēc arī saprotams, ka Kremlis 27. oktobrī cīņā ar ungāru tautu uz laiku pārtrauca, kamēr pienāca jaunas, uzticamākas karaspēka daļas — galvenokārt mongoļi, kuru vadību ungāru brīvības cīnītāju galīgai apspiešanai tad arī pārņēmis Kremļa kara noziedznieku partneris maršals Žukovs, maldinot pasaules sabiedrību, ka Ungārijā sacēlušies buržuji, ko atbalstot amerikāņu karaspēks. Un tā savā laikā Staļina vajātais Žukovs, lai glābtu situāciju ar savu autoritāti sarkanarmijā — tagad sedz ungāru revolūcijas likvidēšanas barbarisko akciju.

Bet ja nu padomju Krievijas jaunatnē jūtama tendence nešaut uz pretkomūnisma cīnītājiem svešā zemē, tad prezumējams, ka vispārīgās revolūcijas gadījumā Krievijā ar sarkanarmiju notiks tas pats, kas notiek Ungārijā ar komūnistu audzināto ungāru armiju.

Notikumi Ungārijā apstiprina arī to manu pāliecību, par ko jau šī laikraksta slejās esmu rakstījis, ka Staļina gāšanu izraisījusi komūnistiem nenovēršamā apspiesto tautu pasīvā pretestība, kas tagad, iekārtu „liberalizējot" un paceļot dzelzs aizkaru — izvēršas nesaudzīgā cīņā, kura komūnismam nes neglābjamu galu, ko vēsture tam piespriedusi jau dzimšanas dienā.

Žēl, ka Rietumos nav tādu vadošu valstsvīru, kas to gribētu saprast un attiecīgi rīkoties. Tad īsā laikā apspiestās tautas būtu glābtas no iznīcināšanas un visa cilvēce no ūdeņražbumbas briesmām, jo komūnisms, kā tagad pierādījies, ir daudz vājāks, nekā domāja optimisti.

J. Vītols

MONTREĀLAS LATV. GRĀMATNĪCA
1414 Fort St., Montreal 25, Que.

Pieņem: LA abonentu un sludinājumu pieteikumus, iekasē abonēšanas un sludinājumu maksas

Izsniedz: bezmaksas paraugeksemplārus, kā arī pārdod atsevišķus LA numurus

MŪSU NOVEMBRA PIENĀKUMS

Sarkanbaltsarkans karogs klājās pāri 1918. g. 18. novembra un tālākajiem notikumiem, tāpat kā šis pats karogs 2. pasaules kara laikā sedza mūsu cīnītāju galvas tēvu zemes smiltājā. Bet starp abiem šiem cīņu posmiem, norisi un sekām ir liela starpība.

Pēc 1918. g. 18. novembra cietušos cīnītājus uzturēja valsts ar tautas atbalstu. Šodien ir citādi. Latvija ir gan vēl tur, kur Dievs tai vietu licis, bet visas tautas tur vairs nav. Šodien sarkanbaltsarkanais karogs ir ciešā kopībā tur tautu dzimtenē un ārpus tās, bet kaujās izmocītos varoņus un citādi trūkumā nonākušos valsts vairs neaprūpē. — Tas nu ir mūsu pienākums, — jo esam savas valsts pilsoņi, kaut arī trimdā.

Ticību tēvzemes brīvībai glabāsim savās sirdīs, bet mīlestību pret cietušiem parādīsim darbos. Tā domādami, DV Toronto nodaļas aprūpes komitejas locekļi lūdz tautiešus uzskatīt par savu kopēju pienākumu — ziedot Ziemassvētku ārtavai. Tādēļ neaizveriet durvis, kad jūs apciemo mūsu ziedojumu vācēji. Atcerēsimies, ka novembra mēnesis ir vēsturisku notikumu bagāts mūsu tautas dzīvē, bet trimdā tas ir pēdējais mēnesis ziedojumu nodošanai trūkumcietējiem šā gada Ziemassvētku priekam.

DV Toronto nodaļas aprūpes komiteja.

DV ASV VALDES DARBĪBA

Priekšsēdis A. Vanags par darbību paskaidro:

Šinīs dienās ar labiem panākumiem noslēgusies DV Care saiņu akcija. DV ASV Zemes valde nosūtījusi uz Vāciju 1843 Care saiņus, no kuriem 1343 saiņi nosūtīti uz vārdiem: 300 nosūtījusi Kanadas DV valde un 200 — ASV DV valde, iemaksājot attiecīgo summu no kārtējiem aprūpes līdzekļiem. Care saiņu lieta nav tiešs aprūpes darbs, bet DV, kā organizācija ar plašu darbinieku tīklu, neatsakās latviešu sabiedrībai pakalpot. Tas prasa lielu darba slodzi, sevišķi no sekretāra J. Utināna un kasiera P. Ozoliņa. Paku nosūtītājiem jāievēro DV noteiktie termiņi, jo kaut gan DV norādījuši, ka saiņi pasūtināmi līdz 1. oktobrim, tas notiek vēl līdz šai dienai. Tas traucē izstrādāto kārtību, jo DV var saiņus pārsūtīt vienīgi pa periodiem, kad sanāk zināms saiņu skaits. Tāpat grūti ievērot katra sūtītāja vēlēšanos nosūtīt ik mēnesi pa sainim. Par turpmāko DV Care saiņu akciju sekos informācija.

⁂

DV gadskārtējā Ziemassvētku akcija ASV notiks no 1.—30. novembrim. Visus šos gadus DV ziedojumus pārsūtīja uz Vāciju un Austriju. Šogad radusies iespēja Ziemassvētku veltes pārsūtīt arī no dzimtenes izsūtītiem tautiešiem. Kā vien nedebatētu par šo jautājumu, mēs nevaram runāt pretim latviešu sirdsapziņai un nepildīt morālo pienākumu pret tautas locekļiem, kas atrodas nebrīvībā. Uz šīm vietām DV saiņus pārsūtīs ar DV Zviedrijā starpniecību, jo Zviedrija uzņēmusi sakarus ar starptautiskām organizācijām. DV ASV lūdz ikvienu latvieti neliegt atbalstu un pēc katra rocības nodot Ziemassvētku veltes minētajiem mērķiem. Ziedojumus var nodot DV apvienībās, kopās un DV pilnvarniekiem, kā arī nosūtīt tieši DV ASV valdei, 2705 W. Hirsch ielā, Chicago 22, Ill., U.S.A.

K.

LA pārstāvis SUDBURY,
V. KĀRKLIŅŠ,
136 Lourdes St. Sudbury, Ont.

Pieņem: abonēšanas maksas, jaunu abonentu pieteikumus, sludinājumus

SVĒTKU APSVEIKUMU KARTĪTES
dabūjamas
DV grāmatnīcā,
123 Huron St., Toronto

LATVIEŠU ĀRSTI TORONTO

Dr. J. KAROLS, 404 Delavare Ave tel. LE 4-1681.
Dr. P. BARDIŅS, 33 Dalton Rd. tel. WA 2-4608 val WA 1-7205.
Dr. SILVIJA UŽĀNS, 52 Linsmore Cres., tel. GL 2892.
Dr. A. TUTERS, 603 Sherbourne St. tel. WA 1-4478 val WA 1-2784.
Dr. MARTA SALNA, 547 Hillsdale Ave, tel. MO 1864.
Dr. ED. UPENIEKS, 500 College St., tel. LE 4-5196.
Dr. L. UPENIEKS, 1270 Weston Rd. tel.: RO 2-0962; CH 4-2081.
GALDIŅA APTIEKA, 19 St. John's Rd., tel. RO 2-9543.

‚DZIKSTELE' KVĒLOS LATVIJAI

VĒROJUMI HAMILTONAS UN SV. KATARĪNES LATVIEŠU JAUNATNES PULCIŅU DRAUDZĪBAS VAKARĀ

Sv. Katarīnes - Niagāras latviešu jaunatnes pulciņa „Dzirkstele" un Hamiltonas jaunatnes pulciņa „Rota" draudzības vakars Sv. Katarīnēs vēl reizi apliecināja latviešu jaunatnes stāju svešumā — palikt latviešiem, neaizmirst latviešu dziesmas un tautas dejas.

Vakaru atklāja „Dzirksteles" pr-ks Juris Jundzis, apsveicot Hamiltonas viesus un novēlot, lai katrs aizbrauktu mājās ar labākajām atmiņām par kopā pavadītajām stundām un abu kaimiņu pilsētu jauniešu draudzība nākotnē būtu vēl ciešāka. Viņš aicināja visus vienoties kopējā dziesmā: „Daugav' abas malas" . . . Sekoja priekšnesumi, kurus izpildīja jaunā, apdāvinātā pianiste Lauma Pētersone un hamiltoniete Māra Lauka, deklamēja Guna Vītola. Noslēgumā jaunieši noklausījās R. Grigora referātu „Rietumu kultūras lejupceļš". Referents interesantā stāstījumā novilka paralleles, salīdzinot kultūru ar civilizāciju. Dzirdētais vēlāk jauniešos izraisīja dzīvas debates un pārrunas. No runātāja perspektīvas raugoties un salīdzinot Eiropas tautu kultūru, literātūru, mūziku, mākslu un veco klasiķu darbus ar „jaunajā" pasaulē redzēto un dzirdēto, — konstatējams, ka pašreizējā vide kā draudīgs negaiss taisās sapostīt daudzas vērtības, kas ilgi celtas un veidotas. Šīsdienas literātūrā visbiežāk apcerētais ir noziegumu un izvirtības motīvs, daudzās kriminālfilmas, „bugi - vugi" mūzika, un viss raibais juceklis ar savu ietekmi uzspiež dzīvei jaunu zīmogu, — saucot to visu par „jaunāko un modernāko". Šādos apstākļos latviešu trimdas jaunietim ikdienas gaitās ir viss tas jāredz un jādzird, reizē arī šķirojot graudus no pelavām, un paturot sev derīgo.

Pēc referenta domām civilizācija un technika aizsteigusies tālu priekšā kultūrai. Cilvēka garīgā dzīve ir stipri mainījusies. Nav vairs laika pārdomām un vērtīgām grāmatām, caurmēra cilvēka koncentrēšanās ir tēmēta uz jauno auto modeļu, televīzijas aparātu un līdzīgu lietu iegūšanu, aizmirstot savu garīgo pasauli. Kad nu atdarās acis, tad bieži jau ir par vēlu. Referātam sekoja skaļi aplausi, — tie apliecināja, ka temats bijis interesants un paticis klausītājiem.

Noslēgumā sekoja jautras stundas tautas dejās, rotaļās un draudzīgās pārrunās.

Šķiroties Hamiltonas latviešu jaunatnes pulciņa pr-ce Izolde Silkovska pateicās katrīniešiem par jauko uzņemšanu un izteica cerību, redzēt visus atkal kopā — šoreiz Hamiltonā.

J. L.

Valsts svētku akts Sestdienas skolā

TLB sestdienas skolas 18. novembra akts notiks 17. nov. pl. 11 rītā Sv. Andreja baznīcas zālē. Programmā paredzēti skolēnu priekšnesumi. Bērnu vecāki un skolas labvēļi laipni lūgti piedalīties.

Kanadiešu roveri aicina latviešus viesos

Trešdien, 21. novembrī, plkst. 20 „Church of Messiah" baznīcas telpās pulcēsies roveri un lielgaidas no Toronto un apkārtnes uz kopīgu dziesmu un deju vakaru. Sarīkojuma rīkotāji ir kanadiešu un vācu tautības roveri, kas aicina ciemiņus. Rīkotāji ir uzaicinājuši dažas deju grupas uzstāties ar priekšnesumiem. Līdz ar to rodas vienreizēja izdevība roveru un lielgaidu deju grupai „Pērkonītis", kura sastādās no Tērvetes 19. skautu vienības un 72. sk. vien. roveriem un Gaujas gaidu vien. lielgaidām. Kanadieši cer uz latviešu roveru un lielgaidu līdzdalību.

inf.

NO RŪJENAS 1951. GADĀ IZSŪTĪTAS 60 SAIMNIEKU ĢIMENES

L. Alberings Vircburgā krāj materiālus par rūjeniešiem

No visām nometnēm Vācijā, šķiet, jubilāriem bagātākā ir Vircburga. Tur jubilejas šai gadā nosvinēja prāvests Sanders, valodnieks Ed. Paegle, L. Alberings un varbūt vēl citi ar ievērojamām dekādēm.

Ludis Alberings, būdams pāri 75 gadiem, uzsācis materiālu krāšanu par savu dzimto pusi — Rūjienu. Pa aplinkus ceļiem iegūtām ziņām posta ainas atklājas Rūjienas apvidū. Vairāki rūjenieši notiesāti uz 25 izsūtījuma gadiem Sibirijā. 1951. gadā no Rūjienes pagasta aizvestas 60 saimnieku ģimenes uz Amūru, starp tām Jāņmuižas Jāņa Dāņēna un Arvida Meldera no Cēsām. Izplatījušās baumas, ka Amūrā esot labāka dzīve kā šīsdienas Latvijā. Tur atļaujot turēt govis, cūkas un bez tam katra persona saņemot 500 kg kviešu. Vairākas personas atgriezušās, bet, uzzinājuši, ka tuvinieki arī izsūtīti, braukuši atpakaļ.

Daži atgriežas, bet atrod lielu postu. 12 gados ēkas nav labotas un daudzas jau sabrukušas, jo būvmateriālus nevar dabūt. 15.000 rubļu ēku celšanai aizdod tikai tad, ja to ceļ centrā. Tā vecās lauku mājas sakrīt . . . Saradušies arī daudz vilku, kas plosa ganāmpulkus. Par katra vilka nogalināšanu maksā 500 rubļus, tieši tik, cik izpelna nekvalificēts strādnieks vienā mēnesī. Visā apvidū vērojams liels drēbju un medikamentu trūkums. Jaunieši cenšas pēc izglītības, lai nebūtu jāiet kolchozos. Viņiem vēl dzīvas saites ar baznīcu. Tāda ir šī apgabala mēraukla šodien pēc komūnistu 13 varas gadiem, kas neatšķiras no pārējiem Latvijas novadiem. „Citiem vārdiem sakot," teic L. Alberings, „dzīve ir posta un nožēlojumu pilna."

Pēc Alberinga datiem uz rietumu zemēm izbēguši 670 rūjeniešu, kas gaida atgriešanos brīvajā dzimtenē, lai to padarītu atkal skaistu. L. Alberings savācis arī ap 400 dziesmu, jo ir bijis ilggadīgs (40 gadu!) koru vadītājs. Šajās dziesmās rūjeniešu sabiedriskais darbinieks remdē savu trimdinieka cēlo sirdi, bet dzimtenes materiālus varēs reiz nodot vēsturnieku rīcībā. Alberings savu sūtību izteic vecajā rūjeniešu dziesmā: Lai nu būtu, kā nu būtu, — Mēs tie paši rūvenieši, Mēs tie paši rūvenieši Rūveniešu ticībā.

Šādam piemēram varētu sekot arī citi mūsu vecie ozoli, kas labi pazīst savu dzimto novadu.

O. A.

KANADĀ

TORONTO

● Sv. Jāņa draudze svētdien, 18. novembrī, pēc dievkalpojuma Sv. Trīsvienības baznīcā rīko draudzes vakaru ar Apspiesto Nāciju padomes pr-ža V. Māsēna referātu. Dziedās konservātorijas audzēkne R. Melliņa, pie klavierēm Edīte Ozola-Timmermane.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komiteja no savas kases iemaksājusi $100 ungāru bēgļu palīdzībai un $150 sainīšu un medikamentu sūtīšanai tautiešiem Latvijā un Vācijā.

● Toronto latviešu baptistu jaunatnes vakarā 6. novembrī draudzes mācītājs R. Ekšteins runāja par slimību un ciešanu problēmu. Mācītājs R. Ekšteins iecerējis par šo tematu veselu referātu seriju, un pirmajam ievada referātam sekos vēl trīs citi. Nākošais — „Ko bībele saka par slimībām un to dziedināšanu" — paredzēts 8. janvārī Walmer Road baptistu baznīcas zālē. Referātu noklausījās ap 30 klausītāju.

● Baptistu draudzes Ziemsvētku koncerts notiks Walmer Road baznīcā 23. decembrī. Koncertā piedalīsies viesi un pašu draudzes koris. Bērnu Ziemsvētku eglīti baptistu draudze rīkos 30. decembrī.

● Latviešu sestdienas ģimnazijas vecāku sapulcē tekošajam mācību gadam ievēlēja vecāku padomi. Pr-dis arī šogad būs A. Gribusts, pr-ža palīdze I. Pilpe, sekretārs M. Čulītis, kasieris R. Grava un saimniecības pārzine I. Upeslāce. Padomes locekļi: P. Vāgnere, A. Kalniņa, J. Pētersons, Ž. Siljakovs, E. Zariņa, E. Kalniņa un V. Priedīte. Padomes locekļu skaits šogad pieaudzis, jo ģimnazijā tagad darbojas visas 4 klases.

Ziemsvētku eglītes sarīkojums paredzēts 21. decembrī, un 26. janvārī, Draudzīgā aicinājuma zīmē, tāpat kā iepriekšējos gados, Toronto Nacionālais teātris M. Bērziņas režijā dos izrādi par labu Sestdienas ģimnazijai. 17. martā ģimnazijas audzēkņi izrādīs Blaumaņa lugu „Trīnes grēki", bet 27. aprīlī audzēkņu vakarā 2. un 3. klases audzēkņi rādīs skolā iegūtās zināšanas.

Mācības gads beigsies 26. aprīlī, pārbaudījumi notiks 3. un 10. maijā. Abitūrientu izlaiduma akts ar pirmo abitūrientu izlaidumu notiks 19. maijā. Ģimnazijā šogad mācās 72 audzēkņi, par 28 skolēniem vairāk nekā pagājušajā gadā. Pieaudzis arī skolotāju skaits — tagad 8, agrāk 6.

Pagājušajā gadā kasē ieņemts $1,199.03, izdots $801, atlikums $397.98. Šai summā ieskaitīts arī vecāku padomes fonds, kas uzkrājas no sarīkojumu atlikumiem, un par ko padome nule iegādājās un ģimnazijai uzdāvināja karogu. Ģimnazijas ieņēmumi komplektējas no sarīkojumu atlikumiem, mācības maksām ($8 pusgadā) un ziedojumiem. Karogs vecāku padomei izmaksāja $133.50. Budžets jaunajam gadam sastādīts par $1,546. Sapulci vadīja ģimnazijas direktors prof. A. Burkēvics, un tanī piedalījās 19 vecāki un skolotāji.

● Ielūgumi uz 18. novembra svētkiem izsūtīti apmēram 50 kanadiešu un citu tautību viesiem, to starpā arī Ontario premjēram L. Frostam un Toronto pilsētas galvam N. Fīlipam. Kaŗa invalidiem un vecajiem ļaudīm būs rezervētas vietas zāles pirmajās rindās.

LONDONA, ONT.

● Londonas latviešu jaunatnes pulciņš vāc materiālus bijušo gaisa spēku izpalīgu archīvam. Jau tagad savāktie materiāli dod iespēju raksturot viņu iesaukšanas kārtību un darbības gaitas, kā arī izcilākos piedzīvojumus. Par visu to 3. novembra sanāksmē Publiskās bibliotēkas telpās referēja minētā archīva organizētājs G. Liepiņš. E. Bite koncentrētā un ļoti saistīgā referātā raksturoja savas izpalīgu vienības gaitas, piedzīvojumus un novērojumus, īpaši Liepājā. G. Brikmanis pusotras stundas garā stāstā soli pa solim sekoja savas un dažu citu izpalīgu vienību gaitām Latvijā un Vācijā, īpaši izceļot lidmašīnu uzbrukumu Rīgai, kuŗa laikā nonāvēti 38 izpalīgi. Diemžēl, interesantais sarīkojums bija vāji apmeklēts.

Ps.

Nupat iznāca
Dr. D. Bīskapa
Ārstniecības kalendārs 1957. g.

Ārstn. kaltndārs iznāk manā apgādā trimdā jau trešo gadu. Ar saviem vērtīgiem ārstniecības padomiem un slimību aprakstiem tas ieguvis lielu atsaucību. Šī gada kalendāra saturā, kas ir sevišķi bagāts, minami starp citiem:

BEZBĒRNU PROBLĒMA,
SIRDS TROMBOZE,
VĒDERA SĀPES,
VĒŽA ĀRSTĒŠANA,
BĒRNU SAINDĒŠANĀS,
SAINDĒŠANĀS AR D VITAMINIEM u.d.c.

Kalendārs dabūjams grāmatu tirgotavās un tieši manā apgādā, tas maksā $1,50 ar piesūtīšanu.

ALFREDS KALNĀJS
APGĀDS UN SPIESTUVE,
719 W. Willow St., Chicago, 14, Ill., vai arī pie Dr. D. Bīskapa, Lakeview, Mich., Ill., U.S.A.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 5861
114 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P.Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

BLODNIEKS ATGRIEZIES NO EIROPAS

Komitejas Latvijas brīvībai pr-dis A. Blodnieks 7. novembrī ieradās Ņujorkā ar kuģi „Queen Elizabeth". Blodnieks uzturējās ilgāku laiku Eiropā. Viņš apmeklēja Londonu, Vāciju un Parīzi, kur piedalījās Zaļās internacionāles kongresā. Blodnieks bija viens no trim kongresa prezidentiem.

LASĪTĀJU vēstules

18. NOVEMBRA NOZĪME

Latvijas Amerikā red.:

Neatkarīgās Latvijas valsts atjaunošanā diplomātiem, politiķiem u. c. savās runās, norādījumos u. t. t. pirmajā un galvenajā vietā būtu jāatsaucas uz vienīgo neapstrīdamo vēsturisko faktu, — Latvijas valsts dibināšanas deklarāciju 1918. g. 18. novembrī. Tas ir vissvarīgākais Latvijas pamatu pamats, ko nevar neviens ne apstrīdēt, ne apšaubīt un uz tā jādibina cīņa par neatkarības atgūšanu. —

Nav svarīgi, vai 1922. g. satversme vēl spēkā, vai 15. maija pārgrozības likumīgas; par tām strīdi nebeigsies, un uzskati te dažādi. Uz valsts proklamēšanas akta pamata vēl tagad darbojas un ir citu valstu atzītas mūsu diplomātiskās un konsulārās pārstāvības u. t. t. 1918. g. 18. novembra Latvijas valsts proklamēšanas deklarācija ir vēsturisks fakts, visstiprākais balsts neatkarības atgūšanai.

Savā laikā arī Latviju de jure ārvalstis atzina uz šīs 1918. g. 18. novembra deklarācijas pamata, (jo tas notika pirms 1922. g. satversmes un 1934. g. 15. maija pārgrozībām), tāpēc šis mūsu neatkarīgās valsts stūrakmens cīņā par neatkarības atgūšanu ir visstiprākais arī diplomātijā.

Mag. iur. E. Lapiņš

VĀRDS JĀSAKA BAZNICAS TĒVIEM

Latvijas Amerikā red.:

3. novembrī The Telegram ziņoja, ka krievi sola izvest savu armiju no Ungārijas, 2—3 nedēļu laikā. Domājams, ka viņi to arī izdarīs, varbūt pārcels uz Tuviem Austrumiem. Bet priekš kam tiem vajadzīgas 2—3 nedēļas? 1941. g. 17. jūnijā no Latvijas vienā naktī deportēja ap 30.000 ļaužu. Cik tad viņi spēs deportēt no Ungārijas 2—3 nedēļās? Deportē nevēlamos elementus, bet aktīvos nacionālistus pakaŗ vai nošauj. Praktizē arī nagu vilkšanu, acu izduršanu, mēles izgriešanu u. t. t. Tātad paredzama tāda asins izliešana, pret ko nobāl Katīnas meža masu slepkavība, Bērtuļa nakts un citas vēsturiskas asinspirtis. Kas to var apturēt? Prez. Eizenhauers rakstījis Bulgāņinam, lai tas izved krievu armiju no Ungārijas, un ar to savu pienākumu jūtas izpildījis. Bet ungāru tauta raida brīvai pasaulei SOS signālus. Kas var palīdzēt? Rādās, ka neviens. Tomēr ir vēl glābiņš. Baznīca ir vienmēr bijusi morāles sargātāja, tā spējusi likt locīt ceļus ķeizaram un ķēniņiem, baznīca būtu arī spējīga ietekmēt prezidentu spert soļus nospiesto aizsardzībai, baznīca būtu arī spējīga pārliecināt AN locekļus, ka tie var iztikt bez draudzības ar slepkavām un ka nav gods sēdēt ar tiem pie viena galda, lai paklausītu slepkavu „veto".

Par nelaimi jau senos laikos par morāles un ticības sludinātājiem teikts: „Ar muti tie slavē mani, bet viņu sirds tāla no manis, velti tie slavē mani (Mat. ev. 15. nod. 7, 8, 9. p.p.). Ir gan raizes par mieru Suecā un par zemes un kanāla dalīšanu, bet jautājums par tūkstošu cilvēku dzīvībām taču svarīgāks par mantas dalīšanu. Mirstošā ungāru tauta izmisumā sauc SOS, SOS, bet augstie priesteri it kā neko nejūt, runā sprediķus, bet aizmirsuši tos 2 pamatbaušļus (Mat. ev. 22. nod. 37.—40.), uz ko dibinās visi likumi.

V. Zarīts, Toronto

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

ATCERĒSIMIES tautiešus vergu nometnēs, invalidus, slimos un vecos ļaudis Eiropā, kā arī grūtdieņus šaipus okeanam.
PIEDALĪSIMIES ZIEMASSVĒTKU AKCIJĀ
DV KV kasieŗa pasta adrese: Mr. A. Lucis, 123 Huron Street, Toronto, Ontario, Canada.

BEZ ZIEDOJUMU VĀCĒJIEM, ZIEDOJUMUS VAR IEMAKSĀT:

TORONTO: P. Ratnieks, 123 Huron St. (Redakcijas telpās)
HAMILTONĀ: E. Krasts, 109 Bay St.
MONTREĀLĀ: N. Vecziediņš, 3355 Barley St.
LONDONĀ: J. Zviedrāns, 570 Maitland St.
ST. KATERINĀ: J. Gulbis, 21 Patricia St.
NIAGARĀ: J. Celms, 1912 Delaware Ave.
BRAMPTONĀ: J. Ronis, 2 David St.
KIČENERĀ: J. Zommers, 20 William Street, Waterloo.
NORANDĀ: E. Snore, 6-C—Ave.
SADBERIJĀ: Z. Neimanis, 123 Dufferin St.
VINIPEGĀ: J. Staudzs, 668 Toronto St.
VANKUVERĀ: E. Vēršāns, 1944 Adanac St.
ALBERTĀ: E. Delveris, 5011—43 Ave., Red Deer
EDMONTONĀ: R. Vilks, 13311 Dovercourt Ave.
HALIFAKSĀ: A. Silgailis, P.O. Box 436, Sprayfield, N.S.

gada 14. novembrī, 91. n-rs.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 5861
114 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8.7798, Montreal, P.Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

BLODNIEKS ATGRIEZIES NO EIROPAS

Komitejas Latvijas brīvībai priekšsēdis A. Blodnieks 7. novembrī ieradās Ņujorkā ar kuģi „Queen Elizabeth". Blodnieks uzturējās ilgāku laiku Eiropā. Viņš apmeklēja Londonu, Vāciju un Parīzi, kur piedalījās Zaļās internacionāles kongresā. Blodnieks bija viens no trim kongresa prezidentiem.

LASĪTĀJU vēstules

18. NOVEMBRA NOZĪME

Latvijas Amerikā red.:

Neatkarīgas Latvijas valsts atjaunošanā diplomātiem, politiķiem u. c. savās runās, norādījumos u. t. t. pirmajā un galvenajā vietā būtu jāatsaucas uz vienīgo neapstrīdamo vēsturisko faktu — Latvijas valsts dibināšanas deklarāciju 1918. g. 18. novembrī. Tas ir vissvarīgākais Latvijas pamatu pamats, ko nevar neviens ne apstrīdēt, ne apšaubīt un uz tā jādibina cīņa par neatkarības atgūšanu. —

Mag. iur. E. Lapiņš

VĀRDS JĀSAKA BAZNĪCAS TĒVIEM

Latvijas Amerikā red.:

V. Zarits, Toronto

MAKSĀT:

...PEGĀ; J. Staudzs, 668 Toronto St.
...UVERĀ; E. Veršāns, 1944 Adanac St.
...ONTONĀ; E. Delveris, 5011—43 Ave., Red Deer
...ONTONĀ; R. Vilks, 13311 Dovercourt Ave.
...FAKSĀ; A. Silgailis, P.O. Box 186, Sorayd, N.S.

Tālivaldis Dangavs

DR. V. MĀSĒNA PANĀKUMI ARĢENTĪNĀ

Klaudzināšana pie latīņamerikāņu sirdsapziņas

LA VĒSTULE NO ARĢENTĪNAS

Debess ir apmākusies, un taisās lietus svētdienas, 30. sept., pievakarē, kad PAA dižais duraluminija putns, no Montevideo nākdams, nosēžas Eseisas starptautiskajā lidlaukā pie Lielbuenosairesas robežām. Tikko kāpnes klāt un lidmašīnas durvis vaļā, knikšķ preses fotografu kameras, pazib ziedi, bet uzgaidāmās telpās apklust balsis, kas skanējušas latviski, lietuviski, igauniski, poliski, rumāniski, ungāriski čechiski, bulgāriski un albāniski. Tad atveras muitas durvis, un daudzo sagaiditāju vidū ierodas ACEN delegācija. Savus cilvēkus — Dr. V. Māsēnu un viņa kundzi — saņem Argentīnas Latviešu savienības pārstāvji. Viesiem priekšā mūsu kolonijas locekļa E. Sveiles lepnā automašīna, jo šinī zemē tas ir ļoti svarīgi, kā esi ieradies un kur esi apmeties, ja gribi gūt panākumus. Sasēžamies un dodamies uz Buenosairesas centru, kas no lidostas pam. 30 km.

Debess vēl mierīga un pa logiem labi saredzama apkārtne. Viesus pārsteidz lielā zemes izšķērdība, jo abpus ceļam kilometra platībā un savus 10 km garumā glīti uzkopta pampa — pļauta, apsēta un ar košuma kokiem apstādīta, radīdama bagātas un labi koptas zemes iespaidu.

„Un šī plašā zeme man būs jāiesilda par labu Latvijai," man liekas, tā šinī brīdī domā mūsu viesis.

Kad lietus lāses sāk norasināt logus, sarunas novirzās uz citu — par šo zemi, tās dēliem, politiku un presi.

„Pie manis Ņujorkā griezās jūsu laikraksta La Nacion pārstāvis," saka Dr. V. Māsēns. „Vai ir ko ievietojuši?"

„Pat ļoti daudz. Un šī rīta izdevumā bija ievietots 200 rindu garš raksts Akcija pret komūnismu. Tas sakarā ar delegācijas ierašanos Argentīnā. Apsveicu. La Nacion šeit ir Voz Rectora (vadītāja balss) visai pilsoniskai presei. Tās metiens ap pusmiljonu, augsti kvalificēti līdzstrādnieki, un aiz tās stāv virsnieki, juristi, zinātnieki, viss šīs zemes zieds. Tas ir labs gājiens, kas solā pavērt visas durvis. Šīs avīzes stingrā mugurkaula dēļ pat Perons tai neuzdrošinājās ķerties klāt."

„Un ko saka La Prensa, ko Perons bija nacionālizējis?" jautā S. Māsēna kundze. „Tās īpašnieks par aplaupīšanu taisīja lielu traci Ņujorkā."

„Kaut kas jau ievietots, bet skopi. La Prensa nekad nav bijusi labvēlīga baltiešiem. Iespējams, ka tās redakcijā sēž baltie krievi vai baltvācieši."

„Esmu vairākkārt zvanījis šīs avīzes redakcijai par tās aplamo nostāju Baltijas valstu jautājumā, taču bez panākumiem," iesakās Latviešu savienības priekšsēža vietnieks Visvaldis Gusts.

„Argentīnieši jau maz zina par Latviju," piezīmē E. Sveile. „Kad es te ierados priekš 28 gadiem, Latvijas vārds bija gauži svešs. Daudz labāk nav arī šodien."

„Taisnība. Par Latviju arī nav neviena plašāka darba spāņu valodā. Bibliotēkās gan ir kāda sen izdota Igaunijas vācieša sacerēta brošūriņa, kurā autors tēlo baltiešus 18. gadsimta vērtējumā, apm. tā, kā šodien raksta par nēģeru ciltīm."

„Arī šo apstākli esmu paredzējis šī ceļojuma darba plānā," saka Dr. V. Māsēns savā mierīgā balsī, un sarunas ievirzās vissvarīgākajā punktā — šī viņa ceļojuma mērķa iztirzājumā.

ACEN delegācijas ceļojums pa dienvidu un centrālo Ameriku pēc būtības ir klaudzināšana pie latīņamerikāņu sirdsapziņas par 9 Eiropas apspiesto nāciju pamatotajām prasībām pēc savas brīvības. Un kur gan vēl citur pasaulē tik daudz tiek pieminēti brīvības un humānisma vārdi, ja ne šinī Amerikas kontinenta daļā? Bez tam šeit ir 20 valstu, kuru pārstāvji sēž Apvienotajās Nācijās. Un ja viņi mums labvēlīgi, Eiropas kartē var daudz kas mainīties. Tāpēc Latīņamerikas apceļojums ir viens no svarīgākajiem ACEN darbībā.

„Un šī „sirdsapziņas" pamodināšana rada lielas grūtības?"

„Diezgan," atbild Dr. Māsēns. „Varat iedomāties, ja tāda šausmu notikuma kā 1941. gada deportāciju izklāsts šodien vairs „nevelk". Ir jātrod citas pieejas."

„Un kādas tās būtu?"

Dr. Māsēns stāsta, un dzirdētais mums rāda viņu kā veiklu, spējīgu diplomātu. Zūd arī šaubas, ka Argentīnā viņam neveiktos. Veiksies!

Jau esam akmeņos kaltās Buenosairesas gūstā, un auto ātrums nu brīžam solidārizējas ar bruņurupuča tempu. Caur slapjo logu ielūst reklāmu un ielu gaismas, zīmēdamas ko sirreālistisku, un te un tur, visapkārt mums skan šīs miljonu pilsētas trokšņu džezs. Tad ievirzāmies starp debesskrāpjiem un esam klāt pie viesnīcas City Hotel — diplomātu apmešanās vietas Valdības nama tuvumā, vēl brītiņš — un Dr. Māsēna un viņa kundzes soļus jau apklusina viesnīcas paklāji. Mūsu tautietis vairs nepieder mums, bet pasaulei, jo momentā viņu „pārķer" bij. Ungārijas sūtnis Bobriks, Rumānijas — Kutzaride u. c. Jau vajā arī žurnālisti; bet saujiņa latviešu pacietīgi gaida, kad starptautiskā personība Dr. Māsēns atkal kļūs mūsu pašu tautietis, lai tad viņu vēl šonakt aizvestu uz patālo Draudzes namu, kur pēc notikušā Latvijas universitātes gada svētku dievkalpojuma baznīcēni nav izklīduši un arī nedomā to darīt, iekām nav vaigā skatījuši tālo un izcilo viesi.

Savu darba nedēļu ACEN delegācija sāka pirmdienas rītā, dodoties uz Metropoles katedrāli nolikt vainagu pie Argentīnas neatkarības iekarotāja ģen. Hosē de Sanmartina kapa. Asistēja Apspiesto Nāciju vietējo koloniju pārstāvji. Pēcpusdienā Dr. Māsēns noturēja preses konferenci viesnīcā, lai iepazīstinātu Argentīnas un citu valstu avīžniekus ar Apspiesto Eiropas Nāciju Asamblejas darbību un par šausmu apstākļiem komūnistu verdzībā nokļuvušajās valstīs, kur tautas balsi aizsniež krievu tanku divīzijas. Starp delegāciju un presi nodibinās ciešs kontakts. Prese konferencē iztirzāto otrā dienā kar pie „lielā" zvana". Plaši raksta par komūnismu, kā riebīgu koloniālu sistēmu, bet par mūsu delegāciju saka, ka tā ir vienīgā dzīvā balss no 9 nāciām, kuras krievi padarījuši mēmas. Katrā rakstā visbiežāk pieminēts Latvijas vārds, izcelta Dr. V. Māsēna personība, aprakstot pat viņa augumu, matu un acu krāsu un daudzo valodu pārvaldīšanu. Argentīniešu sirdsapziņa sāk mosties.

Cik darbīga un sološa bijusi šī pirmā nedēļas diena, tikpat sekmīgas ir arī pārējās. Delegācija apmeklē vietējo laikrakstu redakcijas un iepazīstas ar atbildīgajiem darbiniekiem. Viņus pieņem kā iekšlietu, tā ārlietu ministrs. Pēc tam delegāciju uzaicina uz sēdi Konsultatīvā kopa (Junta consultiva), kas veic Kongresa funkcijas līdz tā ievēlēšanai. Sēdē piedalās arī viceprezidents admirālis I. Rohas, un tanī starp citu ar delegāciju pārrunā par dažādiem komūnistu iefiltrēšanās paņēmieniem. Ceturtdien Dr. V. Māsēnam ir garāks priekšlasījums šejienes varas vīru citadelē — advokātu ložā. Tā kā referents ir savā vidē, priekšlasījums gūst nedalītu atsaucību un apspiestās tautas daudz iespaidīgu draugu.

Sekmīgā nedēļa noslēdzas ar delegācijas vizītēm pie valsts prezidenta un viceprezidenta. Iegūti solījumi neaizmirst apspiestās nācijas.

Pēdējā dienā — svētdien ACEN vārdā noliek vainagu pie ģen. Sanmartina pieminekļa. Dr. Māsēns saka uzrunu spāņu valodā. Starp akta dalībniekiem mirgo dažādu tautību nacionālie tērpi, un apspiesto tautu karogi brīdi plandās brīvajos vējos. Pievakarē Dr. Māsēns ar kundzi ir viesi Argentīnas Latviešu savienības rīkotajā pēcpusdienas tējā. Savienības nelielā zāle ir piepulcināta līdz pēdējai iespējai, jo maz ir tādu tautiešu, kas nevēlētos dzirdēt un redzēt Dr. Māsēnu. Ir uzaicinātas arī igauņu un lietuviešu apvienību vadītājas personas. Dr. Māsēns teic 3 runas — latviešu, vācu un lietuviešu valodā, aprādīdams ACEN mērkus, šī ceļojuma misiju un panākumus Argentīnā, Brazīlijā un Urugvajā.

Pirmdien, 8. oktobrī, ACEN delegācija izlidoja no Eseisas lidlauka uz Čīli, turpināt savu veiksmīgo modināšanas misiju. Atstājot lidlauku, pagadījos kopsolī ar bij. Rumānijas ģenerālkonsulu Mihalesku. Viņš ieteicās:

„Kas par cilvēku!"

Un tad turpināja:

„Personība starp personībām ir jūsu tautietis Dr. Māsēns. Liela stila diplomāts. Ar viņu kā prezidentu mēs daudz ko panāksim."

„Gluži manas domas, ģenerālkonsula kungs."

Argentīnā, oktobrī.

APSPIESTO NĀCIJU DELEGĀCIJA ARĢENTĪNĀ

Buenosairesā pie ģen. Hosē de Sanmartīna pieminekļa delegācija noliek vainagu. Pa labi Māsēnam (tā, kā viņš stāv) ir rumāņu delegāts Konstantīns Visojanu, pa kreisi poļu delegāts Stefāns Korbonskis.

JAUNIEŠI STĀV MODRI SARDZĒ PAR BRĪVĪBU

„Mēs runājam to vārdā, kas paši nevar runāt!"

Saziņā ar ALA's valdes locekļiem un apvienības padomdevējiem valdes pr. V. Nollendorfs aicina nekavējoties sasaukt ārkārtējas jaunatnes pulciņu valdes sēdes un izstrādāt savu stingru, negrozāmu darbošanās plānu, lai atbalstītu ungāru brīvības cīnītājus.

Brīdī, kad brīvo pasaules tautu pārstāvji AN dzirdēja ungāru brīvības cīnītāju pēdējo, izmisušo palīdzības saucienu, ko pavadīja jau tuvo šāvienu trokšņi, brīdī, kad tautu pārstāvji prasa brīvību ungāru tautai, ko varmācīgi un bez žēlastības apkauj krievu iebrucēji, mūsu uzdevums vairāk nekā jebkad ir n e k a v ē j o t i es sākt kopēju, drošu rīcību brīvības cīnītāju atbalstam.

Viņi uzdrošinājās ar dūrēm cīnīties pret tankiem, ar šautenēm pret lielgabaliem; mums jāuzdrošinās cīnīties ar spalvām pret pasaules nedrošību un aizmiršanos baigajās dienās.

Šai sakarā ALJA nosūtījusi telegrammas ASV prezidentam, ALAs un DV valžu priekšniekiem, bet no BPLJP nosūtīta telegramma UN prezidentam.

Šai pašā sakarā ALJA's valde aicina visus jaunatnes pulciņus:

1. Sūtīt telegrammas: 1) ASV prezidentam, 2) savas valsts gubernātoram, 3) deputātiem un citām ievērojamām personām.

2. Informēt vietējos laikrakstus, nosūtot apvienības un 1. punktā minētām personām adresētu telegrammu norakstus un savus paskaidrojumus.

3. Iedzīvināt vēstuļu akciju.

4. Rūpēties, lai pārējās apkārtnes latviešu organizācijas atbalsta pulciņa pasāktās vai izdara citas līdzīgas akcijas.

5. Uzņemt sakarus ar ungāru un citu apspiesto Eiropas tautu organizācijām kopēji iespējamiem protesta, informācijas u. t. t. pasākumiem.

6. Īstenot īpašas uz vietas radušās, saviem apstākļiem speciālas akcijas.

ROKAS GRĀMATA LATVIEŠIEM TRIMDĀ

„Latpress" apgāds Londonā Artura Bērziņa redakcijā izdevis tradicionāla Latviešu almanachu, nu jau 5. gadu pēc kārtas. Almanachā bez kalendārija ir jo sevišķi plašs adresu saraksts, kas aptver visus kontinentus, turklāt par Kanadu atrodam tuvu pie 200 adrešu. Tālāk seko latviešu mākslinieku un sabiedrisko darbinieku atceres un piemiņu dienas pārskati, literārajā daļā savus rakstus devuši J. Jaunsudrabiņš, J. Grīns, prof. A. Švabe, R. Liepiņš, P. Aigars, prof. J. Bokalders, J. Kārkliņš, doc. J. Ābolinš, P. Ērmanis, J. Ešmits un J. Miesnieks. Par latviešu dzīvi atsevišķās zemēs pārskatu sniedz K. Ieleja, V. Skultāns, M. Dērums un J. Sudrabiņš. Sava plašā un vispusīgā satura dēļ šim almanacham būtu vieta katra latvieša grāmatu plauktā.

ANTARKTIKĀ 5 PADOMJU BAZES

Padomju Savienības ekspedīcija Antarktikā ierīkojusi 3 bazes un gatavojas ierīkot vēl 2. Tāpat kā ASV tai būs tur 5 bazes. Par 3. padomju bazes ierīkošanu kļuvis zināms nesen — kad tā pa radio sāka apgādāt ar meteoroloģiskajām ziņām pārējās 2 bazes.

Savienotās VALSTĪS

ČIKĀGA

● Korporācijas Fraternitas Livonica 30 gadu pastāvēšanas svinības ar atjaunotā organizācijas karoga iesvētīšanu notika Čikāgas Veterānu klubā. Garīgo aktu vadīja korporācijas filistrs, bij. Lubānas draudzes mācītājs A. Kalnājs, klusā lūgsnā pieminot dzīvos un mirušos organizācijas locekļus, kas izkaisīti pasaules vējos. Iesvētīto korporācijas gaišzili - violēto - zelta karogu, kuru dāvājuši livoniķu Čikāgas kopas pārstāvji Dr. Feliks Stāks un Dr. Kurts Liepiņš, korporācijas seniors architekts A. Rācenis nodeva glabāšanā korporācijas oldermanim agr. J. Vilciņam. Sekoja daudzi apsveikumi no visām latviešu studentu korporācijām un to locekļiem ārpus ASV, kā arī Čikāgas studenšu korp. kopas. Letonija, pie kuras krustdēlu saimes pieder jubilāre, bija dāvājusi sudraba kausu, tāpat jauku un zīmīgu velti pasniedza Kauņas Vitauta Dižā universitātes studentu korporācijas Fraternitas Baltiensis prezidijs. Šai brāļu tautas studentu korporācijai ar jubilāri Latvijas brīvvalsts laikā noslēgts draudzības pakts. Ceremoniālajai daļai sekoja svētku azaids ar tradicionālo Zemes tēvu. Iepriekšējās dienas vakarā notika eksterna jubilejas balle. A. V.

● 4. novembrī Latviešu namā notika pirmais šī mācības gada Latviešu sestdienas skolas bērnu rīts. Ieradušos ap 100 bērnu vecākus un skolēnus uzrunāja skolas pārzinis A. Kaugars. Viņš īsumā pastāstīja arī par jaunatnes rakstnieku J. Širmani un viņa darbiem. Pēc tam pats J. Širmanis lasīja vienu no jaunākiem stāstiem „Kā Kriksi aicina uz Austrāliju", kuru visi klausījās ar lielāko saspriendzinātību. Uzvedumu no „Pīkstītes" tēloja skolnieki un pēc izrādes apsveica autoru ar sārtām rozēm. Noslēgumā visi gāja rotaļās un dziedāja tautas dziesmas.

● DV apvienība uzsākusi ziedojumu vākšanas akciju par labu Eiropas trūkumcietējiem un invalidiem, aicinot ikvienu tautieti ziedot pēc savām spējām, naudu nosūtot apvienības kasierim R. Ozoliņam, W. Walnut ielā 712.

● Pastāvīgai dzīvei no Bostonas uz Kalamazū pārcēlusies Induļa Kāpa ģimene.

-m-

PoKIPSIJĀ (N. Y.)

● Jaunajā dievkalpojumu kopā par priekšnieci darbosies Dubovica, bet valdē Balodis, Ronis un Līcis. Kopas dalībnieku maksu palielināja no $2,00 uz $3,00 par gadu.

KALAMAZU

● Visu dienu 6. novembrī, ASV prezidenta vēlēšanu laikā, Kalamazū Jaunatnes kopas un DV apvienības biedri demonstrēja ar plakātiem pa pilsētas galvenajām centra ielām, aicinot tautu pievērst uzmanību Ungārijas notikumiem. Šīs demonstrācijas plaši izcēla vietējie laikraksti, radio un televīzijas raidītāji.

Vēlā vakara stundā demonstrācijas noslēdzot, tās galvenais organizētājs, Jaunatnes kopas pr-ks un DV apv. vicepr-ks A. Mežsēts izteicās: „Demonstrācija izdevās labāk kā bijām cerējuši, piedalīšanās no latviešu puses bija aktīva, un šis zīmīgais gadījums jo spilgti atsedza un parādīja katra tautieša īsto stāju. Nav attaisnojama nepiedalīšanās garāžas krāsošanas, ciemos braukšanas vai tamlīdzīgu apstākļu dēļ. Tādu gan nebija daudz, bet atteikšanās no darba un peļņas, lai piedalītos demonstrācijā, ir cildens un augsti vērtējams latviešu solis. Ceram, vismaz dažiem tūkstošiem Kalamazū iedzīvotāju palīdzējām izprast Ungārijas un līdz ar to Latvijas likteņus."

TAKOMA

● Kopš Takomas jaunatnes pulciņa dibināšanās, pulciņš rīkojis regulārus radio raidījumus angļu valodā aizvesto piemiņas dienā — 14. jūnijā un Latvijas valsts dibināšanas svētkos — 18. novembrī. Līdzšinējiem radio raidījumiem ir bijusi plaša klausītāju atsaucība un atbalsts. Pēc radio stacijas ziņām tos katru ir noklausījušies apm. 40.000 klausītāju tuvākā un tālākā apkārtnē: Vašingtonas valstī, kaimiņos, un pat Kanadā, ko liecina iesūtītās klausītāju atsauksmes.

Jaunatnes pasākumu ir atzinīgi novērtējušas arī vecākās paaudzes organizācijas, sniedzot atbalstu pasākuma turpināšanai. Jaunatnes pulciņa rīkotos radio raidījumus ar līdzekļiem atbalstījusi Takomas latviešu draudzes dāmu komiteja, bet ar materiāliem — latviešu Informācijas centrs Kanadā un ALJA's Pretkomūnistiskā nozare.

Jau ceturto reizi Takomas jaunatnes pulciņš ir noorganizējis radio raidījumu, ko dzirdēsim svētdien, 18. novembrī, no pl. 7:00—7:30 vakarā no spēcīgākās Takomas radio stacijas KMO, uz viļņu garumu 1360. Šo, 18. novembrim veltīto, propagandas raidījumu ir sastādījis ALJA's Informācijas daļas vadītājs žurnālists Hugo Atoms, lai iepazīstinātu amerikāņu klausītājus ar mūsu tautas moceklu gaitām un pašreizējo stāvokli Latvijā. Programmā tiks atskaņotas latviešu tautas dziesmas Reitera, Zuikas, Ramata un Kalvja koru izpildījumā, kā arī Ludmillas Sepes un Elzas Žebranskas solo dziesmas.

Visi klausītāji tiek laipni lūgti iesūtīt KMO radio stacijai (Takomā) atsauksmes, ierosinājumus un vēlējumus, it sevišķi kritiku, kas būtu liels atbalsts turpmāko raidījumu organizēšanā. Rīkotāji būtu arī ļoti pateicīgi par katru klausītāju sniegto atbalstu, jo radio raidījumi netiek financēti ar reklāmām, bet gan tikai no pulciņa līdzekļiem, kas izmaksā tuvu pie 50 dolariem par katru raidījumu. Tāpat rīkotāji būtu ļoti pateicīgi, ja mūsu skaņu plašu izdevēji piesūtītu pulciņam jaunākos atskaņojumus, līdz ar to popularizējot latviešu skaņdarbus amerikāņu un latviešu klausītāju starpā.

● Takomas latviešu ev. - lut. draudzes valde savā pēdējā sēdē nolēmusi izsūtīt visām Takomas amerikāņu draudzēm uz 18. novembri latviešu informācijas centra Kanadā izdotās propagandas brošūras „The Greatest Tyranny", bet Takomas jaunatnes pulciņš tās nolēmis piesūtīt pilsētas un skolu bibliotēkām, laikrakstiem un radio stacijām līdz ar klātpievienotiem materiāliem un informāciju par baznīcu un jaunatnes dzīvi okupētā Latvijā. A. G.

— Svied vien mierīgi savu Pētera lomu atpakaļ, — tāpat neviens tev neticēs, ka tu tādu esi izvilcis.

KOLORĀDO SPRINGA (COLO)

● 18. novembra atceri ievadīs 17. novembrī plkst. 6 vak. Mūsu Pestītāja baznīcā ar dievkalpojumu, ko vadīs mācītājs prof. L. Bērziņš. 18. novembra atceres akts notiks 17. novembrī, plkst. 7.30 vakarā Akacijas viesnīcā. Prof. Dr. L. Bērziņš uzrunās tautiešus. Aktu kuplinās Velta Delle - Grāvīte ar klavieru solo priekšnesumiem, bij. Liepājas operas dziedone Elizabete Gulbe (Raudsepa) un vīru kvartets ar dziesmām, sestdienas skola — ar deklamācijām.

● Mākslinieces Veltas Delles - Grāvītes audzēkņu vakars jaunākajai grupai notika 4. novembrī, bet vecākajai grupai 18. novembrī, pl. 2 dienā Dailo mākslu namā. -dt-

‚MIRĒJI, CELIETIES!'

HUGO ATOMA RAKSTS PAR 18. NOVEMBRA TEMU

Visās pasaules malās, kur cilvēks tiek apspiests, tur šogad pildās ciešanu un brīvības ilgu mērs, kas vietām jau sācis plūst pāri. Nomocītā cilvēka skrandainais stāvs ir uzdrīkstējies savā lielajā izmisumā spītēt dzelžainajai varai un saslieties pret Padomju Savienības imperiālistu tankiem, lielgabaliem un slepeno policiju.

Vai mums, latviešiem, kas šajās dienās taisāmies pulcēties svinīgajos aktos, lai pieminētu Latvijas brīvības rītu, nevajadzētu krasi mainīt līdzšinējo „bēru gājienam" līdzīgo stāju? — — — — Jau vairākus gadus 18. novembra sanāksmēs manīts mazāks latviešu skaits. Kāpēc? Tāpēc, ka latviešu vairākumam apnicis klausīties tajos pašos sēru „meldiņa" runātājos, gaŗi stieptajās tukšajās runās, kuras neizraisa jaunu degsmi cīņai par dzimtenes brīvību. Protams, tā ir mūsu pašu vaina, mūsu vadītāju „rezignētā samierināšanās" ar tā saukto likteni. Mēs esam bijuši pārāk aizņemti ar sava pirmskaŗa sabiedriskā stāvokļa atjaunošanu; bet galveno mēs esam piemirsuši — piemirsuši Latviju: ļāvuši dažiem veikliem orātoriem mūsu skatu apmiglot, mūsu nākotnes izredzes zīmēt tumšās krāsās un mūs pašus vest uz **mirušo kapiem.**

Brīvības zvani dun pamalēs jo dobji. Kas ir šo zvanu skandinātāji? — Tā ir apspiestā jaunatne, studenti un kareivji, kuŗus komūnistu propaganda un vara nav varējusi sagraut! Jaunatne bija tā, kas izcīnīja arī Latvijas brīvību, bez šaubām, tā to izcīnīs arī otrreiz! Tādēļ ir nesaprotama vairāku personu izdarība attiecībā pret jaunatni, jo tās visiem iespējamiem līdzekļiem kavē latviešu trimdas jaunatnes augšanu. Šie cilvēki mēģina pazemot jaunatni, pataisīt tās darbus Latvijai smieklīgus, kā, piemēram, kāds laikraksts ALJA's valdes sēdes atreferējuma virsrakstā rakstījis: „Jaunie mācīs vecajiem dejot," tā ir vairāk kā nepieklājība. Runājot kāda jaunatnes vadītāja vārdiem: „. . . Kāpēc nostāja ir tik pretjauniska, tad man būtu tikai viens ko atbildēt: jaunie laužas ārā no veco sastingušā status quo, un tas (viņiem) nepatīk."

Tiešām, visapkārt vīd tikai sastingums, salts nenovīdības skats vērsts pret jaunajiem darba darītājiem. Mūsu trimdas sabiedrībā vēl valda pašmīlība, īsredzība un sīkpilsonība. Tālāk par savu saimi, biedrību un partiju (drumstalām) mēs negribam raudzīties. Trimdas politiskajās lietās mēs esam gālīgi sajukuši (vai pat vēl ļaunāki). Liekas, ka vienīgi jaunatne šo lietu redz skaidrāk.

Politiskās lietas trimdiniekam būtu jāredz apmēram šādi: (V. N. definējums) 1. Politika ir mācība par valsti un valsts pārvaldīšanu; 2. politiskās partijas nedrīkst pārstāvēt nogrupējumus — tām jāpārstāv visas tautas intereses; 3. īstai demokratijai jāizaug no pašas tautas un tautas interesēs par valsts likteņu saprātīgu vadīšanu; 4. politiķiem, kad viņi ievēlēti ar visas tautas atbalstu, savas personiskās partijas intereses jāstāda otrā vietā, pirmajā vietā rūpējoties par visas tautas interesēm; 5. jebkāda politiska iekārta, kas apspiež individu un brīvību domāšanā, ikviena doktrīna, kas tiek ieskatīta par absolūtu un negrozāmu, noraidāma; valstij jābūt organismam, kurš aug, attīstās un kurā ikvienam loceklim ir ne vien sava noteikta funkcija, bet arī tiesības pastāvēt.

Arī latviešu jaunatnei ir tiesība palikt neatkarīgai no citu spiedieniem un krāt spēkus darbam Latvijai. Tādēļ, kad 18. novembrī pieminam tos cīnītājus, kuri izcīnīja pirmo Latvijas brīvību, nepiemirsīsim arī jaunatni, kurai būs jāizcīna dzimtenes brīvība otrreiz. (Kļūsim par jaunatnes biedriem - veicinātājiem).

Mūsu zemes brīvību neizcīnīs neviens cits kā mēs paši. Brīvības liesmai būs jāuzliesmo dzimtenē (kā tas noticis citās apspiestajās valstīs), tikai tad trimdinieki varēs ar savām saraustajām bagātībām atgriezties, lai palīdzētu no gruvešiem uzcelt savu valsti par vēl skaistāku, nekā tā bija pirms kaŗa. Tie tautieši un politiķi maldās, ja viņi domā, ka pēc atbrīvošanas Latvijā viss būs tāpat, kā tas bija agrāk.

Viss mainās, un arī mēs pārveidojamies. Maz būs tādu trimdinieku, kuri pēc brīvības rīta būs saglabājuši savas tautas uzticību. Jo pārāk daudzi no mums maz ko ir darījuši tautas tumšajās dienās. Šādas lietas tauta visai viegli nepiemirst. Tagad, kad latviešu tautai grūti klājas, vairāk kā jebkad agrāk ir jāsniedz palīdzīga roka tiem, kuŗiem tā visvairāk nepieciešama. Dāvanu sainīšu akcija būtu kāpināma, jo tā ir konkrēta, un, liekas, vienīgā akcija, kuŗu pašlaik mēs no ārienes varam īstenot. Nepiemirsīsim, ka komūnistu režīms Latvijā ir kļuvis vēl bīstamāks, lai gan no ārienes liekas, ka tur notikušas pārmaiņas iedzīvotājiem par labu. „Komūnisms operē ar rafinētākiem paņēmieniem kā pirms diviem gadiem," raksta kāda labi informēta persona no Rīgas (š. g. septembrī nekontrolētā vēstulē). Palīdzēsim tautiešiem pārlaist sarkano ziemu, jo drīz nāks brīvības rīts.

Notikumi Austrumeiropā dod mums gaišākas cerības. Komūnisma despotiskais valdīšanas laiks iet uz beigām. Vajadzētu uzsākt arī propagandas kampaņu, piesūtīt latviešu komūnistiem rakstus (kā jau to kāda organizācija plāno). Vai tad starp trimdiniekiem trūkst cilvēku, kas šādu darbu spētu ar labiem panākumiem veikt? Sakari ar dzimteni ir jāuztur, ja negribam kļūt par svešiniekiem.

Pulcēsimies uz 18. novembra aktiem, nevis kā uz bērēm, bet gan kā uz stratēģijas sēdi, kur ierosināsim un izlemsim, kā sakaut komūnismu, un turpmāk atbalstīsim visas tās akcijas, kuŗu nolūks ir vājināt sarkano varu un stiprināt latvietību. Atbalstīsim savu jaunatni; atbalstīsim savu tautu!

Hugo Atoms

JAUNS LATVIEŠU STUDENTU PASĀKUMS

Kolumbijas universitātes latviešu studenti nodibinājuši organizāciju, lai iepazīstinātu studentu un mācību spēku saimi ar komūnistu metodēm un varas darbiem, izplatot informāciju un rīkojot referātu vakarus. Jaunā organizācija saucas „Columbia Students for Captive Nations". Pagaidu valdē, līdz izstrādās vajadzīgās instrukcijas un darbības noteikumus, par pr-di darbosies šīs kolledžas students Uldis Grava, par vicepr-di žurnālistikas fakultātes students Jānis Klāvsons un par sekretāru vispārējo zinātņu kolledžas students Visvaldis Šmits. Šajā pasākumā pašlaik piedalās 10 latviešu studenti. Tie savu darbību sāka 8. novembrī, kolledžas galvenajā laukumā izdalot propagandas materiālus un vācot ziedojumus vergu aiz dzelzs aizkara atbalstam, kā arī brīvībā nokļuvušo bēgļu palīdzībai. Latvieši cer šo organizāciju izveidot uz internacionālas bazes, piesaistot visus apspiesto tautu studentus, kas studē Kolumbijas universitātē. Priekšdarbi un sarunas ir jau uzsāktas.

Jaunā organizācija lūdz atbalstu no latviešu sabiedrības un lūdz tai piesūtīt vismaz visa veida propagandas materiālu paraugus (grāmatas, brošūras, uzsaukumus, pastkartītes u. t. t.). Materiāli sūtāmi U. Gravam, 337 Alabama Ave, Brooklyn 7, N. Y., bet visa cita korespondence adresējama V. Šmitam, 321 E. 91st St., Apt. 8, New York 28, N. Y., USA.

Mūsu pārstāvis Čikāgā
K. F. ĶEZBERS,
2637 W. Potomac Avenue,
Chicago 22, Ill.,
tel. Brunswick 8-8681,
pieņem abonēšanas maksas, jaunu abonentu pieteikumus un sludinājumus.

CEĻA VĀRDI

Mīlestība nav jūtas vien, bet dzīvs spēks. Dīvains ir aklums, kas dažkārt ilgi neļauj to redzēt.
Valdemārs Kārkliņš.

Ar rupju varu var mūrus graut, bet varoņgaru tā nespēj kaut.
Plūdonis

*

Mēs nevaram viens otram pilnīgi piederēt, ja mēs neesam brīvi viens no otra.
Althauss.

*

Ir jābūt drošsirdīgam, lai velnu sauktu par velnu, nekītrību par nekītrību.
Paulsens.

STARPTAUTISKĀ SIEVIEŠU IZSTĀDE ŅUJORKĀ

Latviju reprezentēja ev. - lut. draudzes dāmu komitejas lieliskais stends

Kopš 1922. g., ik gadus novembra mēnesī uz vienu nedēļu atveras milzu Regiment Armory ēkas durvis, lai pilsētas bloka lieluma zālē uzņemtu Starptautisko sieviešu izstādi. Šis izstādes mērķis ir draudzība un brīvība, un tādēļ nav jābrīnās, ka apspiestās nācijas te atradušas plašu arēnu nacionālai demonstrācijai gadu no gada.

Kā aizvien, arī šogad no 5.—11. novembrim desmitiem tūkstošu skatītāji plūda no pl. 12 dienā līdz 11 naktī gar simtiem starptautisko stendu, to vidū arī 2 latviešu stendi. Izstādes telpas viegli var uzņemt 10.000 skatītāju un no 2.000 sēdvietām balkonos ērti var sekot atsevišķo tautu skatuves uzvedumiem, kurus ik nācija sniedz tai ierādītos vakaros.

Šogad izstādē piedalījās tuvu pie 100 starptautisko sieviešu organizāciju ar vairākiem simtiem stendu un tūkstošiem eksponātu. Palika iespaids, ka ar tīri nacionālo visbagātāk pārstāvētas bija nācijas aiz dzelzs aizkara. Tautas tērpi, tautiskie raksti, ādas, keramika, rotas lietas u. t. t. — nekas tamlīdzīgs nekad nav vienkopus redzēts. Un bez lielīšanās un lepošanās jāsaka, ka latviešu stends kā zvaigzne mirdzēja šajā tautu dižajā kronī. Starp citu, šogad izstādē bija redzams bagātīgākais paklāju klāsts, kāds jebkad ASV izstādīts.

6. novembris bija latviešu vakars — ar latviešu skatuves programmu. Latviešu vakaru ar uzrunu atklāja K. Stankevics, kurš regulāri ir bijis visu šo izstāžu latviešu programmas vadītājs, jo sūtnis Dr. A. Spekke nebija varējis ierasties. Īsajā apskatā K. Stankevics atskatījās uz 10 gadiem, kopš latviešu stends še pārstāv Latviju. Sieviešu Nacionālais institūts ielūdza 3 baltiešu tautas pārstāvēt savas zemes šajā izstādē. Latviešu, lietuviešu un igauņu pārstāves iekārtoja kopēju stendu. Bet, sākot ar 1948. g., latvietes iekārtojās pašas savā stendā. Visus šos 10 gadus šo stendu iekārto un vada Ņujorkas Latv. ev. - lut. draudzes dāmu komiteja. Lieki pieminēt, ka, sākoties iecelošanas akcijai, latviešu stends izaudzis, jo aizvien vairāk nāk klāt latvisko izstrādājumu un jūtama lielāka aktīvitāte.

Šogad programmā piedalījās mākslinieces Fanija Vīksne un Elija Drauva, Anatolija Bērzkalna klavieru pavadījumā dziedot 5 latviešu tautas dziesmas: Es redzēju jūriņā, Caur sidraba birzi gāju, Krauklīts sēž ozolā, Puiši jāja piegulā un Rozēm kaisu istabiņu. Sekoja deju kopas Trejdeksnis 3 tautas dejas: Latviešu polka, Mazais dancis un Jautrais stūrītis. Žēl, ka noslēgumam nebija piesaistīts viens no Ņujorkas latviešu koriem, kā tas ir bijis citus gadus, radot lielāku iespaidu, nekā dod dažu cilvēku uzstāšanās. Tik grandiozam sarīkojumam un 10 gadu atcerei programma varēja būt iespaidīgāka. Vakaru noslēdza Apspiesto tautu asamblejas pr-ža Dr. V. Māsēna uzruna — īstā laikā un vietā par īsto temu — vēršot sabiedrības uzmanību uz notikumiem aiz dzelzs aizkara. Tam sekoja Apspiesto Nāciju asamblejas apvienoto tautu priekšnesumi.

Pašās beigās ar nožēlu jāpiebilst, ka 3/4 no izstādes apmeklētājiem latviešiem neatrada par vajadzīgu latviešu programmas laikā ieņemt vietas skatītāju krēslos balkonā, bet gan vēl aizvien drūzmējās ap latviešu un kaimiņu stendiem un ap latviešu dāmu viesiem klāto svētku galdu, kur draudzīgos bariņos tērzēja un bija redzama ne viena vien sabiedrībā pazīstama seja. No balkona to bija viegli pārredzēt.

Paldies rīkotājām — Latvija bija labi reprezentēta.

—te.

„DZIRKSTELE" UN „ROTA" TUVINĀS

Sv. Katarīnes latviešu jaunatnes pulciņa Dzirkstele un Hamiltonas jaun. pulciņa Rota dalībnieki, kas piedalījās ar priekšnesumiem jaunatnes draudzības vakarā Sv. Katarīnēs. Augšā no kr.: Guna Vītola, Māra Lauka, Dzirksteles pr-ks Juris Jundzis, Rotas pr-ce Izolde Silkovska, Lauma Pētersone un Rich. Grigors. Vidū: 50 jaunieši jautrās pārrunās pie tējas galdiem. Apakšā: rokās sadevušies, aplī, abu pulciņu jaunieši dzied nobeiguma dziesmu. J. Liģera foto

Tilts, kas prasījis 88 dzīvības

Kanadas visslavenākais tilts — milzu tilts pie Kvebekas pilsētas — ir inženieru zinātnes triumfs, kas balstās uz daudzu cilvēku traģēdijām.

Tilts, ar pasaulē garākiem, vienā pusē atbalstītiem pārlaidumiem, prasījis gandrīz 20 gadu darba un maksājis dzīvības 88 vīriem . . .

Darbus uzsāka 1900. gadā. Tilts bija steidzami vajadzīgs, lai radītu iespēju savienot autoceļu un dzelzceļu starp piejūras un citām Kanadas provincēm. Prāmja satiksme starp Levisu, kas atrodas uz Sv. Labrenča dienvidus krasta, un Kvebeku, kas atrodas uz ziemeļiem, ļoti ierobežoja satiksmi.

Pēc 6 ar pus gadiem milzīgu pūļu rezultātā pirmās celtnes vidējais pārlaidums tomēr sabruka. 75 strādnieki aizgāja bojā, kad tilts iegāzās upē. Inženieru plānos bija bijusi kļūda.

Federālā valdība uzņēmās tilta atjaunošanu un 1908. gadā nodibināja 7 inženieru komisiju. Līdz 1908. gada septembrim bija izredzes tilta celšanu pabeigt. Vidējo savienojošo pārlaidumu, kas bija 640 pēdu garš, ar hidrauliskiem cēlājiem no pontoniem, uz kuriem tas atbalstījās, pārcēla tam paredzētajā vietā. Celtnes apakšējai sijai jābūt 150 pēdu virs ūdens līmeņa upē, lai zem tās varētu iebraukt okeana kuģi, ceļā uz Montreālu.

11. septembrī sākās celšanas darbi. Pēc pusotras stundas celšanas vidējā pārlaiduma dienvidus daļa atlūza un iekrita upē. Šai nelaimes gadījumā galu dabūja 13 vīri.

Cēlāji nesamulsa. 1917. gada jūnijā sākās darbi pie jauna pārlaiduma. Tā paša gada 20. septembrī jauno struktūru ar plostu pārveda uz paredzēto vietu un to droši pievienoja atbalstošiem pārlaidumiem. 1919. gadā tiltu oficiāli atklāja tā laika Velsas princis. Tiltu tagad bez maksas lieto ceļotāji starp Kvebeku un piejūras provincēm.

Lielais pelēkais tērauda pārlaidums, kas majestātiski sniedzas pāri Sv. Labrenča upes zilajiem ūdeņiem, ir cilvēka neatlaidības piemineklis, kā arī piemineklis cilvēka drosmei lielu grūtību pārvarēšanā.

NEGRIB BŪT BĀKAS UZRAUGA SIEVA

Tādēļ, ka kāds 53 gadus vecs Romas pilsonis vēlējās mainīt nodarbošanos, viņa 20 gadus jaunākā sieva uzsāka laulības šķiršanas procesu. Romietis visu savu mūžu bijis labs grāmatvedis, bet mūža galā vēlējies piepildīt savu jaunības sapni — kļūt par vientuļas bākas sargu. „Man no jaunās vīra nodarbošanās nebūs nekāda prieka," tiesā paskaidrojusi viņa laulene. No sava vīra vēlas šķirties arī parīziete, madama Kolignarde, jo pēc 2 laulības gadiem viņa atklājusi, ka viņas vīram ir „pārāk nevainīga sejas izteiksme", kura viņai nepiestāvot. Līdz šim parīziete ar nepiederīgo vīra sejas izteiksmi nav atradusi advokātu, kas uzņemtos kārtot laulības šķiršanas prāvu.

LATVIEŠU ROSĪBA BOSTONĀ

Augšā: Bostonas latviešu skolas bērnu karnevālā, kas bija pulcinājis daudz viesu, mazie ar savām atjautīgajām maskām un izdarībām sagādāja apmeklētājiem patīkamu izklaidēšanos. Apakšā: Bostonas teātris sagatavo Skroderdienas Silmačos. Pēdējā rindā vidū žīds (R. Birzgalis) iztirgo savu paunu. 1. r. no kr. tēlotāji: E. Pūce, M. Sala - Grīnberga, M. Grīnberga, V. Vilne, Lejiņa, Ance Rozīte - Streipa. 2. r.: P. Meiers, A. Bastjāne, Bērziņš, V. Auna, J. Pūce, B. Melkerte un S. Lambergs. V. Grāvīša foto

JAUNATNES DZĪVES PROBLĒMAS

Prof. Dr. agr. P. Starca redakcijā iznācis rakstu krājums „Jaunatnes dzīves problēmas". Grāmatu izdevis Latviešu kultūras institūts. Krājumā ir sekojoši raksti: Jaunatnes problēma — V. Klīve; Sevis vērtēšana aroda izvēlē — E. Upatniece; Jaunatne un māksla — J. Siliņš; Mūzika — tautas kultūras izteicēja — Doc. A. Šturms; Jaunatne un profesionālā dziedāšana — prof. V. Stotts; Jaunatne un teātris — P. Jēgere - Freimane; Jaunatne un sports — prof. P. Starcs. Akadēmiskos arodus apskata prof. Dr. L. Bērziņš (teoloģija), prof. J. Prīmanis (medicīna), prof. P. Lejiņš Sr. (jurista arods), prof. Dr. P. Kundziņš (architekta arods), prof. Dr. ing. R. Pāvels (inženiera arods). Par jaunatni un dzīves ceļa izvēli raksta Dr. N. Vīksniņš.

DV FONDA GRĀMATNĪCA,

72. Queensborough Terrace, London, S.W.2., England,

pieņem mūsu laikraksta abonēšanas maksu un sludinājumus.

ALFREDS VILNIS

(28. turpinājums)

„Bet kādēļ jūs mūs ne no šā, ne no tā gribat atbalstīt?" jautātājs šoreiz bija Tučeks.

„Nejautājiet. Ja gribat bēgt, tad te ir iespēja."

Par arabu pārģērbies žīds draugu priekšā pastūma mazu galdiņu ar rakstāmpiederumiem, jautādams, vai viņi protot angliski? Tučeks un Jans ātri atbildēja, ka ne. Dūks gan gribēja apgalvot pretējo, bet pēdējā mirklī atturējās. Uz galdiņa nolika apdrukātas lapas, kas draugiem esot jāparaksta. Tur angļu valodā esot solījums, ka tie apsoloties nenodot tos cilvēkus, kas bijuši palīdzīgi pie bēgšanas.

„Katram jābūt piesardzīgam," it kā atvainodamies teica resnais.

„Kaut gan iekrišanas briesmas nav nekādas, tomēr katram gadījumam lūdzu parakstiet," pavadonis sniedza spalvas kātu Tučekam.

„Pagaidiet," Dūks pasteidzās uz priekšu, „es gribu pirmais parakstīt!"

Vājās spuldzes gaismā Dūks, kas ļoti labi prata angliski, acīm ātri pārskrēja lapas saturam. To izdarījis, tas nikni nometa rakstāmo un paskaidroja draugiem raksta saturu — tas ir līgums ar kādu citu armiju, kas pašreiz Izraēlā karo pret arabiem. Līguma parakstītājs virs sevi nodod šīs armijas rīcībā transportam uz Telavīvu, kur parakstīšot galīgo līgumu, transporta izdevumus sedzot pats ar algas atvilkumiem pirmo sešu mēnešu laikā . . .

„Un jūs nekaunaties to tādā veidā darīt?" sašutis jautāja Tučeks.

„Uz cik ilgu laiku līgums jāparaksta?" Jans ar savu jautājumu pātrauca ļoti nepatīkamo klusumu.

„Pēc paša vēlēšanās," ātra bija atbilde.

„Esmu ar mieru!" Jana izšķiršanās bija strauja.

Redzēdams, ka Tučeks it kā vilcinās, Dūks viņā saskatīja sev sabiedroto izkļūšanai no pārāk kutelīgās situācijas. Tādēļ tas, tēlodams, ka tomēr grib dezertēt, tikai nevar tik drīz izšķirties, lūdza, lai atļaujot viņam apdomāties, pirms parakstot minēto papīru. Tučeks, liekas, bija sapratis Dūka nodomu, teikdams:

„Atvainojiet, ka arī es vilcinos, bet jums jāsaprot, ka negribu iereibušā galvā spert tik svarīgu soli."

Nu abiem diviem bija mazliet laika, lai apdomātu, kā izkļūt no sinagogas sveikiem un veseliem. Visus trīs leģionārus noveda pusstāvu zemāk, kur bija maza istabiņa kailām akmens sienām, bet izklāta mīkstām segām un arabu spilveniem.

„Nu beidzot varēs pagulēt," skaļi teica Dūks, kad draugi bija atstāti vieni, tai pašā laikā no kabatas izvilkdams zīmuli un papīru. Pārējie Dūku bija sapratuši. Kamēr divi runāja nenozīmīgas lietas, trešais varēja savas domas uzrakstīt un dot pārējiem izlasīt. Ja no ārpuses kāds būtu klausījies, tam nevarētu ienākt prātā, ka nepilnu desmit minūšu laikā tika izstrādāts bēgšanas plāns. Bēgt gribēja tikai Tučeks un Dūks, jo Jans tiešām bija nolēmis labāk doties uz Izraēlu nekā palikt leģionā.

Jans tomēr gribēja palīdzēt abiem draugiem tikt no sinagogas laukā. Viņš cēlās un gāja pie durvīm. Durvis, kā jau varēja domāt, bija aizbultētas. Uz Jana klauvējumu kāds vēl neredzēts vīrs tās atdarīja. Nevarot ārā iet — lakoniska bija tā runa. Janam jāejot savās vajadzībās. Durvis pēc Jana izlaišanas tika atkal nobultētas. Pēc viņa atgriešanās Tučeks ar Dūku uzzināja vistaisnāko ceļu līdz sinagogas galvenajām durvīm. Ja tās sasniegtu, tad ar labu vai ļaunu abi nolēma pa tām izlauzties brīvībā. Un tā kā pulkstenis bija tikai deviņi vakarā, tad gan jau ielās kāds būs, pie kā griezties pēc palīdzības, ja dezertieru vervētāji domātu sekot.

Tučeks dauzīja durvi, lai laižot ārā, jo Dūkam esot slikti. Sargs durvis attaisīja un, redzēdams, ka viens vīrs saļimis otra rokās, ļāva abiem diviem nokāpt līdz pirmā stāva pagalmam, kuŗa stūrī bija labierīcības. Bet viņi nebija tikuši tālāk kā līdz lielajai sinagogas telpai, kad sargs saņēma pamatīgu sitienu pa galvu. Sākās draugu skrējiens. Sinagogas durvis pat nebija aizslēgtas, un pa tām viegli bija izkļūt brīvībā. Bet aiz tām vēl bija pagalms, iežogots ar augstu mūri. Tā vārti bija ciet. Atlauzt tos nebija ko domāt. Kurp skriet, ko darīt? Atpakaļ iet vairs nedrīkstēja, jo tad vairs neviens tiem neticēs. Tučeks ātri atrada izeju:

„Kāp man uz pleciem un tālāk uz mūra!"

Dūks to darīja. Ar rokām uzrausies uz mūra, viņš tur uzvilka arī Tučeku. Un pašā pēdējā brīdī. Pagalmā jau izsteidzās sargs ar vēl trim citiem vīriem. Tučeks lēca, un Dūks tam pakaļ.

Pārmaiņa bija pilnīga — no sinagogas tie bija ielēkuši arabu kafejnīcas pagalmā, kur arabi sūca melno kafiju un sapņoja savus hašiša sapņus.

Nonākuši naktsmītnē, viņi nolēma par Jana pazušanu nekā neteikt. Ja jau viņš bija izlēmis bēgt, lai to dara. Katrs par savu rīcību ir pats atbildīgs. Atvaļinājuma zīme viņam bija kabatā līdz rītam, tādēļ ne Dūks, ne Tučeks nevarēja nākt aizdomās, ka viņi ko zinātu par Jana pazušanu.

Tučekam, kas jau sen visādi bija izmēģinājies tikt no leģiona prom, šis mēģinājums, kur viņš savu vēlēšanos piepildījumam īstenībā bija tik tuvu, bija pēdējais. Kad Dūks jau devās no leģiona prom, Tučeks bija uzdienējis par seržantu un parakstījis vēl nākošo piecu gadu līgumu . . .

***

Jaunatbraucēji otro reizi savā leģionāru mūžā nokļuva „zilo" godā. Šai zemē bija vīri, kas bija pieredzējuši cīņas uz dzīvību un nāvi. Tie nicīgi nolūkojās jaunajos, kas pat vienkāršu ķīniešu zupu nemācēja ēst ar koka irbuļiem!

Leģionāru sadalīšana pa vienībām šeit jau nebija tik vienkārša, kā tas parasti notika Ziemeļafrikā: nostādīja vīrus piecās rindās: viena rinda uz vienu pusi, otra uz citu. Šeit katra vīra karavīra grāmatiņu izpētīja smalki jo smalki un tikai tad to iedalīja tādā vienībā, kur tas vislabāk iederējās gan sava rakstura, gan arī technisko zināšanu dēļ. Atbraucēji visu nakti nonīka atvērtā pagalmā, izkarodami savu pirmo cīņu — cīņu ar moskītiem. Tikai otrā rītā, aiz miega trūkuma sasarkušajām acīm un odu dzēlienu izraibinātiem ķermeņiem, leģionāri uzzināja savu jauno vienību nosaukumus. Rūriks ar Dūku bija iedalīti vienā un tai pašā bataljonā, un viņiem bija atkal jākāpj kuģī, lai dotos uz Turānu — Annāmas ostas pilsētu, kas atrodas Indoķīnas vidienē. Šis bataljons bija kaujas vienība, kas gan pašreiz bija norīkota posteņu apsardzībai. Leģionāri Rūriks un Dūks nu beidzot bija savā sapņu zemē, jo to īstenību, ko viņi tur piedzīvoja, varēja salīdzināt tikai ar kādu briesmīgu sapni vai murgu . . .

TRĪSPADSMITAIS STĀSTĪJUMS

Vidusjūra pirmajās ceļojuma dienās bija mierīga, un vārgākie leģionāri jau sāka cerēt, ka nebūs „zivis jābaro". Bet, izbraucot cauri šaurumam starp Siciliju un Bizertu, laiks apmācās un viļņi kļuva garāki. Nelielais un vecais kuģelis svaidījās un ļodzījās kā pīle uz ledus, un lielākā daļa leģionāru bija bāli kā krīts, dienas lielāko daļu pavadīdami kuģa borta tuvumā, lūkojoties tumšajās dzīlēs, pa kurām šaudījās delfīni, gaidot uz leģionāru pusdienas devu, ko tie ziedoja jūras dievam. Prāti un vēderi kautcik nomierinājās, tikai ieraugot Ferdinanda Lesepsa statuju Suecas kanāla galā.

Portsaidā kuģim bija jāgaida sava kārta kanāla caurbraukšanai. Uz kuģa sakāpa tirgotāji un burvju mākslinieki. Gods godam — ēģiptieši šai pasaules nabas vietā runāja visās iespējamās valodās, un tirdzniecība varēja plaukt. Bet leģionāri priekšroku deva tirgotājiem laiviņās, kas kā skudras apstāja kuģi. Ar tiem vīri varēja tirgoties pēc savas patikas. Mantas uz kuģa uzsvieda mazās tārbās, kas bija iesietas labās auklās. Ja tirgotājs gribēja nekaunīgu cenu par angļu un amerikāņu smēķiem vai ēdamām lietām, tad auklu vienkārši pārgrieza un maišeli ar mantām paturēja. Vajadzēja tikai uzmanīties no militārās policijas un apakšvirsniekiem. Bet tūkstošgalvainajā pūlī tas nebija grūti.

Protams, bija arī godīgi leģionāri, kas tika godīgi piekrāpti. Kad daudzi maisiņi jau bija nogriezti, tad tirgotāji sūtīja preces augšā tikai pēc iepriekšējas samaksas. Kad reizēm leģionāri nosūtīja laivā piecu tūkstošu naudas zīmi, tad aukla vairs uz augšu neatgriezās, bet laiviņa steidzīgi pazuda ostas burzmā.

(Turpinājums sekos)

...ājis daudz viesu, mazie ar savām ...amu izklaidēšanos. Apakšā: Bosto... ...īds (R. Birzgalis) iztirgo savu ...rinberga, V. Viļne, Lejiņa, Anc... J. Pūce, B. Melkerte un S. Lam... V. Grāvīša foto

DV FONDA GRĀMATNĪCA,
72. Queensborough Terrace, London, S.W.2., England,
pieņem mūsu laikraksta abonēšanas maksu un sludinājumus.

...iņiem bija atkal jākāpj kuģī, lai ...Annāmas ostas pilsētu, kas atrodas ...Šis bataljons bija kaujas vienība, ... norīkota posteņu apsardzībai. Le... ...Dūks nu beidzot bija savā sapņu ... ko viņi tur piedzīvoja, varēja sa... ...u briesmīgu sapni vai murgu . . .

...MITAIS STĀSTĪJUMS

...s ceļojuma dienās bija mierīga, un ...u sāka cerēt, ka nebūs „zivis jā...ot cauri šaurumam starp Siciliju ...pmācās un viļņi kļuva garāki. Ne...ģelis svaidījās un ļodzījās kā pīle ... daļa leģionāru bija bāli kā krīts, ... pavadīdami kuģa borta tuvumā, ... dzīlēs, pa kurām šaudījās delfīni, ... pusdienas devu, ko tie ziedoja ...ti un vēderi kautcik nomierinājās, ...inanda Lesepsa statuju Suecas ka...

...m bija jāgaida sava kārta kanāla ...z kuģa sakāpa tirgotāji un burvju ...godam — ēģiptieši šai pasaules na...isās iespējamās valodās, un tirdz...kt. Bet leģionāri priekšroku deva ...s, kas kā skudras apstāja kuģi. Ar ...rgoties pēc savas patikas. Mantas ...azās tārbās, kas bija iesietas labās ... gribēja nekaunīgu cenu par angļu ...kiem vai ēdamām lietām, tad auklu ...ā un maiseļi ar mantām paturēja. ...zmanīties no militārās policijas un ... Bet tūkstošgalvainajā pūlī tas ne...

... arī godīgi leģionāri, kas tika godī... daudzi maisiņi jau bija nogriezti, ...a preces augšā, tikai pēc iepriekšē... reizēm leģionāri nosūtīja laivā pie...s zīmi, tad aukla vairs uz augšu ne...ņa steidzīgi pazuda ostas burzmā.

(Turpinājums sekos)

LATVIEŠI KALIFORNIJAS UNIVERSITĀTĒ

AIZVIEN VAIRĀK TRIMDAS JAUNIEŠU AR AUGSTĀKO IZGLĪTĪBU

Kalifornijas universitāte, kurā šogad pa visām 8 nodaļām ir 38 tūkst. studentu, ir viena no lielākām ne tikai Amerikā, bet visā pasaulē. Centrā ir Berkelejas nodaļa, kurā šoruden ir 18.400 studentu. Tuvākās citas nodaļas ir: Sanfrancisko (medicīnas, zobārstniecības, farmācijas un māsu skolas).Sakramento (lauksaimniecības un mājturības nod.) un Lika observatorija.

Šogad arī latviešu studentu skaits Kalifornijas universitātē ir lielāks nekā tas bijis jebkad agrāk — 30 (27 studē Berkeltjā un 3 Sanfrancisko). Cik zināms, latvieši studē arī Kalifornijas universitātes citās nodaļās — dienvidos (Losandželosā, Santa Barbarā u.c.).

1956. g. rudenī latviešu studentu sadalījums ir šāds:

Graduēto skolā: Uldis Bluķis (ķīmija), Aina Grinberga (romāņu liter.), Kārlis Ieleja (hidraulika), Jānis Klīdzējs (sociālā aprūpe), Andrejs Olte (elektrotech), Aivars Ramans (bakterioloģija), Aivars Savelis (elektroch.), Armands Staprāns (elektrotechn.).

Pēdējā kursā ir: Maija Berga (matem.), Oskars Hercs (tautsaimn.), Ojārs Krātiņš (angļu valoda), Inta Kūmiņa (veselības aizsardz.), Edvins Sīmanis (tautsaimn.), Jānis Skujiņš (bioķīmija).

Trešā kursā: Ojās Celle (ģeoloģija), Inese Eglīte (premed.), Andris Ramans (premed.), Ojārs Turaids (premed.), Jānis Vasiļevskis (ķimija).

Otrā kursā: Edgars Fogels (archit.„ Juris Jaunzems (kriminoloģija), Valdemārs Ratnieks (ķīmija).

Pirmā kursā: Aina Būmane, Māra Ezera, Rasma Opse, Ruta Ozoliņa un Laila Patvalde.

Visi latviešu studenti ir apvienojušies Berkelejas latviešu studentu kopā, kura darbojas jau trešo gadu. Kopas pilnsapulcē, kurā piedalījās visi latviešu studenti, ievēlēta kopas vadība šādā sastāvā: Jānis Skujiņš — priekšnieks, Inta Kūmiņa — sekretāre un Ojārs Celle — kasieris.

Cik zināms, pāris latviešu studentu iestājušies arī amerikāņu studentu brālībās, bet prāvāks skaits ir uzaicināti un uzņemti par biedriem t. s. Honor Societies (A. Grinberga, K. Ieleja, A. Olte, A. Staprāns, no beigušajiem: G. Kēmanis un V. Zēborga).

Pabeiguši kara klausību un ar t. s. veterānu pabalstu ($100,00 mēnesī, izņ. vasaras brīvlaiku) studē: E. Fogels, J. Jaunzems, V. Ratnieks, J. Skujiņš un O. Turaids. Stipendijas šogad saņem: J. Klīdzējs ($2.000,00), R. Opse ($300,00). Par mācību asistentiem strādā: A. Grinberga un Uldis Bluķis, bet par pētniecības asistentiem: Andrejs Alte, Armands Staprāns un Velta Zēberga.

Sanfrancisko nodaļā studē: Anda Kalniņa (farmāciju), Roberts Seisums (medicīnu) un Ruta Stabule (māsu skola).

Universitāti šogad beidza Regina Vaivade ar B. A. gradu franču valodā un Ausma Ozola ar M. S. gradu bibliotekāru skolā. — Kara dienestā iesaukts Vidvuds Vīnerts.

Bez jau pieminētiem asistentiem Kalifornijas universitātes akadēmiskā darbā strādā šādi latviešu zinātnieki: Dr.med. Viktors Kalniņš (bij. LU priv. doc.) — lektors zobārstniecības skolā Sanfrancisko, Dr. vet. med. Jānis Lasmanis — pētniecības darbā Davis nod., prof. Stanislavs Vasiļevskis — pētniecības darbā Lika observatorijā un prof. Georgs Veinblums — kā viesis - profesors lasa kuģu būvniecības lekcijas mechanikas fakultātē. Prof. G. Veinblums Latviju atstājis jau jaunībā, ir bijis mācības spēks Berlīnes un Dancigas techn. augst. skolās, Vašingtonas universitātē un kopš 1952. g. ir štāta profesors Hamburgas universitātē.

Citās mācības iestādēs bez tam vēl studē:

Sān Žozē: Ilona Peiča, Viktors Vaits, Zinta Brunava, Māra Lāce, Dzintra Opse.

St. Klāras universitātē: Edvins Hincenbergs un Uldis Sēja.

Stanfords univers.: Gundars Keniņš, Juris Petričeks, Andris Trapāns, Ausma Mullen, Baiba Studente, Ints Bērziņš.

Hildas inženieru kolledžā: Jānis Peipe.

Sakramento kolledžā: Nikolajs Kreišmanis.

Auburnas „Junior" kolledžā: Ansis Pommers.

Sakramento „Junior" kolledžā: Rasma Grinberga, Ivars Lazdiņš, Biruta Lūse, Erna Melbikse, Tālvaris Turaids, Ausma Upeniece, Miervaldis Zīraks, Inese Skulte.

Biruta Pope

GRĒKS

Mans prāts man saka, grēks ir tevi mīlēt,
Un rakstos ar tā stāv.
Es rokas salieku un sevi sūdzu
Un gribu tīra tapt.

Bet sirds man kūsā priekā, kad tu tuvu,
Es vainas nejūtu;
Un savu roku jūtot siltu tavā
Es cita neprasu.

Es grēka vietā jūtu sevī mieru,
Kad tavā tuvumā,
Un Dievam par to pateicību dodu,
Ka tevi zināt lemts.

LIBERTA GLEZNU IZLOZE

Šoruden jau trešo reizi L. Liberta mākslas cienītāju pulciņš organizē gleznu apskati un sadali. Šos darbus mākslinieks atdod pulciņam par stipri pazeminātu cenu. Pulciņš saņem darbus trīs līdz sešas reizes lētāk par parasto cenu. Mākslinieka kategoriskā prasība vienmēr ir bijusi, lai izlozējamie darbi tiktu izlikti atklātībā apskatei un vērtējumam. Gadskārtējā gleznu izloze — izstāde šogad notiks 9. decembrī Baltijas brīvības namā Ņujorkā, 131 E. 70 St. Izstāde būs atvērta no pl. 11 rītā līdz 10. vak.

Kas vēlas piedalīties izlozē, jāpieteicas rakstveidā līdz 20. novembrim. Laimētājiem vai to pilnvarniekiem glezna bez logāta būs saņemama pēc $50,00 samaksas pulciņa valdei ne vēlāk kā mēneša laikā pēc izlozes. Laimētāji var lūgt, lai gleznu piesūta, tad iesaiņošanas un sūtīšanas izdevumi jāsedz laimētājam. Samaksājot logāta pašizmaksu, laimētājs, ja vēlas, var saņemt arī ielogotu gleznu. Pulciņa dalībnieka nodeva ir trīs dolari gadā, ko lūdzam iesūtīt līdz 20. novembrim. Pulciņa valdes pr-de ir Magda Stotta, 590 West End Ave., New York 24, N. Y.

Valdes loceklі un prof. Liberts labprāt vēlētos satikties ar pulciņa dalībniekiem, īpaši ar tiem, kas dzīvo ārpus Ņujorkas. Ievērojot prof. Liberta veselību, apmeklētāji lūgti pieteikties pie viņa pa tel.: TE 8-7075.

Vērtīgs koncerts Kalamazū

Latviešu b-bas rīkotais H. Berino skaņdarbu vakars 4. novembrī bija pulcinājis gan tikai ap 80 klausītāju, bet radīja tādu sajūsmu, ka māksliniekiem vairākus gabalus nācās atkārtot un sniegt piedevas. Koncerta programmu izpildīja soprāne E. Reinvalde, tenors V. Salna un pianists V. Treimanis. Bija arī daudz ziedu.

BALETDEJOTĀJAS M. LENCES JUBILEJĀ

Prof. V. Stotts apsveic baletdejotāju Melaniju Lenci viņas 40 gadu darba atceres sarīkojumā „Ņujorkā 4. novembrī. Filadelfijā viņas darba atceres sarīkojums notika 11. novembrī. Foto J. Princis

VĀRDS JAUNATNEI

JAUNATNE SPRIEŽ UN VĒRTĒ

PATS PAR SEVI

„Sekojošā apcere parakstīta ar pseudonimu „H2SO4", tika rakstīta ALA's izsludinātai jaunatnes darbu sacensībai. Esmu darba autors. Mans vārds — Laimonis Zandbergs, un mēs agrāk laikam neesam tikušies. Tas gan nenozīmē, ka es agrāk nebūtu rakstījis — iemācījos to darīt 7 gadu vecumā, un esmu rakstījis kopš tā laika ik dienas. Pamatskolā rakstītie panti bija domāti „viņai vienīgai", bet vēlāk daži dzejoļi, stāstiņi un tulkojumi ievietoti dažādos latviešu izdevumos, visi parakstīti ar skanīgiem pseudonimiem.

Rakstīšana tā īsti sākās ģimnazijā, kad par literātūras skolotāju nāca neviens cits kā pats Jānis Rudzītis. Katrs trešais zēns, kas nespēlēja futbolu, izmēģināja roku literātūrā. Pierakstījām divus skolas žurnālus no vāka līdz vākam.

Skolā iemācījos arī lasīt, pie tam diezgan tekoši un sistēmātiski. Pašreiz plānoju ģenerāluzbrukumu Anīlam. Ibsenu, Strindbergu un Zīvertu esmu izlasījis un noskatījies, cik vien tas man bijis iespējams. Ir rakstnieki, kuru grāmatas atverot, sejā iesitas spirgta vēsma un rodas sajūta, ka garā ziemeļu ziema ir aiz durvīm, nupat izņemti dubultlogi, un pavasaris nāk trīsceturtdaļ taktī pār kalnu. Tādi man ir Ādamsons, Čaks, Rilke, Po, Kafka un daudzi citi.

Pats par sevi — bet ko? Biografisku datu nav, jo nav vēl biogrāfijas. Tikai dzimšanas vieta un laiks — Liepājā, 1932. gads. Pats sākums, tā sakot. Tas arī pagaidām viss. Vairāk nekā interesanta un sevišķa nav. Ārzemnieku legionā neesmu bijis, tāpat neesmu piedalījies slavenās ekspedīcijās un leģendārās dēkās. Pat neviena zemestrīci nedz vulkāna izvirdumu neesmu pieredzējis. Reiz gan Londonā, aukstā ziemas naktī pie Palladiuma sāņu izejas gadījās redzēt, ka vairāki simti sajūsminātu meitenu pēc koncerta noplēsa savam idiolam Džonijam Rejam vai visas drēbītes un skrandas paturēja kā dārgus suvenīrus. Man blakus kāda tantiņa Pestīšanas armijas uniformā salika rokas un teica: — „Kungs, piedodi tiem, jo tie nezina, ko tie dara!" Tie bija īstie vārdi, jo tāda ir dzīve. Bieži mūsu labā roka nezina, ko kreisā dara. Tādēļ ar smaidu — vienmēr un visur."

L. Zandbergs

Laimonis Zandbergs

P. S.

H2SO4 ir sēraskābes ķīmiskā formula zināšanai tiem, kas skolā gājuši sen.

Jānis Rudzītis — ievērojams latviešu kritiķis un literātūras teorētiķis — vajadzētu zināt.

Džonijs Rejs — ja nezināt, tad uzprasiet savai vai kāda paziņas atvasei — tā zinās."

Dto

H2SO4

TILTS UZ PAGĀTNI

Moto:

Ko es daru, kas man jādara un ko es varētu darīt, lai sekmētu brīvības atgūšanu latviešu tautai un latviešu kultūras vērtību jaunradi un saglabāšanu.

Reiz senos laikos — tā sākās visas pasakas. Kārlis Skalbe, Oskars Vailds, Andersens, arī brāļi Grimmi un mūsu pašu sirmais vectēvs mīl šo ievadu saviem stāstiem un pasakām — „Reiz senos laikos". Šie vārdi it kā met tiltu uz pagātni, un mēs, jaunie, vingriem soļiem ejam tam pāri un klausāmies pagātnes balsīs un skaņās.

Dažādi ir tilti un ceļi, kas aizvijas pagātnē. Pats skaistākais no šiem tiltiem ir tas, kas savieno ar savas tautas pagātni. Tie trimdas jaunieši, kas šo ceļu ir staigājuši, klausījušies, taujājuši un meklējuši, šodien zina, ka reiz senos laikos dzīvoja brīva latviešu tauta — zemgaļi, sēļi, kurši un latgaļi. Šodien tādu vairs nav. Brīvi ir tikai tie, kas atrodas — zem zemes vai ārpus savas zemes robežām.

Reiz letgaļiem bija ganāmpulki, pilis kalnu nogāzēs un bišu koki. Šodien viss pieder valstij, — svešai valstij.

Reiz senos laikos kurši bija labi jūras braucēji. Šodien — varbūt arī šodien tie tādi ir, bet zem sveša karoga. Senie letgaļi, stāsta chronikas, bija labi mednieki — reiz senos laikos . . . Bet ko lai viņu dēlu dēlu dēli šodien medītu, ja sveša vara liek nocirst mežus un birztalas, liedzot patvērumu cilvēkam un zvēram?

Sen ir pagājuši laiki, kad Baltijas telpā dzīvoja brīva un laimīga latviešu tauta. Polītiski pilngadīgi mūsu senči nebija — viena cilts karoja ar otru, un palīdzēja ienaidniekam, bet mūsu senči bija laimīgi un brīvi. Brīvi, līdz pienāca diena, kad senlatvietis, no pirmatnējā ozolu meža iznācis, ieraudzīja Daugavā kaut ko jaunu un neredzētu.

Tur sveši kuģi bija izmetuši enkurus. Tie bija īsti milzeņi, un vīri, kas stāvēja uz klāja, nesa krusta zīmi uz krūtīm un vairoga. Svešie nebija tirgotāji, kas pavasaros brauca pēc dzintara, ādām un vaskiem. Šie vīri gribēja ko citu. Un kad no kuģiem tika nolaistas laivas ,sencis steidzās uz pili brīdināt savu kungu.

Jauns laikmets bija sācies. Dzelzīs kaltie vīri spēra pirmos soļus uz jaunās zemes. Tas bija 12. gadsimta beigās, un kopš tā laika — lai gan varonīgas bija zemgaļu cīņas — mēs vairs neesam varējuši būt ne īsti brīvi, ne laimīgi, atskaitot mūsu īsos patstāvības gadus. Astoņos gadu simtos feodālie apstākļi ir mainījušies ar pusfeodāliem un viena okupācija ar otru, bet krusts, svešnieku atnestais krusts — ar abām asīm — vertikālo un horizontālo, ir gulējis pār mūsu zemi un Baltijas telpu. Latvieši ir bijuši par stipriem, lai salūztu zem šīm rietumu - austrumu važām, bet arī par nespēcīgiem un par daudz saskaldītiem, lai nokratītu un pārrautu šīs važas uz laiku laikiem.

Visumā savā zemē latvietis ir bijis stiprs un izturīgs. Savādāk tas bija trimdā aizejot. Tur bieži latvietim pazudis pamats zem kājām, un, reiz aizgājis, tas vairs nav pārnācis. Tā zemgaļi 13. gadsimta beigās atstāj sētas un pilis un ar sievām un iedzīvi aizbēg uz Lietuvu — veselas 100.000 dvēseles. Aiziet un pazūd. Un 20. gadsimta sākumā latvieši dodas gan uz jauno kontinentu, gan skaitā ap 500.000 cilvēku — uz Krieviju. Pārnāčeju, kad apstākļi atļauj, ir maz. Tad nāk 1944./45. gads, kad daļa tautas izvēlas trimdu un izklīst visos vējos. Latvijā paliek tautas lielākā daļa. Daudzi negrib atstāt dzimteni, bet vēl vairāk ir tādu, kas to nepaspēj izdarīt. Palicējiem paliek zeme, aizgājējiem — brīvība.

Nu mēs jau 12 gadus ēdam svešu maizi. Izmisums un bailes bija sākumā. Tad cerības. Un kad karš iegāja beigu fazē, daudzi jau redzēja mājas un dzimteni. Sekoja vilšanās. Pasaule vai nu par mums neko nezināja vai vienkārši — negribēja zināt. Nāca nometņu laiks. Lietotas drēbes un kurpes. Skārda trauki. Garas rindas nometņu ēdamzālēs. Baraku istabās dzīvoja vairākas ģimenes kopā, un sienas bija plānas. Klusās naktīs varēja dzirdēt ne tikai to, kas notika blakus istabā, bet arī barakas otrā galā. Klusu nakšu gan nebija daudz. Slimi bērni raudāja, vīri trumpoja un līksmojās, un tirgotāji izkliedza savas preces. Iecietība raksturoja šo laiku. Cilvēki panesa neērtības ar smaidu. Visi bija vairāk vai mazāk apmierināti. Šodien tie paši cilvēki eksplodē, ja blakus varasnīcā kaimiņi skaļāk spēlē Šopēna Sēru maršu.

Nometņu laiks turpinājās. Tautiskie šķīvji, alus kausi un citi izstrādājumi tika spiesti rokā vai katram ārzemniekam, kas nāca no lielajām demokratijām. Bija organizācija, kas rūpējās, lai sarkanarmieši staigātu siltos zābakos, un tanī pašā laikā gādāja, lai „pārvietotās personas" būtu paēdušas. Tā bija UNRRA, un viņas direktori bija labi onkuļi. Latvietis zemu locīja savu muguru viņu priekšā. Un kā ne — klaušu laiki jau nebija tik sen! Nav jau ilgi, kad zemniekiem pasludināja brīvlaišanu! Bez kungiem latvietis vēl nemācēja dzīvot.

Sākās izceļošana. Modē nāca lieli koferi (jo manta palaikam vairojas ģeometriskā progresijā), un radās trimdas sakāmvārdi — Maza sūdzībiņa gāž lielu vīru, — un — Ne visi ceļi ved uz Gronu. Tie tautieši, kam traipu pagātnē un rentgena platēs nebija, savukārt rakstīja no jaunās pasaules : — Labāk sētnieks Ņujorkā nekā komitejas priekšsēdis Dingellingenā. Un dolars sāka ripot . . .

Sekoja protesti un iesniegumi neaizmirstot demonstrācijas. Protestēja visi un visiem. Vāca parakstus. Iesniedza visu, kas bija iesniedzams, un daudz ko tādu, kas nebija. Cilvēki demonstrēja un trokšņoja ielās, viesnīcās un lidlaukos, kur ieradās biedri no plašās dzimtenes. Strādāja ārējā un iekšējā informācija, bet panākumi izpalika. Nebija cilvēki, kas īstā vietā un īstā reizē pasacītu īsto vārdu. Sīkie brēcēji taisīja tikai troksni. Dažreiz gan par mūsu izdarībām rakstīja avīzēs ārzemnieki. Ja mums sacītais patika, tad brīvā, ļoti brīvā atreferējumā mēs daudz lielākiem burtiem to pārdrukājām savējās. Un sitām sev pie krūtīm — lūk, mēs, latvieši!

Kamēr tika protestēts, vākti paraksti un dibinātas jaunas biedrības — cīņa Latvijas brīvībai, tā sakot, gāja pilnā sparā — manīgākie latvieši tika pie īpašumiem un kļuva bagāti. Tad arī pārējie attapās, ka Mamons ir varenākais n...

Ar tautas dzīvi trimdā ir saistītas daudzas problēmas. Viena no tām ir jaunatne, un tie ceļi, kādu jaunatne iet pati, to apzinādamās vai ne.

Turpinājumā: Latviešu jaunatne svešumā.

A. VOITKUS

Astrīdas Robežgruntnieces viņete

ROMĀNS

47. turpinājums

Viņš nebija vīlies. Kamēr viņš vēl it kā šaubījās, vai nākt dziļāk telpā, vai palikt durvju tuvumā, mazākais atstāja galdiņu un nāca viņam pretī.

„Augara kungs?" viņš latviski un ļoti laipni jautāja.

„Jā, Augars," Imants, izlikdamies pārsteigts, atbildēja, „jūs man rakstījāt . . . vēstuli?"

„Nāciet pie mūsu galdiņa, Augara kungs," mazais steidzīgi runāja. „Jā, protams, to mēs — tas ir, es, — rakstījām. Priecājos, ka atnācāt. Atļaujiet iepazīstināt: Zandmaņa kungs — Augara kungs! Lūdzu, lūdzu, sēdieties. Un mans vārds — Omulis."

Visu to Omulis norunāja elpu neatņēmis, piesēdināja Imantu galdiņam un, piebīdījis viņam zaļkājaino glāzi, piepildīja to ar vīnu.

„Nu — uz sapazīšanos! Tautieši svešumā un trimdā satikušies — uz veselību!"

Imants izlikās mudinājumu nedzirdējis.

„Vai nepārrunāsim vispirms lietu?" viņš jautāja. „Jūs rakstījāt, ka jums kāds priekšlikums?"

„Arī tas, arī tas. Bet visu pēc kārtas. Vispirms iepazīšanās, tad lieta. Nu?" Omulis turēja savu glāzi pie lūpām un aicinādams skatījās Imantā.

Zandmanis neteica nekā, bet arī bija paņēmis glāzi rokā un turēja to pie mutes.

„Uz iepazīšanos?" Imants domīgi runāja. „Vai tad mēs jau nepazīstamies?"

„Protams, protams," Omulis piekrita. „Bet tas tāds latvisks ieradums — aplaistīt pazīšanos. Tā sakot — lai labāk zeļ, hahaha!"

Viņš iesmējās bez smaida, atkal cēla glāzi pie lūpām un šoreiz arī tiešām ieņēma malku sarkanā, smaržīgā vīna. Arī Zandmanis sekoja viņa paraugam.

Bet Imants pacelto glāzi atlika atpakaļ.

„Negribas," viņš teica, „kamēr nezinu, par ko runāsim — negribas."

Omulis saskatījās ar Zandmani.

„Nu labi. Kad negribas — negribas. Bet te arī nekāda lāga runāšana neiznāk. Par daudz trokšņa. Jaša," viņš griezās pie Zandmaņa, „vai tu mūs nevar aizraut uz savu dzīvokli? Tur būs mierīgāki. Ko?"

„Kāpēc ne — varu," Zandmanis it kā negribēdams un vēl pārdomādams piekrita, „tik daudz jau mans Opelītis vēl izturēs."

„Tad tik celsimies un laidīsim," Omulis kļuva steidzīgs, „un šito pudeli līdzi. Būs vieglāka runāšana."

„Un neaizmirstiet šo," Imants bīdīja savu glāzi uz Omuļa pusi, „lai nav otrreiz jābrūvē. — Bet es gan neiešu."

Omulis atlika pudeli atpakaļ galdā.

„Kas nu atkal? Te jūs iedzert negribat, līdzi nākt jūs negribat — ko, velns, jūs īsti gribat?"

„Es? Ko es gribu? Vai es biju tas, kas jūs šurpu sauca? Jūs mani meklējāt, jūs man rakstījāt, jūs mani saucāt uz šo pagrabiņu, jūs mani te slazdā gribējāt ievilināt, jūs šo dziru samaisījāt — un nu jūs man prasāt, ko es gribu!"

„Slazdā? Dziru? " Omulis jautādams skatījās Zandmanī. „Kas par dziru? Nu jūs gan murgo! Pirmās šķiras sarkanais — viņam dzira!"

„Viesmīl," Imants pagriezās uz blakus galdiņa pusi, kur viesmīlis pašreiz novāca izdzertās glāzes, „atnesiet man tīru glāzi!"

„Bet es jau tikko vienu atnesu!"

„Tur šim kungam kaut kas ielija."

„Jā, kungs," viesmīlis diezgan nelaipni piekrita un gribēja ņemt Imanta glāzi līdzi, bet kad Imants to nedeva, paraustīja plecus un aizgāja.

Ārzemniekus neviens nebija izpratis un neizpratīs.

„Tā, un nu parunāsim," Imants pagriezās pret Omuli, „kas tās bija par zālēm, kas jums te pirmīt — protams, gluži nejauši iepilēja?"

„Kas par zālēm?" Omulis centās nesaprast. „Ko jūs murgo?"

„Uzreizi tās taču cilvēku nenogalina, vai ne? Noindēt cilvēku visu acu priekšā krogū jūs atļauties nevarat, tas būtu pārāk atklāti, bet ko tad tās dara? Apdullina? Izdzēš gribas spēku? — Nu, runājiet!"

Omulis nervozi iesmējās.

„Jūs gan redz hallucinācijas. Kas jūs grib indēt?"

„Nē? — Tad jau viss kārtībā. Tad — apmainīsimies glāzēm un dzersim. Kaut vai brālības!"

„Jūs te nenāk ar apvainojumiem!" Omulis sasparojās. „Mēs jums piedāvā sirdi, bet jūs pats nezin, ko grib!"

„Lai nu paliek," Zandmanis pēkšņi iejaucās sarunā, un viņa balsī varēja saklausīt zināmu atzinību, „acīmredzot, nav vakarējais. — Cik ilgi jūs šai telpā jau atradāties?"

Kad Imants neatbildēja, viņš pagriezās pret Omuli.

„Runās tepat. Liec vēstuli galdā."

Omulis uzmeta Imantam nepatīkamu mirkli, paliecās, pieskārās savam bikšu galam un pēkšņi kā burvju māksliniekam viņam bija rokā zila aploksne.

„Tā, te. Pilsone Augare gaida savu vīru mājās," viņa balsī bija neslēpts ļauns prieks.

Imants uzmeta skatu aploksnei. Adrese bija rakstīta Monikas roku. Gandrīz raušus viņš Omulim izrāva vēstuli, atplēsa aploksni un izgludināja drusku saburzīto papīra lapu ar nedaudzajām rindām.

Uz brīdi aizmirsās vieta, kur viņš atradās, apstākļi, kādos vēstule iegūta — viss. Bija tikai vairs viņš un Monika un kāda nelāga sajūta pakrūtē, ka kaut kas nav pareizi.

„Mīļais vīrs! Man šodien pateica, ka viņi Tev varēšot aizsūtīt vēstuli, un lai es to uzrakstot, bet es to rakstu pilnīgi brīvi, un man neviens nesaka, kas man jāraksta. — Mīļais vīrs, kāpēc Tu mani atstāji? Mēs kopā būtu cēluši sociālistisku valsti un būtu bijuši laimīgi mūsu tēvijā. Kāpēc Tu nebrauci atpakaļ? Tev valdība visu piedos, bet es bez Tevis nevaru dzīvot. Brauc ātri mājās, kad Tev šo vēstuli aizved, es Tevi lūdzu. Kartupeļu mums šogad būs vairāk kā pērn, un tomāti labi padevušies. To blūzes drēbi es atdevu saimniekiem atpakaļ. Visi Tevi liek sveicināt. Tava sieva Monika."

Imants sažņaudza vēstuli saujā — tātad Monika tiešām tika izlietāta par ķīlnieci, kam jāatbild par vīra darbiem.

To blūzes drēbi es atdevu saimniekiem atpakaļ . . . To blūzes drēbi . . .

„Jā, protams . . . Kā viņam tas nebija ienācis prātā? No Monikas algas vien tā nebija samaksājama . . .

Tev valdība visu piedos . . . un kartupeļu būs vairāk kā pērn . . . un tomāti arī padevušies . . .

„Kur jūs šo vēstuli dabūjāt?"

Vai tā bija viņa paša balss?

Omulis paraustīja plecus.

„Iznāca braukšana uz šo pusi.— sieviņa iedeva. Nu? Nav labas ziņas?"

„Kur viņa tagad?"

„Tak jau Slokā. Kur citur?"

„Mājās?"

(Turpinājums sekos)

LATVIAN MUSIC

VISSPOŽĀKĀM ATSAUKSMĒM APVĪTIE

JAUNIESKAŅOJUMI

IV

Dievišķais mirdzums, Es skaistu rozīt' zinu, Svēta nakts un Klusa nakts un 4 citas garīga rakstura dziesmas. Visas pirmatskaņojumā, arī jaunsabalsotās 4 Ziemassvētku dziesmas. Reitera koris; 2 pavada simf. orķestris.

Jānis Mediņš un Teodors Reiters: „Līdz šim techniski un vokāli vislabākais Reitera koŗa — Latvian Music — ieskaņojums."

III

Ārija, Melancholiskais valsis, Suitu dancis, Meditācija, 5 tautas dziesmas. Stokholmas Filharmonijas orķ. 36 instrumenti T. Reitera vadībā. Mariss Vētra: „Visu laiku labākā latviešu skaņu plate."

II

Latvijas himna, Beverīnas dziedonis, 6 citi izlases skaņdarbi. Reitera koris; 2 pirmie ar simf. orķestri, 3 ar solistiem. Jau noraidīts vairāk kā 50 radiofonos.

I

Senatne, Bērzi, Alutiņš, bālēliņš, 4 citas dziesmu skaistules. Reitera koris; 3 ar koŗa solistiem.

Katrs ieskaņojums iedalīts vienā LP, 33 1/3 vai 4-5 78 apgr. platēs: $10, abonentiem $8 ar piegādi.

Ar 3 ieskaņojumiem ($24) ieskaitām abonentos; tam izcilas priekšrocības.

Kanadā: V. Kaļiņš, 21 Denison Rd. W., Toronto 15, ASV: V. Kancāns, 1900 W. 3rd St., White Bear 10, Minn.; un grāmatnīcās; DV grāmatnīcā, 123 Huron St., Toronto; pēdējā pērkamas arī atsevišķas 78 apgr. plates.

Iegaumēsim: tikai pašu rokas cels latviešus goda vietā starp citām tautām!

SVĒTKU DĀVANĀM UN PAŠA PRIEKAM

Prof. Dr. K. STRAUBERGS
Latviešu tautas mīklas, sakāmvārdi un parunas $7.00

Prof. Dr. P. JURĒVIČS
Variācijas par moderno cilvēku
Esejas $4.50

U. ĢĒRMANIS — J. VĀCIETIS
Pa aizputinātām pēdām
Raksti par latv. strēlniekiem $3.80

ANT. RUPAINIS
Māra mostas, III d.
Romāns $3.50

EDV. VIRZA
Kārlis Ulmanis $2.80

ANŠLAVS EGLITIS
Misters Sorrijs
Romāns $4.50

Prof. A. SPEKKE
Senie dzintara ceļi un Austrumbaltijas ģeografiskā atrašanās $3.60

KNUTS LESIŅŠ
Aklā iela
Noveles $2.60

Z. LAZDA
Saules koks
Dzejas 3.80

I. KARULE
Raibā vasara
Romāns jaunatnei $2.80

A. ŠMITS — V. ČIKA
Sporta Latvija $3.80

ĀD. ŠILDE
Pa deportēto pēdām
Latvieši vergu darbā $3.80

J. TORVALDS
Tādas bija beigas
Romāns $3.50

M. ZEBERIŅŠ
Pūra pūķis un trīs sievas
Romāns $3.40

K. ZARIŅŠ
Dzīvība un trīs nāves
Romāns $3.60

J. ĶĪLITIS
Es karā aiziedams
Atmiņas $4.00

O. MORGANS
Notikums upes līnijā
Romāns $3.25

Kā arī visas citas trimdā iznākušās grāmatas, žurnāli, skaņu plates, grāmatu zīmes u. t. t.

Uz rakstveida pieprasījumu izsūtām pa pastu uz pēcmaksu (COD).

Pieprasījumi jāiesniedz laikus.

DV GRĀMATNĪCĀ
VECĀKĀ UN PLAŠĀKĀ KANADĀ
123 Huron St., Toronto 2-B, tel. EM 8-0792

Aiz DZELZS aizkara

OKUPĒTĀ LATVIJĀ

„IEJAUKŠANĀS BALTIJAS IEKŠĒJĀS LIETĀS"

Maskavā iznākošajā starptautiskiem jautājumiem veltītajā mēnešrakstā „Meždunarodnaja Žiźņ" septembra numurā ievietots J. Viļņa raksts „Par mēģinājumiem iejaukties Baltijas tautu iekšējās lietās". Raksts satur asus uzbrukumus ASV, jo tās „valdošās šķiras mēģinot apdraudēt padomju Baltijas tautu suverēnās tiesības". Autors pārmet ASV valdībai, ka tā neesot pievērsusi vērību Baltijas valstīm to neatkarības laikā, bet tagad atzīmējot šo valstu neatkarības dienas ar apsveikumiem. Šī gada 10. maijā senātors Dagless ārlietu komisijā ienesis priekšlikumu radīt „Atbrīvošanas administrāciju", bet š. g. 29. jūnijā ASV Senāts nolēmis papildināt pretkomūnistiskai propagandai, spiegošanai un subversīvai darbībai asignētos līdzekļus par 25 miljoniem dolaru.

Tomēr vislielākos pārmetumus izpelnījusies Kerstena izmeklēšanas komisija. 10 lappušu garā rakstā autors ņemas atspēkot Kerstena komisijas izmeklēšanas rezultātus un cenšas pierādīt, ka latviešu tauta nekad neesot gribējusi atdalīties no Krievijas un visu laiku tikai cīnījusies par to, lai atkal pievienotos šai valstij. J. Vilnis starp citu saka: „Katrai tautai ir tiesības uz pašnoteikšanos, bet ne katrreiz tautas grib atdalīties no valsts, kuras sastāvdaļa tā ir". Ar bagātīgu statistikas materiālu Vilnis mēģina ar meliem pierādīt, kādu uzplaukumu Latvija piedzīvojusi krievu varas laikā un kādā trūkumā tā nonākusi neatkarības gados.

Šis raksts rāda, kā uz Kerstena komisijas panākumiem raugās no viņas puses. Kaut arī ar novēlošanos, Maskavas valdība mēģina kaut ko darīt, lai noveltu no sevis smagos apvainojumus, kādus pret to cēla Kerstena izmeklēšanas komisija.

NEKĀRTĪBAS IZDEVNIECĪBĀ

P. Baugis, Latvijas valsts izdevniecības direktors, raksta:

„ . . . . Skolu prakse parasti ir tāda, ka, jaunam izdevumam iznākot, vecākos klasē vairs nelieto. Tādēļ ir pamatots vecāku sašutums par izdevumiem, kas rodas tāpēc, ka jaunākie bērni nevar izmantot vecāku jau agrāk iegādātās grāmatas. Ja periodiskajā presē publicētie pieredzes raksti ātri sasniedz adresātu, tad to, diemžēl, nevar teikt par Latvijas valsts izdevniecības brošūrām . . . Sagatavošanas, iespiešanas un izplatīšanas procesā materiāls bieži vien sāk jau novecot. Pastāvošās normas oriģinālu un tulkojumu rediģēšanā vairāk atbilst akārtotu izdevumu rediģēšanas normām nekā pirmo izdevumu rediģēšanas normām. Tā rodas steiga un paviršības . . . "

PRET RELIĢIJU

„ . . . Klases audzinātājiem pārliecinoši jāparāda, cik negatīvi reliģija ietekmē cilvēka apziņu. Lai gan mūsu skolas audzēkņi visumā atbrīvojušies no māņiem un reliģiskajiem aizspriedumiem, tomēr atsevišķos gadījumos skolēni vēl šaubas par reliģijas kaitīgumu . . .

Ievēroju, ka audzēkne B. nepiedalās skolas korī, kaut gan viņa ir laba dziedātāja. „Kāpēc nepiedalies korī?" jautāju meitenei. „Tur nemāca skaistas dziesmas," sekoja atbilde. Koris pašreiz gatavoja A. Jurjāna aranžēto tautas dziesmu „Aiz upītes es uzaugu". „Šī dziesma taču ir viena no skaistākajām latviešu tautas dziesmām, kā tev tā var nepotikt?" Meitene teica: „Dziesma — tā jau nekas! Bet tai tomēr nav īsta satura. Arī tajās citās dziesmās. Nekur nerunā par īstu mīlestību, nekur netiek minēts Jēzus."

Biju pārsteigts par tādu atbildi, bet sapratu arī, ka meitene sapinusies reliģijas valgos. Viņa bija baptistu mācītāja meita un ieskatīja sevi par nepārliecināmu."

(J. Mencis, Rūjienas raj. Mazsalacas vidusskolas skolotājs).

Rakstu krājumā „Padomju Latvijas Skola", 1956. g. augusts).

KLIEDZOŠAS KĻŪDAS

„Komsomoļskaja Pravda" raksta:

„Kustanajas apgabalā 130 lielu sovchozu, kuŗiem jānodod 200 milj. pudu graudu. Ik dienas piebrauc desmitiem auto ar direktoriem pie Kustanajas lauksaimn. pārvaldes savrupmājas, atstājot darbu, lai kaut cik labotu kliedzošās kļūdas, kas pielaistas apgādē. Visi griežas pie pr-ka Alimpijeva, kas viens nosaka visu sīkumos, bet to nespēj visos 130 sovchozos. — Ik 5 dienas pārvalde sastāda uz 12 lapām pārskatu ar 16.000 cipariem. Bet tagad izpolkoms ieveda atskaiti ik dienas, atraujot 1020 speciālistus no ražīga darba . . . "

*

„Uz Vidusāzijas lielās Angaras HES celtniecību brauca kā uz varoņdarbu. Bet tagad kauns; veselām dienām guļam uz sāniem. Slikta darba organizācija, nekārtības, bezjūtīga attieksme pret jaunatni. Dažās brigadēs jūlijā nopelnīja 400, 300 un pat mazāk rubļu mēnesī. Vajag apģērbties, apauties, paēst. Kad mēs uzbudināmies, celtniecības vadība saka: „Ahā, pēc garā rubļa braucāt!" Vai nav apvainojoši to dzirdēt?"

IZSKAIDRO KONSTITŪCIJU

Maskavas apgabala jauna skolotāja piezīmes (V. Jevseviceva).

„Kad es konstitūcijas 1. stundā runāju par padomju pilsoņu tiesībām, kas ierakstītas konstitūcijā, viens skolēns piecēlās un teica, ka viņa tēvs — šoferis, meža materiālus iekraujot, stipri sabojājis kāju un tagad jau pusgadu tiesājas pabalsta saņemšanai. Arī citi skolēni sāka minēt dažu organizāciju un atsevišķo personu nejūtīgo izturēšanos pret viņu ģimenes vajadzībām. — Ja es būtu zinājis, kādi bērni man sēd priekšā, es būtu atbildējis, domāju, pārliecinošāki, un devis vairāk piemēru par īstu padomju uzmanību pret darbaļaužu vajadzībām."

VALSTS UN BAZNĪCA

„Katra komjaunieša pienākums izskaidrot ticīgajiem reliģijas kaitīgumu, izdarot plašu ateistisko propagandu. Bet nedrīkst apvainojoši uzbrukt ticīgajiem, baznīcai un garīdzniekiem. Reliģiskās organizācijas no valsts nekādu materiālu palīdzību nesaņem. Likumu izpildei un sakariem ar ticīgajiem pastāv 2 padomdevēji organi: Krievu pareizticīgās baznīcas lietu padome un Reliģisko kultu lietu padome.".

„UČITEĻSKAJA GAZETA" RAKSTA:

„9. klase. Vācu valodas stunda. Skolēni 5 gadus mācījušies vāciski. Vārdu krājuma nav tikpat kā nekāda. Lasot vārdi nemaz neatgādina vācu valodu . . . Viņi lasa no chrestomatijas garlaicīgu gabalu — Darvina teoriju par sugu izcelšanos . . . Tas ir kādā Maskavas apkaimes skolā. — Matēmatikas skolotājs rāda logaritmu tabeles lietošanu. Ir tikai 2 visai klasei. Kā relikvijas . . . Autors — atsvabināts klases audzinātājs — 9. klasē izdarījis anonīmu anketu: no 35 skolēniem Šolochova „Plēsumu lasījuši 14. Žila Verna romānus itin visi, pie kam neviens nav izlasījis mazāk par 3 romāniem, bet puse klases pa 10 un pat 14 romāniem. Ko gribi darīt brīvajā laikā? Vairums — spēlēt šachu, lasīt, slidot. Dejot 9, no tiem 4 — fokstrotu.

PSP man sagādā naudu

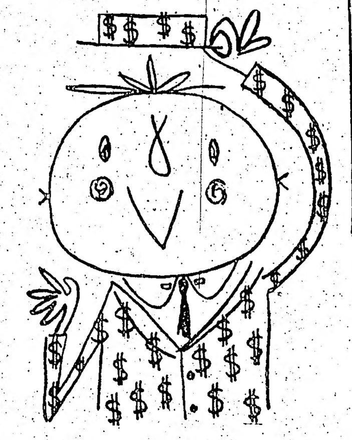

Pirmoreiz manā dzīvē

Jaunskotijas bankas personisko nodrošinājumu programma jums palīdz uzkrāt līdzekļus, lai jūs savu mērķi sasniegtu.

PSP strādā apbrīnojami — arī tādos gadījumos, ja jums pašiem būtu grūtības ar līdzekļu uzkrāšanu... garantējam jūsu noguldījumu un arī plāna īstenošanu pat nāves gadījumā. Pieprasiet bezmaksas PSP brošūriņu jums tuvākajā Jaunskotijas bankas nodaļā.

Jūsu partneris Kanadas jaunuzbūvei

The BANK of NOVA SKOTIA

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās
8537 PARK AVE, MONTREL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 8-9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave.)
Zvanīt WA 8-2003 pēc norunas pp. un vakaros katru dienu
Runā vācu un slavu valodas

Jūsu VECIE draugi JAUNAJĀ zemē . . .

Wilson's SINCE 1875

COCA
ORANGE
CREAM SODA
GINGER ALE

BEZMAKSAS PIEGĀDE jūsu pikniku, banketu un visu citu svinību vajadzībām.
ZVANIET TORONTO

WA 1-2151
līdz 7 vakarā darbdienās

Latvijas Amerikā pārstāvji
MONTREĀLĀ
iekasē abonēšanas maksu, pieņem jaunus abonentus un sludinājumus:
O. Zilkalna grāmatnīcā.
6745 Cote St. Luce Rd., Apt. 8.
Indrikis Skrastiņš.
7690-15 Ave. Ville St. Michell, P.Q. Montreal.

25 GADUS AR OLEKTI UN ‚VIŅĶELI'

Drēbnieku amata meistars Alb. Sīlavs stāsta savus vērojumus. Vai Kanadas latviešus apmierina lielo preču veikalu gatavie apģērbi? Vai „rāvēji" biksēs — bīstama lieta?

Ar drēbnieku amata meistaru Albertu Sīlavu tīri nejauši iepazinos tikai pirms gada. Kādai tekstilfabrikai likvidējoties, tiku pie 5 jardu uzvalka drānas gabala par 5 dālderiem! Vēlāk, īsti nezinādams, ko ar pirkumu lai daru, arī šaubīdamies par tā kvalitāti, uz labu laimi iegriezos pie tuvākā latviešu drēbnieka, kuŗa adresi sameklēju „Latvijas Amerikā" slejās. Noskaidrojās, ka mans pirkums ir pilnīgi „tīrs" no vilnas, bet, ja mani nebaidot apstāklis, ka bikšu vīles bieži izzudīšot, — tad jau varot mēģināt. Tā rezultātā tiku pie uzvalka, kas tīri labi „nēsājās", un ko meistars eleganti un ērti bija pielāgojis maniem kauliem.

Iegriežoties atkal pēc gada A. Silava darbnīcā, noskaidrojās, ka tieši šoruden meistars atskatās uz 25 gadiem, kas aizvadīti ar asajām dzirklēm un smailajām balto ziepju atzīmju plāksnītēm rokās. Cik gan viņš uzvalku un mēteļu šajā gadsimta ceturksnī neesot piegriezis, piemērojis un šūdinājis, dažādām mugurām un dažādiem augumiem! Sākot ar pašiem tievākajiem, tad līdz „ķezberu" vēderiem, — visi bijuši jādabū biksēs, pēc tam elegantā svārku griezumā ar attiecīgiem popējumiem noslēpti pasūtinātāju trūkumi un izcelta vadošā modes līnija. Tomēr labi noauguši klienti jau esot vairākumā, un tādiem pašūt uzvalku vai mēteli, kas valkātos kā „uzliets", — neesot grūta lieta.

Tā spriežot, mūsu sarunas novirzās uz tiem laikiem, kad Alberts, vēl zēns būdams, sācis mācīties amatā pie kāda no Līvānu meistariem, iepazīstoties ar olekti un „viņķeli", kas toreiz likušies paši grūtāk saprotamie amata rīki. Vēlāk sekojušas zeļļa gaitas Rīgā, un darbs ievērojamu galvaspilsētas meistaru darbnīcās, šujot smokingus toreizējās sabiedrības „ziedam".

Man savukārt labi palikuši atmiņā Rīgas Marijas ielas žīdu apģērbu nami, ar visām izkoptajām „sastrādāšanās signālizācijām" un „iekšā - rāvējiem". Bet meistars pastāsta, ka lepnajos Brīvības ielas veikalos jau arī bijuši savi triki un „āķi", — kā pircēju visātrākā laikā piedabūt līdz naudas noskaitīšanai kasē. Tā, piemēram, 1939. gadā, kad viņš strādājis Lauvas lielajā apģērbu veikalā Brīvības ielā, veikalvedis pārdodamā mēteļa kabatā ielicis žūksni veco pirmskaŗa rubļu. Dažos gadījumos pārdošana ieilgusi ar lielāku kaulēšanos, bet tad, nejauši bāžot roku kabatā, pircējs sataustījis tur ielikttās čaukstošās naudas zīmes, ātri, neizvelkot roku, izšķīries par pirkumu . . . Bet ne jau vienmēr tādi joki izdodoties.

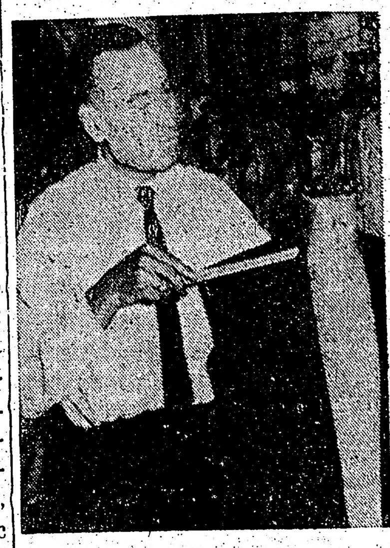

Alb. Silavs

Vēlāk Silavs bijis pats savas darbnīcas un veikala īpašnieks, taču okupācijas varām mainoties, atstājis visu un līdz ar pārējiem tautiešiem devies bēgļu gaitās.

Vācijas laiku, sevišķi sākumā, viņš apzīmē par „UNRRAS segu laiku", jo tad gandrīz visi bēgļi no šīm zaļajām vai pārkrāsotajām segām šuvuši mēteļus un citus apģērba gabalus, — bet gan pēc stingra angļu „fasona", gludus ar „šķēri" mugurā, jo toreiz anglis, kā jau uzvarētājs, visur ņemts par paraugu, arī modes lietās . . . Rodoties izdevībai, arī viņš izceļojis uz Angliju, kur 5 gadus strādājis kādā apģērbu firmā.

(Nobeigums 8. lpp.)

LATVIAN MUSIC

VISSPOŽĀKĀM ATSAUKSMĒM APVĪTĀS SKAŅU PLATES

Jau dabūjamas:

II ieskaņojums — koris ar solistiem un simfonisko orķestri

Dievs, svētī Latviju. K. Baumanis, ar simf. orķ.	— A2 —	Dziedāt māku, dancot māku. E. Melngailis, ar E. Jaunvīksnas solo.
EZERZEME J. Graubiņš.	— B2 —	Man sajāja trīs tautieši. V. Ozoliņš, H. Holmas un E. Zīvertes solo.
Ūdensrožu vainags A. Kalniņš.	— C2 —	Cīruļa vedības. E. Melngailis, ar E. Zīvertes solo.
Beverīnas dziedonis J. Vītols, ar simf. orķ.	— D2 —	Pavasara dziesma. J. Poruks.

Katra plate maksā $2,50; LP 2 (ilgspēlējošā) — $10,00.

III ieskaņojums—simfoniskais orķ. ar 66 instr.

Meditācija I Ā. Ābele.	— A3 —	Meditācija II.
Ārija J. Mediņš.	— B3 —	Skaisti dzied lakstīgala. Āvu, āvu baltas kājas.
Melancholiskais valsis E. Dārziņš.	— C3 —	Pūt, vējiņi. Tautiešam roku devu.
Suitu dancis J. Kalniņš.	— D3 —	Ej, saulīte, drīz pie Dieva. J. Vītols.

Katra plate maksā $2.50; LP 3 (ilgspēlējošā) — $10.00

Tuvākā laikā būs dabūjamas:

IV ieskaņojums — koris ar simfonisko orķestri

Dievišķais mirdzums J. Vītols.	— A4 —	Es skaistu rozīt' zinu E. Melngailis.
Svēta nakts L. Van Beethoven	— B4 —	Klusa nakts. X. Gruber—E. Melngailis, ar simf. orķ.
Nāves ejas J. Graubiņš.	— C4 —	Sena aukles dziesma. A. Kalniņš.
Nakts dziesma A. Kalniņš.	— D4 —	Ave verum corpus. W. A. Mozart ar simf. orķ.

Katra maksā $2.50; LP4 (ilgspēlējošā) — $10.00.

DV GRĀMATNĪCA
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont., Canada

Sakarā ar svētku tuvošanos, lūdzam pasūtinājumus nodot laikus, lai tie jūs sasniegtu līdz svētkiem. Plates izsūtām arī uz pēcmaksu (COD).

Pasūtinot plates, neaizmirstiet pievienot naudu pasta izdevumu segšanai.

OLEKTI UN ELI'

ņā Rīgas Marijas ielas žīdu apģērbu nami, ar visām izkoptajām sastrādāšanās signālizācijām" un iekšā - rāvējiem". Bet meistars astāsta, ka lepnajos Brīvības ieas veikalos jau arī bijuši savi trii un „āķi", — kā pircēju visātākā laikā piedabūt līdz naudas nokaitīšanai kasē. Tā, piemēram, 939. gadā, kad viņš strādājis Lauas lielajā apģērbu veikalā Brīvīas ielā, veikalvedis pārdodamā ētelā kabatā ielicis žūksni vecoirmskara rubļu. Dažos gadījumos ārdošana ieilgusi ar lielāku kauēšanos, bet tad, nejauši bāžot rou kabatā, pircējs sataustījis turliktās čaukstošās naudas zīmes, tri, neizvelkot roku, izšķīries par irkumu . . . Bet ne jau vienmēr ādi joki izdodoties.

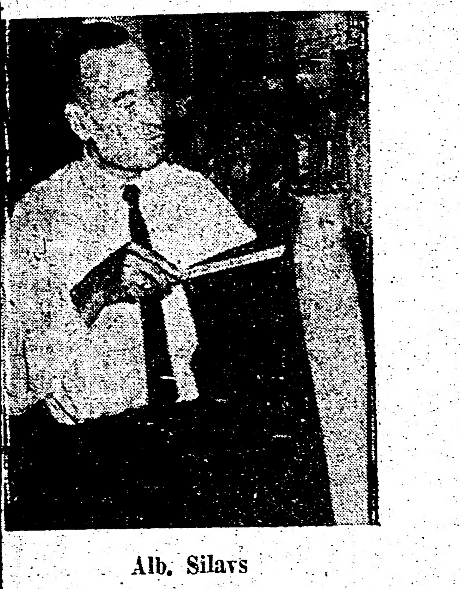

Alb. Silavs

Vēlāk Silavs bijis pats savas darbnīcas un veikala īpašnieks, taču okupācijas varām mainoties, atstājis visu un līdz ar pārējiem tautiešiem devies bēgļu gaitās.

Vācijas laiku, sevišķi sākumā, viņš apzīmē par „UNRRAS segu laiku", jo tad gandrīz visi bēgļi no šīm zaļajām vai pārkrāsotajām segām šuvuši mēteļus un citus apģērba gabalus, — bet gan pēc stingra angļu „fasona", gludus ar „šķēri" mugurā, jo toreiz anglis, kā jau uzvarētājs, visur ņemts par paraugu, arī modes lietās . . . Rodoties izdevībai, arī viņš izceļojis uz Angliju, kur 5 gadus strādājis kādā apģērbu firmā.

(Nobeigums 8. lpp.)

MUSIC

M APVITĀS SKAŅU PLATES

būjamas:

koris ar solistiem un

ko orķestri

Dziedāt māku, dancot māku.
E. Melngailis,
ar E. Jaunvīksnas solo.

Man sajāja trīs tautieši.
V. Ozoliņš,
H. Holmas un E. Zīvertes solo.

Cīruļa vedības.
E. Melngailis,
ar E. Zīvertes solo.

Pavasara dziesma.
J. Poruks.

LP 2 (ilgspēlējošā) — $10,00.

oniskais orķ. ar 66 instr.

— Meditācija II.

— Skaisti dzied lakstīgala.
Āvu, āvu baltas kājas.

— Pūt, vējiņi.
Tautiešam roku devu.

— Ej, saulīte, drīz pie Dieva.
J. Vītols.

LP 3 (ilgspēlējošā) — $10.00

ā būs dabūjamas:

ris ar simfonisko orķestri

— Es skaistu rozīt' zinu
E. Melngailis.

— Klusa nakts.
X. Gruber—E. Melngailis,
ar simf. orķ.

— Sena aukles dziesma.
A. Kalniņš.

— Ave verum corpus.
W. A. Mozart
ar simf. orķ.

LP4 (ilgspēlējošā) — $10.00.

MATNĪCA

onto 2-B, Ont., Canada

lūdzam pasūtinājumus nodot laikus, ētkiem. Plates izsūtām arī uz pēcksu (COD).

et pievienot naudu pasta izdevumu segšanai.

Hamiltonas latviešu biedrība un DV rīko sestdien, 17. novembrī, plkst. 6.15 (precīzi)

LĀČPLĒŠU UN LATVIJAS NEATKARĪBAS SVĒTKUS

Svētku runu teiks LNAK padomes priekšsēdis prof. A. Dreimanis.
Svētkus ar dziesmām kuplinās Alma Skudra-Kārkliņa, pie klavierēm Anna Medne. Svētki notiks Royal Connaught hoteļa kristalla zālē.

Plkst. 8 vakarā SAVIESĪGS VAKARS

BENNY DEJU ORĶESTRIS. ATSPIRDZINĀJUMI.

Svētkos ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem. Saviesīgajā vakarā $1.50.

18. NOVEMBRA ATCERES SVINĪBAS KIČENERĀ

ST MATHEW BAZNĪCAS DR. NAMĀ (ieeja no Baznīcas ielas) 17. novembrī, plkst. 7 vakarā

I. AKTS
II. TEĀTRA IZRĀDE

Daugavas Vanagu Kičeneras nod. drāmatiskā kopa pirmuzvedumā sniegs Krišjāņa Spricenieka skatu lugu 3 cēlienos

„MŪZIKANTS"

Izrādē piedalās: G. Zandersons, I. Rudusāne, E. Zommers, G. Šūbiņš, Kr. Spricenieks, L. Eichvalds, J. Zommers. Iestudējums un skatuves ietērps Kr. Spricenieka.

Ieeja pret ziedojumiem.

Mēs nosūtām ātri naudu uz Latviju!

Mēs esam nodibinājuši vajadzīgos sakarus, lai varētu ātri nosūtīt uz Latviju 10 līdz 400 dolarus ar 1.95 dol. sūtīšanas izdevumiem. Naudu saņem 14 dienu laikā.

Maiņas kurss — 4 rubļi par 1 ASV dolaru.

Sevišķas steidzamības gadījumos mēs lietojam Transatlantijas kablogrammu, un tad sūtīšanas izdevumi ir 5 dolari par 10 līdz 300 dolaru nosūtīšanu. Tad naudu saņem ātrāk kā nedēļas laikā.

Rakstiet mums angliski, uzdodot adresi Latvijā un pieliekot čeku, un mēs nosūtīsim jūsu naudu.

V. G. SKRINSKA
(Lietuvis aptiekars un notārs)

IDEAL PHARMACY
29 KELLY SQUARE WORCESTER, MASS. U.S.A.

MEDIKAMENTUS UZ BALTIJAS VALSTĪM AR GAISA PASTU NOSŪTA

HALLS DRUGSTORE T. KRAUMANIS

14 DIXON RD., Toronto 15, Ont., Canada, tel. aptiekā CH 4-5678, mājās CH 4-0107

LITTLE BEAUTY SALON

(Īpašn. Ērika Miltiņš) 428 ST. CLARENS AVE, tel. LE 1-5987 (pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

PIRMDIENĀS SLĒGTS

Penmans

WARRANTED HIGH GRADE PENMANS KNIT-GOODS

"95" APAKŠVEĻA

To atmaksājas pirkt labās izturības dēļ, "95"—PENMANS augstākās kvalitātes apakšveļa: smalkie vilnas diegi dod īpašu izturību un siltumu. Tāpat 90 gadu prakse tās ražošanā garantē labu darbu . . . nevainojama valkāšanā, viegli mazgājama. Krājumā vīriešu un zēnu kombinētā veļa, krekli un bikses.

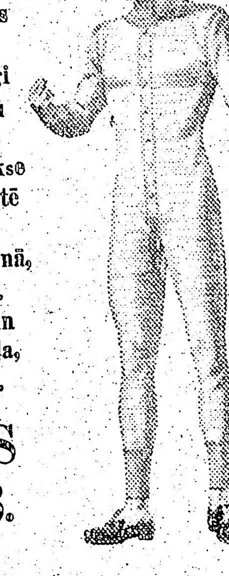

SLAVENS kopš 1868.

95-FO-6

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

VEIC VISĀDA VEIDA TRANSPORTA DARBUS

Zvanīt katrā laikā HA 6072, Toronto.

Atsaucieties!

Piederīgie dzimtenē meklē: MARTIŅU ZUNDURU dzim. 1920. g. 25. febr., no Baldones pag. Zunduriem; IMANTU ELKSNI no Baldones pag. Luteķiem; ALVĪNI GERDELI dzim. Veinbergs, dzim. 1904. g. Lūdz rakstīt: Mr. O. Klavenieks, P.O. Box 400, St. Gabriel de Brandon, Ont., Canada.

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba ar vai bez pansijas, 162 Castlefield Ave., parkošanas iespējas. Zvanīt HU 9-1654, Toronto.

Frank Vass B.A
ADVOKATS — NOTĀRS
455 Spadina Ave, Apt. 408
(College un Spadina ielu stūrī)
Tel. birojā — WA 2-6111
WA 2-6112, Toronto

Dr. T. L. GRANOVSKY
ZOBĀRSTS-CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 Dundas St., West
(Spadina stūrī)
Zvanīt EM 8-9038, Toronto

Dr. Alexander Szatmari
nervu un noguruma slimības
288 St. Clair Ave., W. Toronto
Runas stundas no 2-7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu
WA 1-0556 vai MA 5243

Kapsi's Hair Styling
113 MAC PHERSON AVE.
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

IEMAINIET JŪSU BĒRNU SLIDAS PRET JAUNĀM VAI LABI IZLABOTĀM SLIDĀM, zēnu hokeja nūjām un aizsargpiederumiem, meiteņu baltajām figūrslidām (izmērī no 11—1), cenotas no 5.00—$10.00. Bezmaksas piedevas katram pirkumam.
TORONTO Nr. 1
SLIDU IZMAIŅAS CENTRĀLE
355 Yonge St., ziemeļos no Dundas.
Tel. EM 8-5667.

S. VASARĀJA
Transporta uzņēmums
Tel. LE 4-1403
Toronto

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
68 Wellington W., (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notariāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās.
Runā krieviski, vāciski un latviski

IMANTA

Apgāda IMANTA jaunākās grāmatas

TĀ MUMS IET

Jānim Jaunsudrabiņam adresētas vēstules 1944.—1954.

Neparasts un sensācionāls izdevums latviešu grāmatniecībā. — Mūsu rakstniecības vecmeistars šai grāmatā, ko ievada viņa pašā rakstīts ievads, ir sakopojis un sakārtojis savu trimdas 10 gadu vēstuļu ražu. Šīs vēstules rakstījuši 120 dažādi autori, sākot ar gluži vienkāršiem emigrantiem, līdz ļaudīm, ko pazīst ikviens latvietis, piem., P. Aigars, prof. T. Celms, A. Dziļums, P. Ērmanis, I. Grebzde, J. Grīns, J. Kadilis, M. Kovaļevska, E. Ķezbere, Z. Lazda, K. Miķelsone, J. Rudzītis, J. Širmanis, prof. A. Švābe, J. Veselis, V. Toma, sūtnis K. Zariņš, M. Zeberiņš un daudzi citi. — Šī grāmata raksturo latviešu emigrāciju labāk, nekā daudzi biezi sējumi, kas jau uzrakstīti un ko vēl rakstīs. Grāmata iznākusi greznā baltā sējumā.

Tikai iesieta: $4.20.

Valdemārs Dambergs

DIEVU AUGŠĀMCELŠANĀS

Jauns latviešu oriģinālromāns

Otrs mūsu rakstniecības vecmeistars savā 70 gadu jubilejas gadā iepriecina latviešu lasītājus ar šo jauno romānu, kura spraigā un intrigējošā darbība risinās kādās Zemgales lauku mājās šī gadsimta sākumā līdz pirms 1905. g. revolūcijas. — Jāpiebilst, ka šī revolūcija tiek parādīta citā aspektā, nekā tas pieņemts un parasts mūsu literatūrā. Uzmanīgs lasītājs ievēros, ka vairāku romāna personu prototipi ir vairākas mūsu kultūras dzīvē pazīstamas un ievērojamas personas.

Tikai iesiets: $3.90.

Apgāda korespondences un naudas pārvedumu adrese:
IMANTA
Imants Reitmanis, Postbox 292,
Copenhagen V, Denmark

Pasūtinot šīs grāmatas tieši apgādā līdz š. g. 30. novembrim, jūs saņemsit tās ar 25% atlaidi un apgāda prēmiju kartīti.

BAZNĪCAS ZIŅAS

ŅUJORKĀ

Betlemes baznīcā, Third Ave un Pacific St., Brooklyn.

18. novembrī Latvijas valsts svētku dievkalpojums pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā, archibīskapa vietn. prāv. J. Kullītis, abi draudzes mācītāji; piedalās „Rīgas" skautu un „Zilā kalna" gaidu vienības ar karogiem pilnā sastāvā. Pēc tam apakšējā zālē skautu un gaidu mītnes vakars ar patriotisku programmu.

Pl. 2 dienā Mūsu Pestītāja baznīcā, Port Vašingtonā, māc. F. Treus.

Mirušo piemiņas dienā, 25. novembrī, dievkalpojumi ar sv. vakarēdienu Betlemes baznīcā, Bronksas Sv. Toma baznīcā, Hempstedē un Beišorā, kā arī Fernclifa kapsētā rīta dievvārdi. Dievgaldniekus lūdz pieteikties iepriekš.

ČIKAGA

Čikāgas latv. ev. lut. Ciānas draudzē, 5015 W. Ferdinand St., Valsts svētku dievkalpojums svētd., 18. novembrī, plkst. 11. Māc. A. Rautenšilds, tenors V. Salna, koris Strautmaņa vadībā, pie ērģelēm V. Treimanis. Bērnu dievakalpojums plkst. 10, svētd. skola no pl. 10.30—12.20. Pēc dievkalpojuma svētku akts. Inž. E. Kiršteina referāts „Cīņa par savu valsti" un bērnu priekšnesumi.

Meivūdā (Ill.) 18. nov. svētku dievk. pl. 3 p.p. 6th Ave. un Warren St. krustojumā, Labā Gana baznīcā. Māc. A. Rautenšilds. Inž. E. Kiršteina svētku runa skaņu lentā un gaismas skati no Latvijas brīvības cīņām.

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Ķirsons, Meivūdā, Ill., tel. FI 3-2420.

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9.30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru pl. 7.30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave, tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev.-lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības luterāņu baznīcā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

Māc. A. Plebalgs, Kalamazū, 828 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Ciānas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 13.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15

San Džosefā, Saron lut. baznīcā mēneša 3. svētdienā plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1.15.

Saginavas St. Paula Episkopālā baznīcā mēneša 2 un 4. svētdienā plkst. 15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCAs telpās, 120 W Lexington Ave.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S.E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 pp.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9.30-12.30.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi katra mēneša pirmajā svētdienā.

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 2 pp. Faith ev.-lut. baznīcā — 1004 S. Layton Blvd., māc. J. Meisters. Svētdienas skola tai pašā laikā baznīcas telpās.

Mineapoles St. Paula latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave, katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langīns.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis — 331 Argyle St. Port Arthur, Ont., tel. 4-0302

Māc. V. Sēfers, 659 Piccadilly St., London. Ont.

17. nov., plkst. 7 vak. 18. novembra atceres dievk. Trīsvienības baznīcā.

Sv. Katarinēs, 18. nov., plkst. 3 p.p. Kristus bazn. 18. nov. atceres dievkalpojums.

Londonā, 25. nov., plkst. 4 p.p. Trīsvienības bazn. Mirušo piemiņas dievk. ar dievgaldu.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu stūrī Tel WA 4-1563.

18. novembrī Valsts svētku dievkalpojums plkst. 4.

Piedalās draudzes koris un soliste L. Piķele.

Pēc dievkalpojuma 18. novembra atcerei veltīts draudzes vakars ar referātu. Priekšnesumos piedalās T. Ķeniņš (klavieres), Valija Meliņa, mecosoprāns. Tējas galds.

25. novembrī, plkst. 11 Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās draudzes koris un soliste I. Birne.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

18. novembrī, plkst. 4 p.p. Sv. Trīsvienības baznīcā Latvijas Neatkarības svētku dievkalpojums. Solo priekšnesumi.

25. novembrī, plkst. 4 p.p., Sv. Jāņa baznīcā ar dievgaldu Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums. Sprediķos māc. A. Voitkus. Dziedās baritons A. Vītols.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

18. novembrī, plkst. 2,30 pp. Latvijas valsts dibināšanas dienas atceres dievkalpojums. Soliste (dziedātāja) Lidija Misbacha.

25. novembrī, plkst. 2.30 pp. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu Barnabas b. Mūzikāls priekšnesums: Toronto latviešu pūtēju orķestra kvartets.

Māc. T. Avīks, 109 Emerson Ave tel. LE 2-6175, Toronto.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ont.

Hamiltonā, latviešu draudzē, 18 Victoria Ave. S., Sv. Trīsvienības baznīcā svētdien, Latvijas valsts svētkos, 18. nov., plkst. 3.15 p.p. svētku dievkalpojums bērniem; pl. 4-os p.p. svētku dievkalpojums pieaugušiem.

Piektdien, 16. novembrī, plkst. 6.30 vakarā jaunatnes vecākās grupas stunda — 113 Charlton Ave. West.

Ceturtdien, 22. nov., plkst. 7-os vakarā draudzes bībeles stunda baznīcas blakus telpās.

Piektdien, 23. novembrī, pl. 7 v., jaunatnes jaunākās grupas stunda mācītāja mājā.

Māc. E. Pavasars kristījis Gunti Einaru Treimani, Gunāra un Austras dēliņu, Andri Artūru Ķikauku, Tālivalda un Brigitas dēliņu.

Māc. Artūrs Voitkus, 28 Austin Terrace, Toronto, tel. WA 5-1566;

Hamiltonā, Kristus ev. lut. draudzē dievkalpojumi notiks:

Svētdien, 18. novembrī Valsts svētku dievkalpojums pl. 4,30 p.p. Svētdienas skola plkst. 3:30 pp.

Svētdien, 25. novembrī, Mirušo piemiņas dienā, plkst. 9,45 no rīta dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdienas skola plkst 10.45 no rīta.

Svētdien, 9. decembrī, plkst. 4.30 pp. adventes dievkalpojums. Svētdienas skola plkst. 3.30 pp.

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa, Ont., tel. — CE 2-2385.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont., tel OS 3-3284.

Sadberijā, svētdien, 18. novembrī, plkst. 15, Sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.) dievkalpojums Valsts svētku atcerei.

Kirklandleikā, sestdien, 24. novembrī, plkst. 19, lut. baznīcā dievkalpojums Valsts svētku atcerei.

Virdžinijtaunā, svētdien, 25. novembrī, plkst. 13, anglikāņu baznīcā dievkalpojums Valsts svētku atcerei.

Norandā, svētdien, 25. novembrī, plkst. 16 United baznīcā dievkalpojums Valsts svētku atcerei.

Sadberijā, svētdien, 2. decembrī, plkst. 15 Sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.) dievkalpojums.

Kristīts Sadberijā: Edgars Garijs Bergs, Gesta un Birutas dēls.

Māc. Elmārs Canne (10127 - 124 Edmontonā

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave, Winnipeg 9, Manitoba, tel. 42-5512

Vinipegas latviešu ev.-lut. sv. Krusta draudzē, sv. Pētera baznīcā Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

MONTREALAS

latviešu Trīsvienības ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu Redeemer baznīcā, 285 Clark Ave Westmontā. Sākums plkst. 1.30 pp., mācītājs A. Gaudiņš

TORONTO LATVIEŠU MISIONES dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12 dienā, lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā. People Ch. 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14. tel. AM 1-4218.

TORONTO LATVIEŠU BAPTISTU draudzes kārtējie dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 4 pp Walmer Rd. angļu baptistu baznīcas telpās

UZMANĪBU!

DEJU MŪZIKAS CIENĪTĀJI!

Tikai $1.50 gabalā

3. Vinteru iedziedājumā:

V 1001 Trīs vītušas rozes — tango.
Rudzpuķu zieds — valsis.
V 1003 Par vēlu, draugs — lēns fokstrots.
Mon ami — lēns valsis.
V 1004 Pasta balodis — fokstrots.
Vecais ormanis Mr. X — fokstrots.
V 1010 Vecā kokle — lēns fokstrots.
Gaujas laivinieks — valsis.
V 1015 Teic, meitene, teic — lēns valsis.
Pusnakts zieds — valsis.
V 1016 Atmiņu pērles — tango.
Kā var aizmirst — valsis.
V 1017 Neaizmirstamais skūpsts — lēns fokstrots.
Anton — Anton — fokstrots.
V 1018 Tavas maigās rokas — iesp. Harm. sisters un Havajas orķ.
Havajas melodija — iesp. Harm. sisters un Havajas orķ.
V 1019 Mana gitāre — fokstrots.
Lēnā vēsmiņa — valsis.
V 1022 Mana ģitāre — iesp. Lechnera cītaru duets
Lēna vēsmiņa — „ „ „ „
V 1023 Viens balts, otrs koši sārts — rumba.
Gaujmalas lakstīgala — tango (iesp. orķ.).
V 1024 Balta roze — dziesma.
Tautiets mani pavadīja — dziesma.
V 1025 Viltīgās acis — tango.
Dzīves ratiņš griežas — valsis.
V 1026 Sapnis — tango.
Kur esi tu? — fokstrots.
V 1027 Vienreiz laimējās — otrreiz ne — fokstrots.
Vai būtu daudz, ja man ļautu — samba rumba.
V 1028 Dzintra — valsis.
Zilais lakatiņš — valsis.

Lillianas Krastiņas iedziedājumā.

V 1009 Kaut tu nāktu — lēns valsis.
Džonni — samba-fokstrots.

Arnolds Korneļuss ar savu orķestri:

V 1012 Šķiroties — tango.
Mia bella senjorita.

Pēc ilgas gaidīšanas, tagad būs dabūjamas

Daugavas Vanagu Kanadas grāmatnīcā,
123 Huron Street, Toronto, tel. EM 8-0792
un
Montreālas latviešu grāmatnīcā,
1414 Fort Street, tel. GL 2158.

Katra plate maksā tikai $1.50. Pasūtinot pa pastu, ieteicams izmeklēt vairākas plates, lai varētu labāk pārsūtīt. Pasta izdevumiem jāpieskaita 10% no vērtības.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA

līdz .... uz .... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..........
.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lācī,

Džons Kolingvuds Rīds

AR ATOMENERĢIJU RAŽOS STRĀVU ARĪ KANADĀ

JAUNAS IESPĒJAS ONTARIO PROVINCES RŪPNIECĪBĀ

Kā Kanadas attīstības gaita, tā arī veids ir mainījušies ne tikai kopš kara, bet arī pēdējos 3 vai 4 gados. Uz to jo sevišķi norāda Ontario hidroelektrības spēka komisijas galvenais direktors Municipālai elektrības asociācijai pirms pāris nedēļām. A. W. Menbijs aplēsa, ka pat ar jauno spēku, ko ražos Sv. Labrenča spēkstacijas, un ar esošo tvaika elektrības spēkstaciju paplašināšanu, Haidro elektrības spēkakomisijai nāksies revidēt savu celtniecības programmu, lai varētu pildīt publikas pieprasījumus.

Liekas, nav neviena labāka rūpniecības ekspansijas un vispārīgā dzīves standarta uzlabošanās barometra par spēka patēriņu. Tas nozīmē ne tikai par mēraukļu ražošanas kapacitātes pieaugumam rūpniecībā, bet atspoguļo arī pārmaiņas mājas dzīves parašās.

Lauku saimniecību un to dzīvojamo ēku elektrifikācijas progress, pilsētas mājturības darbos elektrisko ierīču lietošanas pieaugums ietekmē nodarbinātību un algu līmeni. Ne vienmēr var spriest par nākotni, balstoties tikai uz statistikas diagrammām. Bet arī pēc visnecilākajiem Ontario nākotnes attīstības aplēsumiem šī province, liekas, divkāršos savus enerģijas pieprasījumus lk 10—11 gadu laikā. Tāds pats šķiet attīstības virziens pārējās provincēs.

Te varētu taisīt dažus secinājumus. Vispirms, saigaldāms, ka elektriskā spēka maksa pieaugs, jo Kanadā ir ierobežots skaits tādu vietu, kur nelielā attālumā ūdens papilnam virzītos uz zemāku līmeni. Tātad elektrības ražošanu ar hidrauliskiem līdzekļiem vairs nav iespējams paplašināt kaut cik ievērojamos apmēros. Gandrīz visas vietas, kas atrodas nepieciešamā attālumā no rūpniecības centriem, jau ir izmantotas, un tālāko enerģijas iegūšanu var paplašināt tikai ar tvaika elektrību ražojošām stacijām, kas prasa kaut kāda veida kurināmo. Pašlaik lieto akmeņogles, kas jāiegūst no raktuvēm un jāpārvadā. Tomēr ir izredzes, ka urāns jau tuvākā nākotnē aizstās akmeņogles.

Kad karaliene Britanijā atklāja pirmo pilna apmēra atomenerģijas elektrības spēkstaciju pasaulē, tas nozīmēja pagriezienu angļu rūpniecības attīstībā. Tāda paša veida izmēģinājuma spēkstacija pašlaik veidojas Ontario. Britu skaitļi norāda, ka atomenerģijas spēks, kas gan sākumā prasa lielākus izdevumus nekā parastās tvaika elektrības spēkstacijas, vēlāk iegūstams ar mazākiem operātīviem izdevumiem, tātad ir saimnieciski izdevīgāks. Tā kā Ontario province ražo lielu daļu no brīvās pasaules urāna krājumiem un tā kā iespējams, ka uzies vēl jaunas urāna atradnes, ir visai labas izredzes, ka gandrīz neaprobežotā vairumā varēs ražot vidēja dārguma strāvu, izmantojot atoma enerģiju.

Rūpniecība uzplaukst tur, kur minerālu atradnes atrodas spēka avotu tuvumā un tās ražojumus viegli var nogādāt tirgū. Šīs iespējas ir Ontario provincei ievērojamos apmēros, un to vēl pilnīgāk varēs izmantot nākotnē.

Dabiskās gāzes vadu novietošana cauri Ziemeļrietumu Ontario gar galvenajām dzelzceļa stigām, sakarā ar drīzām izredzēm gūt spēku no atomenerģijas avotiem, rūpniecībai atver jaunas produktīvitātes izredzes kā šai provincē, tā pa daļai arī Kvebekas provincē.

Bet vēl svarīgāki ir tas, ka šai kombinācijai var sekot iedzīvotāju sadales nosliece. Kārtējā tautas skaitīšana liecina par iedzīvotāju koncentrāciju Ontario ezera rietumu piekrastē. Tas rada bažas. Iedzīvotāju skaita pieaugums šai apvidū pārspēj dzīves ērtību un novietošanās iespējas.

Ontario valdība visai labi saprot rūpniecības decentrālizācijas vajadzību, kā arī iedzīvotāju izvietošanas problēmu. Aiz šiem iemesliem lielceļus arvienu pagarina ziemeļu virzienā, un provinces valdības iestādes rūpējas, lai dabisko zemes gāzi nogādātu Ziemeļontario.

Siltums un spēks būs tie faktori, kas noteiks Kanadas attīstības virzienu un veidu. Jau naftas atrašana Albertas un Saskačevānas provincēs ir mainījuši prēriju saimniecību raksturu, padarot tās mazāk atkarīgas no vienīgās un nedrošās kviešu ražas. Varbūt ar apūdeņošanas projektu realizēšanu, kas jau ilgu laiku tiek apspriests, var vēl tālāk izveidot prēriju saimniecību un padarīt šo territoriju par biežāk apdzīvotu apgabalu.

Neatsverams faktors, bez jau minētā būs Sv. Labrenča ūdens ceļš. Tā kā pārkraušana no okeana tvaikoņiem ezera kuģos atkritīs, tas ietekmēs dzelzceļus un austrumu piekrastes ostas. Bet no visas Kanadas interešu viedokļa, ietaupījumi, kas būs panākti, sūtot eksportpreces bez pārkraušanas tieši uz ārzemju tirgiem, veicinās Kanadas eksportu.

Kanadas eksportu ievērojami traucē tas, ka aizjūras noņēmēju lielākā daļa ir spiesta rēķināties ar dolaru taupīšanu un dod priekšroku iepirkumiem zemēs, kam nav stabilas valūtas; otrkārt — Kanadas dzīves standarts atspoguļojas cenu struktūrā un citos virzienos. Mēs sevi esam izcenojuši ārā no tirgus.

Visuzskatāmākais pretlīdzeklis būtu pārcelt tirgu uz Kanadu. Un tātad Kanadas attīstības gājumu un veidu noteiks arī immigranti. Šai zemē ir darba pārpilnība ko veikt un arī apstrādājamo dabas bagātību pārpilnība. Pārtikas produktu pārpalikumi un fakts, ka mēs apraudam zaudētos aizjūras tirgus, norāda, ka šeit ir dabas bagātīmas, ar kurām var uzturēt lielāku iedzīvotāju skaitu.

C. S.

ATSAUCIETIES — JŪS MEKLĒ!

Amerikas Latviešu apvienības sekretariātā ir pienākuši adresu pieprasījumi un ziņas no piederīgiem sekojošām personām:

Artūram Augusta d. Atvaram; Imantam Aleksandra d. Bedrītim; Edgaram Andreja d. Birkām (meklē māte); Ernestām Bogdanovam un Jānim Bogdanovam (meklē māsa); Mārai Briedei un Voldemāram Briedim (ziņas no piederīgiem); Antonam Beroza un Nikolajam Beroza; Eduardam Butkus (meklē sieva); Jānim Danenbergam; Bruno Jāņa d. Blochi; Viktoram Abrama d. Endelšteinam (Engelšternam); Ilgvaram Kristapa d. Frickauss; Valdonim Kristapa d. Frickauss; Emilijai Dobelei, Miervaldim Artura d. Dobelim; Voldemāram Kārļa d. Gallim; Elizabetei Graudiņai dzim. Šmidenbergai; Edmundam Grīnbergam (meklē sieva); Egonam Grundiņam (meklē māte); Ludvigam Pētera d. Gruntem (meklē meita); Modrim Rūdolfa d. Iberšeftam; Erikai Kārļa m. Jakobi (meklē tēvs); Visvaldim Jansonam (meklē māsica); Jānim Kalniņam no Ķēču pagasta Lūsēniem; Dzintrai Kārļa m. Karlkai, dzim. Brantei; Oskaram Juliāna d. Kinstleram (meklē brālis); Marijai Kinstlerai, dzim. Briedis; Arvīdam Richardam Kārļa d. Ķirim (meklē māsa); Marijai Ignatova m. Krūzei; Regīnai Jāņa m. Krūzei; Alisei Jāņa m. Petrovičai līdz ar viņas meitām Lilliju un Irēnu; Alisei Krūmiņai (meklē māsa); Valdemāram Krūmiņam; Baibai Laurai (meklē māte); Jānim Andreja d. Lazdam; Leonīdam Ļebedevam (meklē vecāki); Filipam Kristmanim (meklē māsa); Jānim Lejam (ziņas no vecākiem); Alfredam Viktora d. Leonovičam (meklē māte); Jēkabam Missam; Valdim Augusta d. Melbārdim (meklē tēvs); Arvīdam Jāņa d. Pārupām (meklē tēvs); Vilim Mārtiņa d. Poriņam (meklē brālis); Jānim Teodoram Puriņam; Ievai Raisterai (meklē māte); Artūram Rakuram (meklē sieva un meita); Olgai Reinholda m. Rollerai, dzim Kichai un viņas vīram Rolandam Rolleram; Alfonsam Reinholda d. Kocham; Jānim Adolfa d. Romanovskim (meklē māte); Dzintaram Rubenim (meklē māte); Ernai Fridricha m. Sawitzky, dzim. Gritzke (meklē māsa); Aleksandram Tomiņam; Ragnaram Ullay (meklē māsa); Konstantīnam Tukumam; Antonijai Fridricha m. Vaterei; Irmai Mārtiņa m. Veldrei, dzim. Krastiņai; Arvīdam Friča d. Vītoliņam (meklē māte); Alfredam Eduarda d. Zariņam (meklē audžu māte); Dailonim Jāņa d. Zariņam (meklē tēvs); Francim Kārļa d. Zeltiņam - Slisķevičam (meklē māte); Irenei Zilgmei, dzim. Ribsemenai. (Turpinājums sekos).

Ziņas pieprasīt un adreses sūtīt ALA's kartotekai uz šādu adresi: American Latvian Association, Inc. — 1727 Kenyon Street, N. W., Washington 10, D. C., U. S. A. (Tel. DU-pont 7- 7812). Pieprasījumiem pievienojams labprātīgs ziedojums meklēšanas izdevumiem un no ārzemēm Internacional Reply Coupon's.

Elektrība — „jubilāre" Kanadā

Kanadā 1882. gadā pirmo reiz izmantoja ūdensspēku, kādu ūdenskritumu elektrības ražošanai, lai apgaismotu kādu Otavas zāģētavu. Pēc 5 gadiem pirmoreiz Kanadā izdarīja augstsprieguma strāvas transmisiju no Sv. Narcises līdz Troarivreai, Kvebekas provincē.

Šodien kanadieši, lēšot uz iedzīvotāju skaitu, ir starp vislielākiem elektrības patērētājiem pasaulē. Elektrības lietošana pieņēmās tik strauji, ka hidroelektrības sabiedrībām ir visai grūti sekot pieprasījumiem. Elektrības piederumu ražotāji Kanadā nodarbina 75.000 personas, un viņu ražojumu vērtība pārsniedz miljardu dolaru gadā.

Sarīkojumu kalendārs Toronto

17. novembrī, pl. 8 vak. 18. novembra svinīgs akts, Lippincott ielā 275.
24. novembrī dubultkvarteta „Kalvis koncerts Parkdale College.
25. novembrī Zīverta Minchhauzena precības TLB drāmatiskā ansambla uzvedumā.
1. decembrī, pl. 8 vak. DV namā, 123 Huron ielā, LPB Kanadas kopas biedru vakars.
8. decembrī DV Teātra izrāde „Priecīgais saimnieks"
8. decembrī, no pl. 2—9 p. p. Sv. Trīsvienības baznīcas zālē Sv. Jāņa draudzes tradicionālais Ziemassvētku tirdziņš.
15. decembrī I. Nāruna koncerts.
28. decembrī Latviešu YMCA's un Lāpas eglītes vakars.
31. dec. TLB — TLSpK Jaungada sagaidīšana Columbus zālē.
6. janvārī TLB sestdienas skolas eglītes vakars.
25. janvārī 1957. g. LPB Kanadas kopas tradicionālā Preses balle Columbus zālē.
9. februārī TLB drāmatiskā ansambla izrāde par labu TLB sestdienas skolai.

SARĪKOJUMI HAMILTONĀ

17. nov. Latvijas valsts dibināšanas svētku svinības.
24. novembrī Hamiltonas latviešu gaidu vienības „Ventas" 5 gadu svētki.
8. decembrī Hamiltonas Latviešu ev. - lut. draudzes dāmu komitejas Ziemassvētku tirdziņš.
15. decembrī Hamiltonas Latviešu skolas Ziemassvētku eglīte.
23. decembrī DV Hamiltonas nodaļas Ziemassvētku eglīte.

SV. KATARĪNĒS

18. novembrī Latvijas valsts dibināšanas dienas atcere.
1. decembrī DV nodaļas Vanadžu kopai Raibs vakars.

AUG JAUNA PILSĒTA EDMONTONAS RIETUMOS

Jau ceturto gadu, apmēram 180 jūdzes rietumos no Edmontonas, dienu un nakti ir skanējis darba troksnis, ceļot „North West Pulp and Power Ltd." papīra fabriku, kura sabiedrībai izmaksā ap 100 milj. dol. un būs viena no lielākām Kanadā. Tā kā papīra fabriku ceļ mežainā apvidū Jasperas autoceļa malā, tad sabiedrībai bija nepieciešami piesaistīt citas firmas, kas financētu jaunās pilsētiņas būvi!

Tādas arī radās, jo jaunajai papīra fabrikai, uzsākot ražošanas procesu ar vismaz 1.500 strādniekiem, nebūtu kur tos novietot. Tagad, cik dzirdēts, galveno financēšanu uzņēmusies valsts uz zināmiem noteikumiem. Paredzēts celt 1.500 ģimeņu [illegible]ājiņas, dažas blokmājas, viesnīcu un lielos veikalus! Pilsētiņa veidojas kā uz burvja mājienu, un vismaz puse no plānā paredzētā jau veikts. Arī „Hudson Bay" veikala [illegible] hoteļa būve tuvojas noslēgumam. Pabeigtās mājas jau nodotas pārdošanā, un katrs, kas strādās papīra fabrikā, varēs pie tādas tikt.

Bet, cik saprotams, pilsētiņas cēlāja, valsts, rīkojusies ar milzu piesardzību! Mājas tiek pārdotas uz 99 gadiem, bet zeme, uz kuras tās celtas, pieder valstij! Tādēļ arī pašreiz šīm mājām sevišķas piekrišanas nav, kaut arī tās ir modernas un greznas.

Arī pašas papīra fabrikas būve pašreiz tuvojas noslēgumam, būvdarbi tikpat kā nobeigti, savs vārds jāsaka vēl tikai mechaniķiem, elektriķiem un krāsotājiem.

Papīra sabiedrība ražošanas procesu paredzējusi uzsākt jau 1957. gada janvārī, līdz kuram laikam galvenajiem būvdarbiem jābūt nobeigtiem.

Vasarā pie fabrikas būves bija nodarbināti apm. 3.000 amatnieku un strādnieku. Tā kā sakarā ar aizsardzības līnijas (DEW) būvi Arktikā Edmontonā bija liels strādnieku trūkums, tad uz uz jaunās papīra fabrikas būvdarbiem amatnieki un strādnieki plūda no visām Kanadas malām, pat no Montreālas un Halifaksas! Nebija arī ko brīnīties, jo algas bija augstas, pat strādnieki saņēma $1,60 stundā.

Kaut pati fabrika vēl nemaz nav pabeigta, sabiedrība nolēmusi nākošajā gadā to vēl paplašināt par 45.000.000 dolariem. Tātad īsti vēl nebūs pabeigts iesāktais, kad sāksies atkal jauna rosība un steiga pie paplašināšanas darbiem! Atkal dažiem tūkstošiem strādnieku būs darbs un peļņa.

Cerams, ka to starpā būs arī vairāk latviešu, jo līdz šim to tikpat kā nav, pašreiz ir tikai 4 no Edmontonas. Edmontiešiem šai sakarā ir lielas cerības, ka arī tie tautieši, kas dzīvo austrumos, neiztumies vilinājumu un dosies uz rietumiem, jo, kā liekas, nākošos gados Edmontona un tās apkārtne būs viena no lielākiem rūpniecības centriem, jo ar katru gadu top jauni eļļas lauki, ceļas ķīmiskās fabrikas! Kā jaunākā pašreiz jāmin gumijas $100.000.000 fabrikas būve, apm. 80 jūdzes no Edmontonas, kurai priekšdarbi jau iesākti. Sākoties pavasarim, arī tur darbi ritēs pilnā sparā!

Ž. Čaks

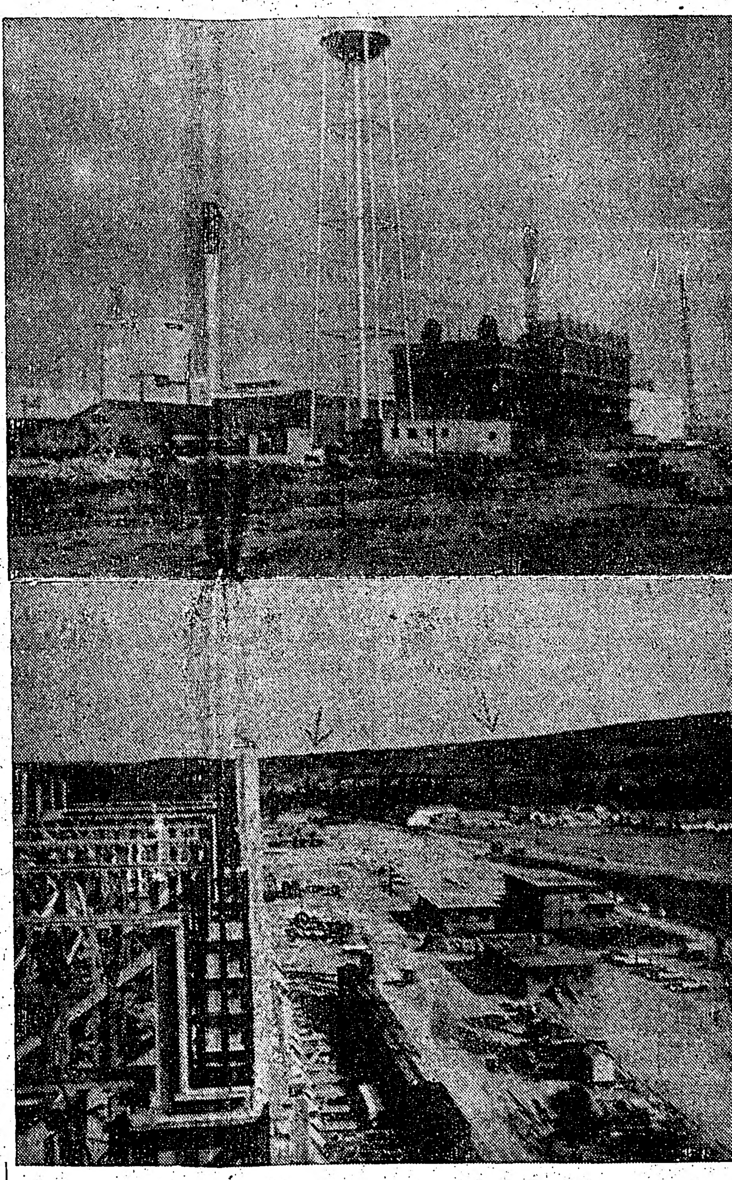

Augšā: North Western Pulp and Power Ltd.
Apakšā: skats uz jauno pilsētiņu.

25 GADUS AR OLEKTI . . .

Pārnesums no 6. lpp.)

Uz manu jautājumu, vai ir kāda atšķirība starp Anglijā un Kanadā pasūtinātu uzvalku, saņemu atbildi, ka starpība ir diezgan liela. Vispirms jau Kanadā tik ļoti iecienītos rāvējslēdzējus gan biksēm, gan citās vietās, Anglijā nelietojot gandrīz nemaz, bet pēc vecajām tradicijām — lietojot pogas un āķus. Angļi neuzticoties šim „jauninājumam", ka gadījumā, ja tās sabojātos, kā lai ātri dabū bikses nost, vai arī — ja nu kas atgadās starp „zippera" asajiem zobiem?... Bez tam Anglijā kungi valkājot daudz platākas bikses, bet šeit bieži sastopamās šauro galu bikses, pa kurām kāju pēda tikko iet cauri, tur neesot „modē".

Jautājot par tautiešu ģērbšanos Kanadā, saņemu atbildi, ka pirmajos gados Kanadā apmierināti daļēji jau esot visi ar to, kas lēts, bet spilgti rūtainajos kreklos un „džīnās" latvieši uz ielas gan nerādoties. Tiekot pie naudas un „atklimatizējoties", apmēram 80 proc. no Toronto tautiešiem atļaujoties — ne pārāk bieži, bet tad gan ļoti labas kvalitātes — pasūtinājumu drānas. Modes garam gan sekojot visi — Kanadā tautiešiem šūtie svārki pastiepušies krietni garāki un plātāki, ne vairs ar ieņemto vidukli, kā to cienījuši Anglijā un Latvijā.

-dotis.

PASKAIDROJUMS

LA 86. n-rā, 3. lapaspusē ievietotais raksts — „Nopietns brīdinājums" nekādā ziņā neattiecas uz E. Ozoliņa māju pārdošanas biroju Toronto.

Red.

KO DARĪT BRIESMU GADĪJUMĀ?

Medījot Kanadā, der zināt, ka apmaldoties vai ciešot negadījumu mežā, palīdzības saucienu: „Esmu apmaldījies! Man nepieciešama palīdzība!" aizstāj 3 nelielās (apm. 20 sek.) atstarpēs sekojoši šāvieni.

Dzirdot šo palīdzības saucienu signālu, jāatbild ar 2 šāvieniem, kas nozīmē: „Palīdzība ceļā!"

Munīcijas trūkuma gadījumā šāvienus var aizstāt ar 3 ugunssārtiem: 3 dūmu strūklas Kanadas mežu plašumā ir sauciens pēc palīdzības. Organizētās mednieku vienības, resp. klubi ir izstrādājuši saziņāšanās sistēmas mežā ar svilpieniem, pie kam 3 svilpieni vienmēr ir briesmu signāls.

NEDRĪKST MEDĪT NO LIELCEĻA

Cik reizes izbraukumos ceļā nenākas sastapties ar zaķiem, rakūniem, skunksiem un pa retam arī ar lapsu, briedi vai pat lāci. Ja nu šāda sastapšanās notiek ceļā uz medībām, lieta liekas skaidra — kāp no mašīnas laukā, šauj tik virsū, un medījums rokā! Nekā nebija! Ja kāds ātrumā un nezināšanā tā darītu, tad tam draud lielas nepatikšanas.

Kanadas medību noteikumi stingri noliedz šaut resp. medīt no visiem karaliskajiem lielceļiem (Kings highways). Tāpat ar lielu naudas sodu aizliegts medīt resp., šaut pāri par karaliskajiem lielceļiem resp., numurētajiem ceļiem.

DAŽAS PIEZĪMES PAR BRIEŽIEM

Kā zināms, briežu sezona Ontario 6. rajonā sākās 12. novembrī. Vienam otram jaunās paaudzes medniekam derēs iegaumēt dažas gudrības no kāda veca, piedzīvojuša mednieka padomu somas.

Mēdz apgalvot, ka briedis mežā vienmēr skrien vēja virzienā. Tādēļ medniekam vienmēr jācenšas pārvietoties virzienā pret vēju. Stiprs vējš nepatīk arī briedim. Ļoti vējainā laikā brieži parasti uzturas dziļāk mežā un nereti gaida vētras rimšanos, guļot pie nokritušu koku stumbriem. Ļoti stiprā viesuļvētrā, lai izvairītos no krītošiem kokiem, brieži meklē drošību klajumos un purvājos.

Medniekam mežā ieteicams pārvietoties uzmanīgi un nesteidzoties. Jāievēro, ka normāli mednieks dienā veic ne vairāk kā apm. 4 jūdzes. Noteikti jāizvairās apģērbā no uzkrītošām un spilgtām krāsām. Kanadas mednieki ieteic dienu pirms došanās medībās drēbes un apavus ieziest ar dzīvības koka eļļu (cedar oil) vai arī lapām. Ieņemot poziciju mastā, jāievēro, lai aizmugure būtu nosegta (koks, krūms, klints). Daži mednieki mēdz novietot arī sev priekšā aizsegam zarus, bet tas nav nepieciešami, ja mednieks, ieraugot medījumu, paliek nekustīgs. Protams, ieņemtajai pozicijai ir jābūt pretvēja virzienā.

Ļoti ieteicams izvairīties no smaržojošu matu vai bārdas ūdens kā arī smaržojošu ziepju lietošanas.

Aplami daži mēdz apgalvot, ka, tēmējot uz skrejošu briedi, nav jātēmē zināmu gabalu mērķim priekšā.

Jāievēro, ka briedis, sākot rikšošanu, sasniedz 10—20 jūdžu ātrumu, bet, rikšojot pilnā jaudā, ātrums ir apm. 40 jūdzes. Tātad pieņemot, ka brieža ātrums 100 jardu attālumā ir 24 jūdzes stundā (36 pēdas sekundē), briedis būs jau veicis 4 pēdas, iekāms šāviņš ar 2700 pēdas sekundē ātrumu būs sasniedzis 100 jardu līniju. Tātad būtu jātēmē 4 pēdas priekšā mērķim.

Katru gadu daudzus medniekus nopietni ievaino šķietami nošautie medījumi. Ja jūs domājat, ka dzīvnieks ir beigts, tuvojieties tam uzmanīgi ar šaušanai gatavu ieroci vienā rokā, bet iespējami pagaru zaru otrā rokā. Aizkariet ar šo zaru brieža acis. Ja briedis būs vēl dzīvs, viņš noteikti reaģēs uz zara pieskārienu.

Nepieciešams, lai medījums dabūtu pietiekami noasiņot. Uz vietas medījumu uzšķēržot vai pārgriežot artēriju, jūs veicināsit pareizu asiņu noplūšanu. Nošautais medījums iespējami īsā laikā jāatdzesē. Tā kā āda gandrīz pilnīgi aizkavē siltuma aizplūšanu, tad ieteicams uzšķērdumu nostiprināt ar 3—4 starpā iespraustiem zariem.

Medījumu no meža vislabāk iznest vai nu ar provizoriski izgatavotām nestuvēm, vai arī uzveļot uz apm. 4 x 9 pēdu liela brezenta gabala, kam vienā galā paralēli ar virvi piestiprināts apm. 6 pēdu garš koks vilkšanai, brieža ragus parasti piesien velkamajam kokam. Diviem vīriem šādā veidā nav nekādu grūtību dabūt medījumu līdz nometnei vai mašīnai.

„BUKU DRUDZIS"

Ar „buku drudzi" neslimo buki, bet gan bieži vien paši buku mednieki. Slimība izpaužas tādējādi, ka, ieraugot briedi, mednieks pēkšņi jūtas kā parallizēts, ierocis paceļas šaušanai — un mednieks kā pārakmeņots blenž briedī, līdz pēdējais lēni iečāpo biezoknī. Tikko briedis pazudis, pazūd arī „buku drudzis", un mednieks nevar beigt šķendēties, ka palaidis garām tādu izdevību! Pret „buku drudzi" nav nekādu zāļu. No tā cieš arī piedzīvojuši mednieki, un dažs mednieks netiek vaļā visu mūžu.

FAZĀNU SEZONA APMIERINOŠA

LMM kluba biedri vairākkārt devušies uz Maple rajonu, kur šogad mednieku priekam bija atļauti 3000 fazānu. A. Kvēps, kas pazīstams kā viens no labākajiem fazānu medību lietpratējiem, aizvadītās sezonas rezultātus vērtē par apmierinošiem. A. Kļaviņš, Ed. Osītis, M. Rengards, A. Rencis, G. Putniņš, A. Kvēps u. c. šogad mājā pārveduši pāri par 20 fazāniem. Ed. Osītis kā vienīgais 27. oktobrī dabūja savā somā pilnu dienas normu. A. Rencis šogad varēja lepoties ar skaistāko fazānu gaili ne vien latviešu, bet arī tās dienas kanadiešu mednieku starpā. Piedevām mūsu mednieki pārveda arī apm. duci zaķu.

Daudzi kluba biedri, to starpā A. Dīzenbachs, A. Kvēps, R.Ermansons, N. Ģeģeris, J. Bramanis u. c., medīja Pikeringas apkārtnē. Rezultāti te nebija tik labi kā gaidīts.

HI! HI!

KĀ SAGATAVOT KARPAS?

Karpu šajā zemē neuzskata par sportam piemērotu zivi, tomēr daudzi jo daudzi latviešu makšķernieki, it īpaši Toronto tuvumā, ir cīnījušies un pieveikuši jo varenas karpas. — Toronto ziemeļos dzīvo tautietis Z., kurš tuvākiem un tālākiem kaimiņiem pazīstams kā „Karpu vecītis". Jau piekto gadu viņš divi reizes nedēļā brauc uz saliņām un nekad neesot pārradies mājās bešā: Ievērojamākais šajā konkrētajā gadījumā: „Karpu vecītis" ir pratis pierunāt savu dzīves biedri nokertās karpas visus piecus gadus gan vārītā, ceptā, žāvētā, marinētā, gan skābētā veidā arī ē s t ! Nekāds noslēpums — kundzei karpas ir „līdz kaklam".

„Karpu vecīša" draugi stāsta, ka kundze šoruden karpu sagatavošanai pievienojusi šādu recepti:

„Dzīvu karpu nosit, nomazgā un liek vārīties māla podā uz lēnas uguns. Pievieno sīpolu sāli, piparus un lozberlapas pēc garšas. Vāra apm. 1 stundu. Tad karpu ar visu šķidrumu izgāž „garbidžā", māla podu ar āmuru sadauza mazos gabalos, atdzesē un servē vīram ar sausiem kartupeļiem, skābu krējumu un alu."

ZIEMASSVĒTKU DĀVANU SŪTĪŠANU UZ DZIMTENI UZTICIET LIELĀKAJAI SAIŅU SŪTĪŠANAS FIRMAI EIROPĀ

TAZAB & CO. LTD. Tazab House, 22 Roland Gdns. LONDON, S.W. 7, ENGLAND

Ar šeit samaksātu muitu izsūtām drānas, veļu, apavus, ārstniecības līdzekļus. pārtiku u.t.t. Saiņi ceļā apm. 6 nedēļas. **Mūsu pārtikas — EKSPRESS — saiņi ceļā no 3—4 nedēļām.** Saiņus varat sūtīt arī pa gaisa pastu. Rakstiet mums, un mēs jums nekavējoties atbildēsim, ja vajadzīgs, nosūtot arī drānu paraugus pa gaisa pastu

SPEC. ZIEMASSVĒTKU SAINIS sasniedz adresātu 3—4 nedēļās.
Saiņa saturs: 5 mārc. balto— 0000 — miltu, 5 mārc. cukura, 5 mārc. kausētu cūku tauku, 1 mārc. šokolādes, 1 mārc. saldumu, 1 mārc. rozīņu, 12 Ziemassvētku svecītes. SAIŅA CENA $26.—. **Muita un visi sūtīšanas izdevumi ierēķināti cenā**

Cenrāži, sarakste un paskaidrojumi latviešu valodā.

Lūdzam izdariet Ziemassvētku pasūtinājumus laikus.